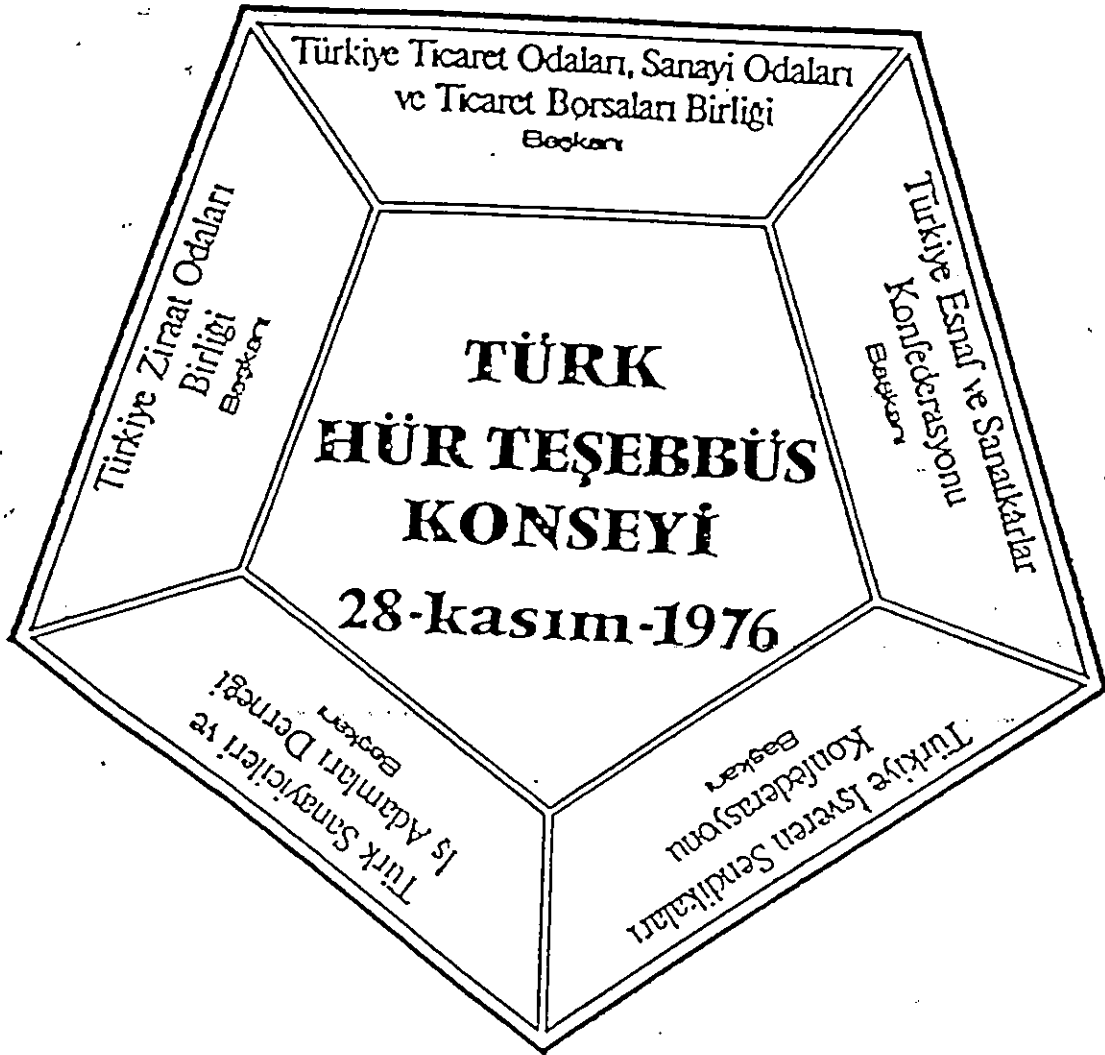

TÜSİAD

**Türk
Sanayicileri
ve
İş adamları
derneği**

NEDEN, NASIL, NE ZAMAN KURULDU ?

Hayla

Bu çalışmayı
T. Güngör URAS
yapmıştır.

29 Aralık 1986
İstanbul

İ Ç İ N D E K İ L E R

BÖLÜM I

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİNİN KURULUŞU

Hür Teşebbüs Kuruluşları ile Toplantılar	4
Hür Teşebbüs Kuruluşlarıyla İşbirliği	4
Temel İlkeler	5
Hür Teşebbüs Konseyi Fikrinin Doğuşu ve Konsey Hazırlıkları Günlerinde Ülkedeki Özel Şartlar	6
Hür Teşebbüs Danışma Konseyi Kuruluş Çalışmaları Nisan-Mayıs 1975, Yapılan Toplantılar, Belirlenen İlkeler	11
Fikrin Ortaya Çıkışı	11
Amaç	12
İlk Toplantının Gündemi	13
İstanbul Ticaret Odasında Yapılan Toplantı İçin Belirlenen İlkeler	17
Türk Hür Teşebbüs Konseyi Temel İlkeleri	21
Türk Hür Teşebbüs Konseyinin Yapısı	22
Konseyin Oluşumu	22
Konseyin Organları	23
Organların Çalışma Şekli	23
Türk Hür Teşebbüsünün Sanayileşme Politikasında Temel İlkeler	25
Hür Teşebbüsün Yatırım Politikasının Temel İlkeleri Üzerine Görüşler	27
27 Kasım İzmir Toplantısında İmzalanan Protokol	30
Türk Hür Teşebbüs Konseyi İşbirliği Anlaşması	31
Türk Hür Teşebbüs Kuruluşları Ortak Bildirisi	34
Protokol Sorunu	35
Türk Hür Teşebbüs Konseyi Başkanı Olarak Halit Narin'in 20 Ocak 1977 Tarihinde Ankara'da Yapılan Toplantıda Açış Konuşması	36

BÖLÜM II

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS DANIŞMA KURULU TEŞKİL ETME ARAYIŞLARI

Ankara'da Odalar Birliğinde 1976 Yılı Aralık Ayında Yapılan Toplantı	43
Hür Rejimin ve Hür Teşebbüsün Korunması ve Yaşatılması İçin Gerekli Hususlar	50
Çalışmalarımızda Takip Edilecek Hareket Tarzlarının İncelenmesi	51
Teklifler	54
Teşkilatlama Önerileri	55
1979 Yılında Konseyini Tekrar Toplama Çalışmaları	56
Hür Teşebbüs Kuruluşları İşbirliği Anlaşma Taslağı	59

BÖLÜM III

BİRLİKTE HAREKET İÇİN YAPILAN ÖN ÇALIŞMALAR

1971 Yılında İşbirliği Çabaları	67
Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneğinin Çalışma Sahası ve Diğer Mesleki Kuruluşlarla ve Bunların Birbirleriyle İşbirliği Durumlarının Meydana Çıkarılması	68
Hür Teşebbüs Teşekküllerinde Koordinasyon Teşkilat Şeması	72
Hür Teşebbüs Kuruluşlarının İşbirliği Yapacakları Çeşitli Belirli Konuların Tesbit Edilmesi	73
Alınacak Kararların Kamu Oyuna ve/veya Devlet Sektörüne Duyurulması ve Kovuşturulması Esaslarının Tesbit Edilmesi	74
İşbirliği Usullerinin Pratik Esaslara Göre Tesbit Edilmesi	75
İçerisinde Bulunduğumuz Siyasal, Sosyal ve Ekonomik Durum Şartlarına Göre Özel Sektörün Acilen Ele Alınması Gereken Konuları ve Bu Konular Üzerinde Görüşlerin Meydana Çıkarılması	76
Hür Teşebbüs Sekreteryası Kurma Arayışları	77
Reklam Harcamaları Konusunda Bir Teşebbüs	85
Tüsiad Başkanının 1976 Yılında Bir Açıklaması	87

BÖLÜM I
TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİNİN KURULUŞU

Türk Hür Teşebbüs Konseyi kurma fikri neden ve nasıl ortaya çıktı ?

Türk Hür Teşebbüs Konseyi nasıl kuruldu ?

Bu konularda herhangi bir kaynak mevcut değildir.

Bu çalışmanın amacı, bu tarihi oluşumu belgelemektir.

1. Türk Hür Teşebbüs Konseyi fikri 1971 li yıllarda TOSİAD'ın kuruluşuyla ortaya çıkmıştır. TOSİAD Yöneticileri ve o günkü Yönetim Kurulu Başkanı Feyyaz Berker, Hür Teşebbüs kuruluşlarını bir şemsiye altında toplamak, kuruluşların çalışmalarını koordine etmek amacıyla değişik girişimlerde bulunmuştur.

Bu girişimler, TOSİAD'ın diğer kuruluşlara, özellikle odalara hakimiyet sağlama teşebbüsü şeklinde yanlış bir değerlendirmeye tabi tutulduğundan, çalışmalar sonuç vermemiştir.

(Bu konudaki bilgi ve belgeler, çalışmanın III. Bölümündedir.)

2. Daha sonra gene TOSİAD'ın öncülüğünde, özel sektörün değişik kuruluşlarının genel sekreter yardımcıları Ankara'da biraraya gelerek "Türk Hür Teşebbüs Sistemi" kurma ve işletme arayışında çalışmalar yapmışlardır.

(Bu konudaki bilgi ve belgeler, çalışmanın II. Bölümündedir.)

3. 1975 Yılıının özel şartları,* o günlerin politik ve sosyal çalkantıları, TOSİAD üyelerini "özel sektör kuruluşlarını biraraya getirme" konusunda daha ciddi girişimlerde bulunmaya itmiştir.

* 1975 Yılıının özel şartlarının hatırlanması için o tarihleri kapsayan bir olaylar dizisi ekte verilmektedir.

Hâkim görüş, (Odaların ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun) TOSİAD'ın yetki ve faaliyet alanına ilişkin tereddütlerini aşarak, (Türkiye Ziraat Odaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Teşkilatı Konfederasyonu'nu sanayici ve işadamlarının yanına çekebilmek) tir.

4. TOSİAD'ın önde gelen üyeleri, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nca başlatılacak bir girişimin daha kısa sürede sonuç verebileceği inancıyla 28 Nisan 1975 tarihinde İstanbul Ticaret Odası Konferans Salonunda böyle bir teşebbüsün ortaya çıkmasına imkan verecek hazırlıkları yapmışlardır.

5. Bu toplantının gerçekleştirilmesi amacıyla TOSİAD tarafından 26-27 Nisan 1975 tarihinde Tarabya Otelinde iki gün süren toplantı düzenlenmiştir.

6. 28 Nisan 1976 toplantısından sonra, TOSİAD üyeleri 7-8 Mayıs 1976 tarihinde İstanbul'da Çınar Otelinde tekrar biraraya gelmişlerdir. Bu toplantı da iki gün sürmüştür.

7. TOSİAD üyeleri "Hür Teşebbüs Konseyi" konusundaki arayışlarını sürdürmeye devam etmişler, nihayet (27 Kasım 1976 tarihinde) İzmir'de Efes Otelinde, TOSİAD öncülüğünde düzenlenen bir toplantıda, (TOSİAD, Odalar Birliği, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Teşkilatı Konfederasyonu) başkan, genel sekreter ve üyelerinin katıldıkları bir toplantıda, TOSİAD tarafından taslak olarak hazırlanan ilkeler doğrultusunda bir ortak protokol imzalanmıştır.

(Bu konudaki bilgi ve belgeler, çalışmanın I. Bölümündedir.)

8. İzmir Toplantısından sonra Hür Teşebbüs Konseyi ilk toplantısını Ankara'da Odalar Birliği salonunda 20 Ocak 1977 tarihinde yapmıştır.

9. Daha sonraki toplantılar başkanlar seviyesinde kalmıştır.

HÜR TEŞEBBÜS KURULUŞLARI İLE TOPLANTILAR

● Hür Teşebbüs Kuruluşları Yöneticileri Toplantısı

Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler, Hür Teşebbüsün İlkeleri, Hür Teşebbüs Kuruluşları arasında Koordinasyon

26 - 27 Nisan 1975, Büyük Tarabya Otel

● Hür Teşebbüsün Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Sorunları Karşısında Görüşleri, konulu toplantı (Toplantı, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun önderliğinde düzenlenmiştir)

28 Nisan 1975, İstanbul Ticaret Odası Konferans Salonu

● Hür Teşebbüs Kuruluşları Yöneticileri Toplantısı, Hür Teşebbüs Kuruluşları Arasında İşbirliği

7 - 8 Mayıs 1975, İstanbul Çınar Otel

● Sanayi Odaları Birliği'ne dahil Oda Başkanları ve Yöneticileri ile Yemekli Toplantı

Hür Teşebbüs Kuruluşları Arasında İşbirliği
13 Nisan 1975, Perapalas Otel

● Ankara Sanayi Odası ve Ankara Ticaret Odası Yöneticileriyle Toplantı Türk Ekonomisindeki Gelişmeler

16 Nisan 1975, Ankara Sanayi Odası Toplantı Salonu

● Ege Bölgesi Sanayi Odası, İzmir Ticaret Odası ve İzmir Ticaret Borsası Yöneticileriyle Yemekli Toplantılar

Türk Ekonomisindeki Gelişmeler

5 Mayıs 1975, Ege Bölgesi Sanayi Odası
2 Haziran 1975, Ege Bölgesi Sanayi Odası

● Ege Bölgesi Müteşebbisleriyle Toplantı Türk Ekonomisindeki Gelişmeler

17 Kasım 1975, Ege Bölgesi Sanayi Odası Toplantı Salonu

● Hür Teşebbüs Kuruluşları Danışma Konseyi için ön toplantılar

6 Haziran 1975, Odalar Birliği, Ankara
25 Temmuz 1975, İstanbul Sanayi Odası Toplantı Salonu

TÜSİAD 1975 Raporu

HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ

Memleketimiz hür teşebbüsünün önde gelen kuruluşlarından Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği'nin katıldıkları HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ ilk toplantısını 20 Ocak 1977 tarihinde Ankara'da yapmıştır.

HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ; Anayasamızın engördüğü hürriyetçi parlamenter demokratik rejime bağlı, çalışma, sözleşme ve özel teşebbüs kurma hürriyetlerini benimseyen ve bunların gereklerine uygun biçimde tarım, sanayi ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren hür teşebbüs mensuplarının bağlı bulundukları zirve kuruluşları biraraya getirmektedir. Ülkemizin ana sorunlarına en üst düzeyde çözüm yolu aramak, ahenkli bir çalışmayı sağlamak düşüncesiyle ve tamamen ihtiyari olarak bu kuruluşlar arasında iş ve güc birliği sağlamak amacını gütmektedir.

TÜSİAD 1976 Raporu

HÜR TEŞEBBÜS KURULUŞLARIYLA İŞBİRLİĞİ

● Hür Teşebbüs Konseyi'ni oluşturan

- Türkiye Odalar Birliği
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği
- Esnaf ve Sanatkarlar Teşkilatları Konfederasyonu

ile yakın ilişkiler sürdürülmektedir.

Yıl içinde kuruluş genel sekreterleri, başkanları ve yönetim kurulları toplantılar yapmış, ülke sorunları üzerinde görüş alışverişinde bulunmuşlardır.

● Özel sektörün kanunî kuruluşları : Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Odalar Birliği ile İstanbul'daki meslek kuruluşları İstanbul Sanayi Odası ve İstanbul Ticaret Odasıyla yakın bir işbirliği için TÜSİAD büyük gayret göstermektedir.

TÜSİAD 1977 Raporu

TEMEL İLKELER :

Anayasamızın öngördüğü hür demokratik sisteme bağlı çalışma, sözleşme ve özel teşebbüsler kurma hürriyetlerini benimseyen ve bunların gereklerine uygun biçimde tarım, esnaf, küçük sanatkâr, sanayi, ticaret ve hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren tüm kuruluşlar Türk Hür Teşebbüsünü oluştururlar.

Türk Hür Teşebbüsü, Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlere ve koyduğu ilkelere sadık olarak teşebbüs özgürlüğüne göre oluşan karma ekonomi düzeni içinde, yurdumuzun tüm maddî ve manevî kaynaklarının en akılcı biçimde, en yüksek verimliliği sağlayacak şekilde kullanılmasını, hızlı ve dengeli ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesini, milletimizin hayat seviyesinin yükseltilmesini, sosyal adalet ve güvenliğin yaygınlaşmasını, tarım ve diğer tüm sektörler arasında dengeli bir gelir dağılımını amaç edinir.

Türk Hür Teşebbüsü, mülkiyet, miras ve insan haklarının, teşebbüs özgürlüğünün hürriyetçi, parlamenter demokratik sistemin ayrılmaz bir unsuru olduğuna içtenlikle inanır. Bu özgürlüğü tüzük, program veya uygulamalar ile dolaylı veya dolaysız olarak kısıtlama davranış ve düşüncesinde olmayan siyasi partiler ve bütün kuruluşlar arasında ayrıcalık gözetmez.

Anayasada öngörülen temel hak ve hürriyetleri zedelemeyen her türlü fikir hürriyetine saygılıdır.

Hür demokratik sisteme ve karma ekonomi düzeni içinde Hür Teşebbüsün serbestçe gelişmesine karşı olan her türlü girişim, eylem ve davranışlar, karşılarında bütünleşmiş ve şuurlu Türk Hür Teşebbüsünü bulacaklardır.

Türk Hür Teşebbüsü ulusal kaynakların en akılcı biçimde değerlendirilmesinin serbest piyasa kuralları içinde mümkün olacağına inanır.

Anayasamızda belirlenen sosyal ve laik devlet anlayışı sınırları içinde, devletin ekonomik faaliyetleri yönlendirme hakkına ve görevine sahip olduğunu benimser. Karma ekonomi düzenini, bu hak ve görevin bir sonucu ve ulusal gerçeklerimize en uygun bir uygulama şekli olarak kabul eder. Kamu iktisadi kuruluşlarının piyasa ekonomisi kurallarına göre işlemlerini zorunlu sayar. Tekelci tutum ve davranışlara karşıdır.

Milletimizin tüm sosyal kesimleri arasında, karşılıklı anlayış ve hoşgörüye dayanan şuurlu ve devamlı bir beraberliğin sağlanması Türk Hür Teşebbüsünün temel hedefidir. Türk Hür Teşebbüsü çalışma hayatının barış ve sosyal adalet içinde yürütülmesini ister. İşveren ve işçi arasında olumlu ilişkiler kurulmasından ve toplum yararına adaletli bir dengenin sağlanmasından yanadır. Toplu sözleşme düzeninin, grev ve lokavtın çalışma hayatının vazgeçilmez demokratik hakları olduğuna inanır ve bu hak ve hürriyetlerin yasalar çerçevesinde kullanılmasını zorunlu sayar.

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, yukarıda belirtilen temel ilkeler ve amaçlar doğrultusunda Hür Teşebbüsü temsil eden diğer üst kuruluşlar, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ile görüş ve işbirliği içinde faaliyet göstermektedir.

HOR TEŞEBBÜS KONSEYİ
FİKRİNİN DOĞUŞU VE KONSEY HAZIRLIKLARI
GÖNLERİNDE ÜLKEDEKİ ÖZEL
ŞARTLAR :

(Prof. Dr. Emre Kongar'ın Türkiye'nin Toplumsal yapısı) isimli kitabından.

1974

- 10 Ocak: Talu Başbakanlık görevini bıraktı.
- 15 Ocak: Ecevit yeniden Başbakan olarak atandı.
- 25 Ocak: Ecevit'in Başbakanlığında CHP - MSP ortak hükümeti kuruldu.
- 28 Ocak: Kıbrıs'taki EOKA örgütü lideri Grivas öldü.
- 16 Nisan: Eski Demokrat Parti üyelerinin siyasal hakları geri verildi.
- 14 Mayıs: Genel bağışlama yasası kabul edildi. Birtakım solcular, MSP'nin oylarıyla bağışlama dışı bırakıldı.
- 1 Haziran: CHP, birtakım solcuların bağışlanmasını engelleyen yasa hükmünün geçerliliğinin kaldırılması için Anayasa Mahkemesine başvurdu.
- 1 Temmuz: Denetim altında afyon ekimine yeniden başlandı. (Erim hükümeti zamanında Amerikan baskısı ile yasaklanmıştı).
- 12 Temmuz: Anayasa Mahkemesi, bağışlama yasasının ilgili maddesini yürürlükten kaldırdı. Geri kalan solcular da serbest bırakıldı.
- 15 Temmuz: Kıbrıs'ta Makarios'a karşı darbe yapıldı.
- 20 Temmuz: İngiltere, güvence veren ülke olarak ortak eylemi kabul etmeyince Türk Birlikleri tek başına Kıbrıs'a çıktı.
- 22 Temmuz: Kıbrıs'a ateş-kes kabul edildi.
- 23 Temmuz: Atina'da Yunan Cuntası görevden ayrıldı.
- 25 Temmuz: Cenevre'de anlaşmaya varıldı.
- 8 Ağustos: Cenevre ikinci dönem görüşmeleri başladı.
- 14 Ağustos: Cenevre görüşmeleri bir sonuca varmadı. Türk birlikleri Kıbrıs'ta ilerlemeye başladı.
- 16 Ağustos: Ateş-kes kabul edildi.
- 3 Eylül: Ecevit, hükümet ortakları arasında önemli düşünce ayrılıkları olduğunu söyledi.
- 18 Eylül: Ecevit Başbakanlık görevini hukuken bıraktı.
- 20 Eylül: Başbakanlık görevi yeniden Ecevit'e verildi, hükümet kurulamadı.
- 12 Kasım: Hükümet kurmak için yapılan çeşitli girişimler sonuçsuz kalınca, Başbakanlık görevi kontenjan senatörü Sadi İrmak'a verildi.
- 17 Kasım: İrmak, partiler dışı teknisyenlerden oluşan kabinesini kurdu.
- 29 Kasım: İrmak kabinesi güvenoyu alamadı. Fakat başka seçenek bulunmadığı için görevini sürdürdü.

1975

- 2 Ocak: Sıkıyönetim dört ilde 1 ay daha uzatıldı.
- 3 Ocak: Libya Başbakanı Callud Türkiye'ye geldi.
- 7 Ocak: Dört sağ partinin liderleri hükümeti kurmaya hazır olduklarını açıkladılar.
- 12 Ocak: Türk parasının değeri düşürüldü.
- 23 Ocak: Üniversitede çıkan çatışma sonunda bir öğrenci öldürüldü.
- 29 Ocak: Türk parasının değeri yeniden düşürüldü.
- 4 Şubat: Türkiye'ye yapılan Amerikan askeri yardımı kesildi.
- 7 Şubat: İstanbul'da bir banka şubesi soyuldu.
- 13 Şubat: Kıbrıs Türk Federe Devleti kuruldu.
- 15 Şubat: Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği bütün yurtdışı faşizmi ve pahalılığı protesto mitingi yaptı. Sekiz ilde çıkan olaylar sonunda bir kişi öldü, otuzbeş kişi yaralandı.
- 16 Şubat: Malatya ve Sivas'ta olaylar çıktı. Malatya CHP il merkezi saldırıya uğradı.

- 23 Şubat: Erzincan'da olaylar çıktı. CHP ile merkezi saldırıya uğradı. Bir kişi öldü, kırk kişi yaralandı.
- 1 Mart: Sadi İrmak yeniden hükümeti kurmakla görevlendirildi.
- 9 Mart: Kırkûç eski Demokrat Parti milletvekili AP'ye girdi.
- 10 Mart: ABD Dışişleri Bakanı Kissinger Türkiye'ye geldi.
- 13 Mart: İrmak, hükümeti kurma görevini bıraktı.
- 19 Mart: Hükümeti kurma görevi Ecevit'e verildi. Ecevit'in görevi kabul etmemesi üzerine, Demirel kabineyi kurmakla görevlendirildi.
- 28 Mart: Güneydoğu illerinde sıkıyönetim ilanı önerisi TBMM'ce geri çevrildi.
- Dokuz milletvekili Demokratik Parti'den ayrıldı.
31. Mart: Demirel, AP, MSP, CDP ve MHP'den oluşan, birtakım bağımsızlarca da desteklenen 'Milliyetçi Cephe' hükümetini açıkladı.
- 7 Nisan: Karadeniz Teknik Üniversitesinde olaylar çıktı.
- 12 Nisan: Demirel Hükümeti, 218'e karşı 222 oy ile güven aldı.
- 17 Nisan: Çeşitli üniversitelerde önemli öğrenci olayları çıktı.
- 19 Nisan: Hükümet suni gübre fiyatlarını düşürdü.
- 22 Nisan: İstanbul'da bir banka şubesi soyuldu.
- 24 Nisan: İstanbul'da bir öğrenci yurdu, polis tarafından basıldı. Bir işçi öldü.
- 25 Nisan: Ankara'da öğrenci olayları çıktı.
- 27 Nisan: Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin Altındağ ilçe merkezi saldırıya uğradı.
- 29 Nisan: İstanbul'da öğrenci olayları çıktı.
- 30 Nisan: Türkiye İşçi Partisi kuruldu. (Behice Boran).
- 13 Mayıs: Bir akıl hastası, başbakanlıkta, Demirel'e saldırdı ve bir yumruk attı.
- Sol eğilimli iki profesörün evine bomba atıldı.
- 16 Haziran Türk-İş, İzmir'de bir günlük grev yaptı.
- 21 Haziran: Gerede'de, CHP açık hava toplantısı, sağcılar tarafından saldırıya uğradı.
- 23 Haziran: Diyarbakır'da MHP'nin açık hava toplantısında olaylar çıktı. İki kişi öldü, kırkaltı kişi yaralandı.
- 30 Haziran: Meclis'te kadınlara yirmi yılda emeklilik hakkı tanındı, emeklilerin maaşlarına zam yapıldı.
- 7 Temmuz: Bir sendika merkezi gece saldırıya uğradı.
- 15 Temmuz: ABD-SSCB, ortak uzay uçuşu başladı.
- 20 Temmuz: Ege bölgesinde Dördüncü Ordu kuruldu.
- 25 Temmuz: ABD Temsilciler Meclisi, Türkiye'ye uygulanan silah ambargosunun kaldırılmasını kabul etmedi.
- 26 Temmuz: Türkiye'deki ABD üslerinin etkinlikleri durduruldu.
- 27 Ağustos: İşadamı Vehbi Koç, CHP-AP ortak hükümeti önerdi.
- 28 Ağustos: Türk lirasının dolara göre değeri düşürüldü.
- 12 Ekim: Senato üçte-bir yenileme seçimleri yapıldı.
- 21 Ekim: Adalet Bakanlığı, Demirel'in yeğeninin mobilya yolsuzluğu için soruşturma açıldığını açıkladı.
- 22 Ekim: Viyana büyükelçimiz öldürüldü.
- 24 Ekim: Paris büyükelçimiz öldürüldü. Her iki olay da aydınlanmadı.
- 26 Ekim: Genel nüfus sayımı yapıldı.
- 3 Kasım: Ankara'da Gazi Eğitim'de olaylar çıktı, bir öğrenci öldü.
- 17 Kasım: Ankara'da öğrenci olayları çıktı.
- 20 Kasım: Birleşmiş Milletler, Kıbrıs için, bütün yabancı kuvvetlerin çekilmesine ilişkin bir karar tasarısını kabul etti. 117 kabul oyuna karşılık tek red oyunu Türkiye kullandı.
- 1 Aralık: İstanbul'da Şişli meydanında iki solcu genç öldürüldü. Olayı yapanlar yakalanamadı.
- 24 Aralık: Ankara'da bir öğrenci öldürüldü.
- 26 Aralık: SSCB Başbakanı Kosigin, İskenderun'daki üçüncü demir-çelik fabrikasını açmak için Türkiye'ye geldi.
- 1976
- 3 Ocak: ODTÜ öğrenci otobüsü sağcılar tarafından durdurularak, öğrenciler kurşunlandı.

- 6 Ocak: Ankara Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi komandolar tarafından işgal edildi. 7 kişi yaralandı.
- 7 Ocak: Çekoslovakya ile Ekonomik ve bilimsel işbirliği anlaşması Ankara'da imzalandı.
- 8 Ocak: Hacettepe Üniversitesi komandolar tarafından işgal edilmek istendi, 13 kişi yaralandı, bir kız öldü.
- 12 Ocak: Komandolar İstanbul'da çeşitli yerlerde saldırılara geçtiler.
- 13 Ocak: Ege Üniversitesine komandolar saldırdı.
- 27 Ocak: Malatya'da solcu üç kişi bir evde güvenlik kuvvetlerince çembere alındı ve helikopterden atılan bomba ile öldürüldü.
- 30 Ocak: İmam-Hatip okulu öğrencisi iki kişi Gaziantep'te banka soydu ve yakalandı.
- 15 Mart: 9 Yabancı paraya göre Türk lirasının değeri düşürüldü. Böylece Milliyetçi Cephe döneminde altıncı kez paranın değeri düşürüldü.
- 8 Nisan: Süregelen komando saldırıları sonunda Ankara'da aralarında Tabii Senatör Muzaffer Yurdakuler'in oğlu da olan üç öğrenci öldürüldü.
- 12 Mayıs: Yedinci İslam ülkeleri konferansı İstanbul'da başladı. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün büro açma isteği Türkiye tarafından kabul edildi.
- 29 Mayıs: İstanbul Teknik Üniversitesini komandolar bastılar ve bir öğrenciyi öldürüp polisin beklediği kapıdan çıkıp gittiler.
- 27 Temmuz: Ana muhalefet partisi genel başkanı Ecevit'e, ABD gezisi sırasında EOKA üyesi bir Rum tarafından suikast yapıldı.
- 12 Ağustos: Türk araştırma gemisi HORA Ege'de sismik araştırmalar yaptığı için Yunanistan Birleşmiş Milletler Genel kurulu'nu toplantıya çağırdı.
- 9 Eylül: Çin Halk Cumhuriyeti Başkanı Mao Çe Tung öldü.
- 18 Eylül: Devrimci İşçi Sendikaları konfederasyonu Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşunu önlemek için direnişe geçti.
- 30 Eylül: Profilo fabrikasının işten çıkardığı işçileri desteklemek için yapılan protestoda, polis ve işçiler çatıştı. 1 işçi öldü.
- 11 Ekim: Devlet Güvenlik Mahkemelerinin geçerliliği sona erdi.
- 18 Ekim: Keban'dan yüzde 50 daha fazla elektrik üreteceği bildirilen Karakaya barajının temeli atıldı.
- 26 Ekim: Türk Lirasının değeri yeniden düşürüldü.
- 1 Kasım: Üniversiteler açıldı. Bütün Üniversitelerde komandolar saldırıya geçti.
- 13 Kasım: Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında elektrik enerjisi alışverişini sağlayacak on yıl süreli anlaşma Ankara'da imzalandı.
- 24 Kasım: Van'da deprem oldu.
- 13 Aralık: Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında 10 yıl süreli ekonomik işbirliği anlaşması Moskova'da imzalandı.

1977

- Bütün yıl boyunca öldürme soygun ve bomba olayları yaygın bir biçimde sürdü.
- 3 Türk-Irak Petrol hatına Irak'tan petrol vermeye başlandı.
 - 6 Ocak: Gaziantep'te komandolar bir işçiyi öldürdüler.
 - 11 Ocak: Lockheed şirketinin Türkiye'de rüşvet dağıtması olayı ile ilgili olarak şirketin Türkiye temsilcisi tevkif edildi.
 - 13 Ocak: Can güvenliği kalmadığı gerekçesi ile Erzurum Üniversitesi süresiz kapatıldı.
 - 15 Ocak: İstanbul'da Odakule iş hanı kurşunlandı.
 - 20 Ocak: Antalya'da bir CHP'li bir komando tarafından öldürüldü.
 - 21 Ocak: Beşiktaş'da solcuların oturduğu bir kahveye yaygın ateşi açıldı. Bir kişi öldü.
 - 23 Ocak: Manisa'da bir askeri depo soyuldu. Afşar Barajından da 8.000 dinamit kapsülü çalındı.
 - 24 Ocak: Malatya'da, İskenderun'da ve Keçiözü'de üç kişi öldürüldü.
 - 28 Ocak: Ankara'da bir ortaokul öğrencisi öldürüldü.
 - 1 Şubat: İstanbul'da bir İTÜ öğrencisi geceyarısı öldürüldü.
 - 15 Şubat: Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı erken seçim istedi.
 - 20 Şubat: Bir ODTÜ öğrencisi İstanbul'da öldürüldü.
 - 1 Mart: Türk lirasının değeri düşürüldü.
 - 6 Mart: Gaziantep'te, Trabzon'da Buldan'da, Siirt'te dört kişi öldü.
 - 10 Mart: İstanbul'da iki solcu. Gaziantep'te bir genç öldürüldü. Kadıköy'de komandolar sol gazete ve kitapları yaktı.
 - 11 Mart: Carter, Şili'de Allende'yi devirmek için A.B.D.'nin mali yardım yaptığını kabul etti.
 - 18 Mart: Uşakta komandolar bir öğrenciyi öldürdüler. Antalya'nın Serik

- 20 Mart: A.P. Temsilciler Meclisinden erken seçim kararı alındı.
- 23 Mart: CHP Meclis grubu erken seçimi onayladı. 5 Haziran'da seçim yapmak için önerge verildi.
- 17 Nisan: DİSK 1977 seçimlerinde CHP'yi demokrasiden yana olduğu için destekleyeceğini açıkladı.
- 19 Nisan: Uluslararası Af Örgütü bir raporunda ceza yasasındaki 141, 142 ve 163 nci maddelerin B.M. İnsan Hakları Deklerasyonu ve Avrupa İnsan Hakları Anlaşmasına aykırı olduğunu belirtti.
- 20 Nisan: İstanbul'da iki, Gaziantep'de bir kişi öldü.
- 21 Nisan: Bakırköy'de bir liseye yapılan silahlı saldırı sonucu bir lise öğrencisi öldürüldü.
- 22 Nisan: Türk-İş, örgütüne bağlı sendikaları, seçimde istedikleri partiyi desteklemeleri için serbest bıraktı.
- 23 Nisan: İçerenköy'de komandolar bir işçiyi öldürdü.
- 24 Nisan: Özel bir şirket olan Bursa Havayollarının yolcu taşımasına izin verildi.
- 26 Nisan: Ecevit ve CHP'liler Niksar'da açık hava toplantısı sırasında silahlı saldırıya uğradılar.
- 27 Nisan: Ecevit ve yanındakilere Şiran'da da saldırıldı.
- 28 Nisan: Ecevit ve yanındakiler Erzincan'da silahlı saldırıya uğradılar.
- 30 Nisan: Fransız ve İngiliz bankaları Türkiye'nin çeklerini ödememeye başladı.
- 1 Mayıs: DİSK'in İstanbul'daki mitingine ateş açıldı. 34 kişi öldü.
- 2 Mayıs: Kars'ta bir öğretmen öldürüldü.
- 3 Mayıs: TİP'in Şişli İlçe binasına patlayıcı madde atıldı.
- 9 Mayıs: Türkiye'nin Vatikan büyük elçisi Taha Çarım Ermeniler tarafından öldürüldü.
- 16 Mayıs: Ankara'da bir öğrenci öldürüldü.
- 17 Mayıs: Ankara ve İstanbul'da iki öğrenci öldürüldü.
- 18 Mayıs: Dört ilde dört kişi öldürüldü.
- 22 Mayıs: Trablus'da toplanan 8 inci İslam Ülkeleri Dışişleri Bakanları Toplantısında Kıbrıs'ta iki toplum olduğu ve Denktaş'ın Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanı bulunduğu kabul edildi.
- 25 Mayıs: İstanbul ve İzmir'de iki kişi öldürüldü.
- A.B.D.'nin Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunun kaldırılması A.B.D. Temsilciler Meclisinde reddedildi.
- 29 Mayıs: Sirkeci Garında ve Yeşilköy Hava Limanında bombalar patladı. Patlamaları Ermeniler üstlendi.
- Ecevit İzmir'e indiğinde hava limanında bomba patladı.
- 2 Haziran: Başbakan Demirel, ana muhalefet başkanı Ecevit'e gönderdiği mektupta, kendisine Taksim'de dürbünü tüfekle ateş edileceğini bildirdi.
- 5 Haziran: Genel seçimler yapıldı.
- 14 Haziran: Ecevit'e kabineyi kurma görevi verildi.
- 15 Haziran: Erzurum Üniversitesi Doçentlerinden Orhan Yavuz sağcılar tarafından bıçaklanarak öldürüldü.
- 20 Haziran: Ankara ve Antalya'da üç kişi öldürüldü.
- 21 Haziran: Korutürk Ecevit'in azınlık hükümeti listesini onayladı. Üç ilde üç kişi öldürüldü.
- 22 Haziran: TÜSİAD başkanı Feyyaz Berker hükümeti desteklediklerini bildirdi.
- 24 Haziran: Türk-İş başkanı Halil Tunç Ecevit hükümetini desteklediğini açıkladı.
- 3 Temmuz: Ecevit hükümeti güven oyu alamadı.
- 4 Temmuz: Korutürk kabineyi kurma görevini Demirel'e verdi.
- 5 Temmuz: Gaziantep, Muğla ve Adıyaman'da dört kişi öldürüldü.
- 15 Temmuz: İstanbul'da bir banka şubesi soyuldu.
- 21 Temmuz: Demirel İkinci Cephe Hükümetini kurdu.
- 1 Ağustos: Demirel'in İkinci Cephe Hükümeti güven oyu aldı.
- 2 Ağustos: İstanbul'da bir işçi Giresun'da bir polis öldürüldü.
- 3 Ağustos: Makarios öldü.
- Türk lirasının değeri düşürüldü.
- 4 Ağustos: Ankara'da biri polis beş kişi öldürüldü.
- 9 Ağustos: Ermenistan kurtuluşu için Gizli Ermeni Ordusu, A.B.D. Başkanı Carter'den, Türkiye'den kendilerine toprak verilmesini istediler.

- 10 Ağustos: İstanbul'da elektrik sınırlaması 5 saate çıkarıldı.
- 1 Eylül: İstanbul'da bir banka ile maaş vermeğe hazırlanan iki okul soyuldu.
- 8 Eylül: Bütün temel maddelere zam yapıldı.
- 20 Eylül: Türk lirasının değeri yüzde 10 düşürüldü.
- 25 Eylül: Ankara'da bir kişi öldürüldü.
- 8 Ekim: AP Konya milletvekili Oğuz Atalay Demirel'in istifa etmesini istedi.
- 15 Ekim: AP Ankara Milletvekili Orhan Alp partisinden istifa etti.
- 17 Ekim: Madeni Eşya Sanayi İşverenleri Sendikası 12 işyerinde lokavt uygulamasına başladı.
- 20 Ekim: İstanbul Sanayi Odası Başkanı hükümeti artık muhatap kabul etmediklerini söyledi.
- 22 Ekim: Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı mevcut hükümetin kendi içinde uyumsuz olduğunu söyledi.
- 27 Ekim: Diyarbakır'da bir ortaokul müdürü öldürüldü.
- 13 Kasım: Sakarya'da bir öğretmen öldürüldü. İstanbul'da, atacağı dinamit elinde patlayan bir komando öldü.
- 19 Kasım: Mısır Başkanı Sedat İsrail'e gitti. A.B.D.'nin planladığı Mısır-İsrail barışının ilk adımı atıldı.
- 2 Aralık: ODTÜ'de sağcı işçiler, öğretim üyesi ve öğrencilere saldırdılar.
- 6 Aralık: CHP Ankara Belediye Başkan adayına suikast yapıldı.
- 7 Aralık: Kıbrıs uyruklu iki öğrenci kaçırılarak kurşunlandı. Biri öldü.
- 11 Aralık: Yerel seçimler yapıldı. A.P.'den üç milletvekili ayrıldı.
- 15 Aralık: AP den iki milletvekili daha ayrıldı.
- 16 Aralık: AP den iki milletvekili daha ayrıldı.
- 20 Aralık: AP den iki milletvekili daha ayrıldı.
- 26 Aralık: Hacettepe Üniversitesinden Doçent Yalçın Sanalan evi basılarak kurşunlandı.
- 31 Aralık: İkinci MC hükümeti Meclisteki güven oylaması sonucu düşürüldü.

HÜR TEŞEBBÜS DANIŞMA KONSEYİ
(Fikrin ortaya çıkışı, Amaç, ilk toplantının gündemi)

FİKRİN ORTAYA ÇIKIŞI

- 1 - 28 Nisan 1975 Tarihinde İstanbul Ticaret Odasında tüm Türk Hür Teşebbüs Kuruluşlarını biraraya getirmek amacıyla bir teşebbüs yapılmıştır. Bu toplantı özellikle, (Türkiye Odalar Birliği, Esnaf ve San'atkârlar Derneği Konfederasyonu, Ziraat Odaları Birliği, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği) gibi Türk Hür Teşebbüsünü temsil eden kuruluşları biraraya getirmek için düşünülmüştür. Toplantıya Sanayi Odaları Komitesi ve başlıca sanayiciler ve işadamlarının da iştiraki öngörülmüştür.
- 2 - Toplantıya katılacak Türk Hür Teşebbüsü kuruluşlarının temsilcilerinin bazıları ile bazı sanayiciler ve işadamları 26-27 Nisan 1975 Tarihlerinde İstanbul'da Tarabya Otelinde yaptıkları toplantılarda, Türk Hür Teşebbüs kuruluşları arasında koordinasyonun daha yaygın bir şekilde sağlanması görüşünde birleşmişlerdir. Esnaf ve San'atkârlar Derneği Konfederasyonu ile Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin de Türk Hür Teşebbüs bütünleşmesi için yapılacak bundan sonraki çalışmalara katkılarının sağlanması gerek ve yararı özellikle belirtilmiştir.
(Bu toplantıya katılanların isimleri Ek:1'de dir.)

Çalışmalara yön vermek amacıyla ballı konularda özel raporlar hazırlanması ve bu raporların görüşülmesi için 7-8 Mayıs 1975 Tarihlerinde İstanbul'da Çınar Otelinde tekrar bir toplantı yapılmasına karar verilmiştir.

Üzerinde çalışma yapılması istenilen konular ve bu çalışmalar için raportörlük sorumluluğunu üstelenen kişiler şunlardır:

- a) Türkiye'de Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Gelişmeler ve Bugünkü Temel Sorunlar : ŞİNASİ ERTAN
- b) Türk Hür Teşebbüsünün ve Girişimcilerinin inançları ve İlkeleri : CAN KIRAÇ
- c) Türk Hür Teşebbüs Kuruluşları arasında Koordinasyon: HAMİ KARTAY

- 3 - 7-8 Mayıs 1975 Tarihinde İstanbul'da Cınar Otelinde yapılan toplantıda sorumluluk üstelenenlerce hazırlanan üç rapor okunmuş ve toplantıya katılanlar raporlar üzerinde şahsi görüşlerini ortaya koymuşlardır.

(İstanbul Sanayi Odası Meclis Başkanı Fazıl Zobu'nun başkanlığında yapılan toplantıya katılanların isimleri Ek: 2'de dir. Hazırlanan raporlar ise Ek: 3/4/5 olarak verilmektedir.)

AMAC

- 4 - Toplantıya katılanlar tüm Türk Hür Teşebbüs Kuruluşlarının özellikle Türkiye Esnaf ve San'atkârlar Derneği Konfederasyonu ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği ile ortaklaşa hareketleri gereği üzerinde önemle durmuşlardır. Bu ortak hareketin, Türk Hür Teşebbüs Kuruluşları arasında "devamlı koordinasyonu" sağlayacak bir teşkilâtlanma ile mümkün olabileceği inancı ortaya konulmuştur. Bu nedenle, (Hür Teşebbüs Danışma Konseyi) adı altında :

- ODALAR BİRLİĞİ
- TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU
- TÜRKİYE ESNAF VE SAN'ATKÂRLAR DERNEĞİ KONFEDERASYONU
- TÜRKİYE ZİRAAT ODALARI BİRLİĞİ
- TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ
- SANAYİ ODALARI
- TİCARET ODALARI
- TİCARET BORSALARI

nın üzer temsilcilerinden (HÜR TEŞEBBÜS DANIŞMA KONSEYİ)'nin oluşması kararlaştırılmıştır.

Üzer temsilcinin birinin mutlaka kuruluş başkanı olması, kuruluşların konseye en üst yöneticiler düzeyinde katılmaları gereği belirtilmiştir.

- 5 - Toplantıya katılanlar Türkiye'de Hür Teşebbüsün en üst kanuni kuruluşu olarak Odalar Birliğinin bu konseyin başkanlığını yapması ve idari hizmetlerini yürütmesinin gerekeceği üzerinde görüş birliğini ortaya koymuşlardır.

- Toplantıya Odalar Birliğini temsilen katılan Yönetim Kurulu Başkanı dahil beş Yönetim Kurulu Üyesi, bu konudaki sorumluluğun Odalar Birliğince üstlenileceğini beyan etmişlerdir.
- Usule ilişkin görüşler, Konseyin Odalar Birliği Başkanlarının çağrısı ile ve Başkanlığında toplanması ve kararların ittifakla alınması noktalarında toplanmıştır.
- Odalar Birliğinin Genel Kurulu Toplantısını takiben ve muhtemelen 6 Haziran 1975 Tarihinde Odalar Birliği Başkanının çağrısı üzerine Konseyin ilk toplantısının yapılması ve bu ilk toplantıda Konseyin ilk olarak (üç Raportör tarafından hazırlanan üç raporun ele alınması, bu çalışmaların tüm Türk Hür Teşebbüsünün görüşü haline getirilebilmesi için gerekirse üç ayrı komite kurulması) kararlaştırılmıştır.

İLK TOPLANTININ GÜNDEMİ

- Fikrin ortaya çıkışı ve amaç ile ilgili açıklamalarda da ortaya konulduğu gibi ilk toplantının gündemi:
 - Konseyin Odalar Birliği Başkanınca (Konsey Başkanı) açılması
 - Bir Başkan Yardımcısı Seçimi,
 - Daha Önce Hazırlanan
 - Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler
 - Hür Teşebbüs İlkeleri
 - Koordinasyon Konularındaki Raporların tüm Türk Hür Teşebbüsünün Görüşünü Aksettirecek Şekilde Hazırlanması İçin Yapılacak Çalışmalar
 - Konseyin Çalışmaları ve bundan sonraki Toplantılar için Görüş ve Temenniler Şeklindedir.
- Daha önceki bölümlerde açıklandığı gibi Konsey kararları ittifakla alınacaktır.

Ek: 1

26-27 Nisan 1975 TARABYA OTELİ
HÜR REŞEBBÜS YÖNETİCİLERİ TOPLANTISI

V.	KOÇ	N.	ESEN	Ş.	ERTAN
N.F.	ECZACIBASI	H.	KARTAY	S.	YAŞAR
E.	NARİN	R.	BAYDUR	R.	ÖZSARUHAN
O.	AKER	M.	ESKİYAPAN	M.	ÖZAKAT
B.	ERSÖZ	R.	İBRAHİMOĞLU		
C.	KIRAC				
Ö.	YARAR				
N.	GEZGİN				
A.O.	DAĞDELEN				
M.	GAZİOĞLU				
A.	KOCABİYİK				
S.	YAŞAR				
Ş.Ş.	KOCATOPÇU				
N.	GÖKYİŞİT				
F.	BERKER				
T.G.	URAS				

Ek: 2

7-8 Mayıs 1975 ÇINAR OTELİ
NUR TEŞEBBÜS TOPLANTISI

<u>7/5</u>	<u>8/5</u>	<u>Tarihlerinde Katılanlar</u>	<u>Özür Belirtenler</u>
X	X	V. KOC	B. ERSÖZ
X	X	N.F. ECZACIBASI	R. ÖZSARUHAN
-	X	H. NARİN	M. ESKİYAPAN
X	X	O. AKER	E. SABANCI
X	X	C. KIRAC	S. KOÇMAN
X	X	Ö. YARAR	H. BARAN
X	X	N. GEZGİN	K. ILICAK
X	X	A.O. DAĞDELEN	
X	X	M. GAZİOĞLU	
X	X	A. KOCABIYIK	
X	X	S. YASAR	
X	X	S.Ş. KOCATOPÇU	
X	X	N. GÖKYİĞİT	
X	X	E. SOYSAL	
X	X	S. SABANCI	
X	X	Ş. GAZİOĞLU	
X	X	R. DİNÇKÖK	<u>Katılamayanlar</u>
X	X	İ. BODUR	B. OSMANAĞAOĞLU
X	-	C. UMUR	Ş. ÇAVUŞOĞLU
X	X	T. ERCAN	
X	X	F. ZOBU	
X	X	N. KUŞÇULU	
X	X	F. BERKER	
X	X	T.G. URAS	
X	X	S. DİBLAN	
X	X	H. KARTAY	
X	X	N. TSEM	
X	X	O. IŞIK	
X	X	R. RAYDUR	
X	X	R. İBRAHİMOĞLU	
X	-	O. DAUT	
X	X	R. KANDİLLER	
X	-	S. AKINÖZ	
X	X	M. KATABUCAK (Adana)	
X	X	S. ERTAN	
X	X	D. SOYER	
X	X	S. YAŞAR	
X	X	M. ÖZAKAT	

Ek: 3

27-28 Kasım 1976 BÜYÜK EFES OTELİ
HÜR TEŞEBBÜS DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

Katılanlar

Vehbi KOÇ	Başkan
Nejat ECZACIBAŞI	Başkan Yrd.
Sakıp ŞABANCI	Başkan Yrd.
Özdemir YARAR	Sekreter
Orhan AKER	Yön. Kr. Üye
Lütfü BARUTÇU	
Feyyaz BERKER	Yön. Kr. Bşk.
Fuat BEZMEN	
Osman BOYNER	
Ali Rıza ÇARMIKLI	
Hulusi ÇETİNOĞLU	
Oğuz DAĞDELEN	
Nihat GÖKYİĞİT	
Burhan GÜNERGÜN	
Refik BAYDUR	İşv. Konfederasyonu
Hüsnü ÇINAR	İst.Esnaf ve Sanatkârlar Derneği
Nurullah GEZGİN	
Rafet İBRAHİMOĞLU	İşv. Konfederasyonu
Reşit KURŞUN	İzmir - Ziraat Odaları
Cemal TERCAN	Esnaf ve Sanatkârlar Derneği
Metin İPLİKÇİ	
Halil KAYA	
Halit NARİN	Yön. Kr. Üye
Turgut ÖZAL	
Kâmuran SERTEL	
Dündar SOYER	
Ziya TANSU	
Çetin TOKCAN	
T. Güngör URAS	Genel Sekreter
Sabri ÜLKER	
Selçuk YAŞAR	
Selman YAŞAR	
Namuk Kemal SAVUN	Odalar Birliği
Hüsamettin TİYENŞAN	Esnaf ve Sanatkârlar Derneği
Momduh ÜREYEN	Esnaf ve Sanatkârlar Derneği
İhsan VARDAL	İstanbul Sanayi Odası
Zeki YÜCETÜRK	Ziraat Odaları
Aydemir AŞKIN	Ege Bölgesi Sanayi Odası
Ahmet YOLUÇ	Konfederasyon Genel Sekreter Yrd.

HÜR TEŞEBBÜS KONSESİ

Ülkemizin bir süredir çeşitli siyasal, ekonomik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya bulunduğu malûmlarıdır.

Böyle ki, bir kaç yıldır devam eden siyasi istikrarsızlık ekonomik istikrarsızlığa da sebep olmuş ve hür teşebbüsün aradığı güven ortamının yaratılamaması sanayileşmenin beklenen düzeyde gerçekleştilmesini önlemiştir. Yatırımlar bu şekilde yapılamayınca, arzu edilen istihdam imkânları yaratılamamış, üretim azlığı sebebiyle arz-talep dengesi kurulamadığından fiyat istikrarı da sağlanamamıştır. Bu olumsuz faktörler, Türkiye'nin ekonomik kalkınma çabasını bir duraklama dönemine itmiştir.

Siyasi istikrarsızlık ve geçmişteki Hükümet bunalımları Devlet otoritesinde de boşluk yaratmış, bunun neticesinde çalışma barışı da endişe verecek ölçüde bozulmuştur.

Böylece kadar ki, belli başlı işçi Konfederasyonlarından DISK, eyleme geçebilecek güce eriştiğini ilân etmiş, daha mutedil bir tutuma sahip olduğu sanılan TÜRK-İŞ ise en aşırı uç görüşlerin de ötesinde saldırılarda bulunmaktan çekinmemiştir. Durum o noktaya erişmiştir ki, önemli illerimizde sıkı yönetimin uygulanması sayesinde işveren-işçi ilişkilerinde kesin kopmaların ve kanunsuz olayların meydana gelmesi çimdilik önlenebilmiştir.

Türk-İş Başkanı tarafından son zamanlarda sık sık tekrarlanan beyanlarda ve tertiplenen işçi mitinglerinde kanunsuz kavranışlar teşvik ve tahrik edilmiş, buna karşılık işveren haklarının uygulanmasına engel olunmak istenmiştir. Aynı şahıs, 275 sayılı kanunda açıkça yer alan lokavt hakkının kullanılmasına karşı çıkmış, işverenlere sosyalizm isnadında bulunmuş, "işletmeleri biz işleteceğiz" diyebilmiş ve işi doğrudan doğruya mülkiyet hakkına tecavüzü kadar götürmüştür. Ayrıca bundan böyle işçi mücadelesinin 1975 yılında çok daha hırçın ve sert olacağını belirterek bir sınıf kavgasının hazırlığına girişmiştir. Bütün bu davranışlar Türk-İş'in hürriyetçi demokratik parlamenter rejim yerine en aşırı uçtaki bir sol rejimi dahi tercih edebileceğinin ve bugün söyleneceklerin yarın eyleme dönüştürebileceğinin birer neticesi olarak görülmektedir.

Anayasal ve yasal haklara, özgürlüklere ve hür teşebbüse yöneltilen bu haksız saldırılar karşısında, Hükümetin, Parlamento içindeki siyasi partilerimizin ve Anayasal düzeni korumakla yükümlü bütün sorumlu mercilerin susmaları ve hareketsiz kalmaları gelecek hakkında ciddi endişe verici bir durum yaratmıştır.

Bu siyasal, ekonomik ve sosyal tablo karşısında işverenlerin ve teşekküllerin nasıl hareket etmesi gerektiğinin ele alınması zamanı gelmiştir kanaatindeyiz.

Bu durumda :

İşveren Camiası hürriyetçi parlamenter demokratik rejimin en güçlü savunucusu olmalı ve Anayasal hakların Devlet güvenliği altında bulunduğunu ve bunlara dokunulamayacağını ilân etmelidir. İşveren Camiası ayrıca, Parlamento ve Siyasi Partiler üzerinde daha etkili olmanın yollarını araştırmalı ve bu şekilde hür teşebbüsün Anayasal düzendeki yerinin Hükümet Programlarında ve siyasi partiler düşünce ve davranışlarında açıkça belirtilmesini ve yer almasını sağlamalıdır.

İşveren Camiası aynı şekilde ülkemizde kamu oyunu yaratan basın ile olan ilişkilerini sıklaştırmalı, basının tarafsızlığını sağlayarak böyle bir basınla Anayasal düzenin, karma ekonominin ve hür teşebbüsün savunmasındaki işbirliğini güçlendirmelidir. Bu şekilde hür teşebbüsün, istihdam, üretim, ihracat ve ekonomik gelişme alanlarındaki geniş ve vazgeçilmez fonksiyonu kamu oyuna ve bütün ilgililere yanlış değerlendirmelere mahal bırakmayacak şekilde duyurulmalıdır.

Sanayileşmenin ve ekonomik kalkınmanın teşvikini ve gerçekleştirilmesini sağlamak için iş alemini ve çalışma hayatını yakından ilgilendiren mevzuat ve kararlardaki aksaklıkların bertaraf edilmesi bellikletoplu sözleşme sisteminin yozlaşmasına engel olunması ve ihtiyaç duyulan yeni hükümlerin getirilmesi amacı ile yoğun ve etkili gayretlere girilmelidir. Gerekli idari, adli ve mali yenilenmeler istikametinde de çaba sarfedilmelidir.

Herşeyden önemlisi, Anayasal ve yasal haklara ve hür teşebbüsün savunulmakta olan pervasız sataşma ve saldırılar karşısında, bütün işverenlerin ve işveren kuruluşlarının tam bir dayanışma

içinde bulunması her zamankinden çok bir zaruret haline gelmiştir. Bu dayanışmanın Hükümetler, Parlamento ve kamu oyu nezdinde açıkça ve topluca gösterilmesi ve ilân edilmesi ve yukarıda özetlenen işveren inançlarının bütün ilgili mercilere duyurulması için bir "Hür Teşebbüs Konseyi"nin toplanması ve Konsey tarafından ilişikte sunulan Hür Teşebbüs Deklarasyonunun yayınlanması faydalı mütalâa edilmektedir.

Böyle bir Konseyin toplanması halinde çalışma esasları şu şekilde düşünülmektedir :

1. Konseyin 26 Nisan 1975 Çarşamba günü saat 9.30-13.30 arasında İstanbul Ticaret Odası Salonunda toplanması,
2. Konsey çalışmalarının basına açık olması,
3. İşlenmesi düşünülen konular :
 - 3.1 Hürriyetçi demokratik parlamenter rejim ve Anayasal Hakların Devlet güvenliği altında bulunması,
 - 3.2 Hür teşebbüsün Anayasal düzendeki yeri ve felsefesi,
 - 3.3 İşveren Camiasının millî bünyemizdeki yeri ve birlik-beraberlik anlayışı,
 - 3.4 Hürriyetçi parlâmenter demokratik rejimin güçlendirilmesi için idarî, adli ve mali yenilenme ihtiyacı,
 - 3.5 Toplu sözleşme rejiminin sağlıklı bir bünyeye kavuşturulması,
 - 3.6 Hür teşebbüsün benimsemiş olduğu karma ekonomi sistemimiz içindeki yeri.
 - istihdam
 - üretim
 - sanayileşme-kalkınma
 - ihracat
 - Ortak Pazar

4. Katılacaklar:

- 4.1 İş Adamları Derneği Konsey Üyeleri, Yönetim Kurulu Üyeleri ve diğer Üyeler ile Genel Sekreter
- 4.2 Odalar Birliği Yönetim Kurulu ve Genel Sekreteri

./..

4.3 İstanbul, Ankara, İzmir, Adana Ticaret ve Sanayi Odaları Meclis Başkanı, Yönetim Kurulu Başkanı ve Üyeleri ve Genel Sekreteri,

4.4 Bursa, İzmit Ticaret ve Sanayi Odaları Başkan ve Genel Sekreterleri,

4.5 Konfederasyon Yönetim Kurulu üyeleri ve Genel Sekreteri,

4.6 Üye Sendikalar Yönetim Kurulu üyeleri ve Genel Sekreterleri,

5. Konuşmacılar :

5.1 Halit Narin (T.İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı)

5.2 Feyyaz Berker (T.Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanı)

5.3 Sezai Dıblan (T.Odalar Birliği Başkanı)

5.4 Vehbi Koç (Koç grubu)

5.5 Nejat Eczacıbaşı (Eczacıbaşı grubu)

5.6 Sakıp Sabancı (Sabancı grubu)

5.7 Nurullah Gezgın (İstanbul Sanayi Odası Başkanı)

5.8 Hami Kartay (Ankara Sanayi Odası Başkanı)

5.9 Şinasi Ertan (Ege Bölgesi Sanayi Odası Başkanı)

Konuşmacılar aynı zamanda paneli meydana getireceklerdir.

6. Zaman Plânlaması, Panel ve Deklarasyon

9.30 - 10.00 Açılış

10.00 - 12.00 Konuşmacıların 15'er dakikalık tebliğler sunmaları

12.00 - 13.30 Panel ve Deklarasyon

TÜRK HÜR TESEBBÜS KONSEYİ

TEMEL İLKELERİ

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği olarak Türk Hür Teşebbüs Kesimi'ni temsil eden kuruluşlarımız, ülkemizin ana sorunlarına en üst düzeyde çözüm yolları aramak ve ahenkli bir çalışma ve dayanışmayı sağlamak için aşağıdaki temel ilkeler ve amaçlar üzerinde görüş birliğine varmışlardır.

Anayasamızın öngördüğü hür, demokratik, parlamenter rejime inançla bağlı, çalışma, sözleşme ve özel teşebbüsler kurma hürriyetlerini bu rejimin vazgeçilmez unsurları sayan ve bunların gereklerine uygun biçimde sanayi, tarım, ticaret ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren yukarıdaki kuruluşların üyeleri Türk Hür Teşebbüs Kesimi'ni oluştururlar.

Türk Hür Teşebbüsü, teşebbüs özgürlüğü ilkelerini kabul eden karma ekonomi düzeni içinde, Ulus'un bütün maddi ve manevi kaynaklarının en akılcı ve en yüksek verimliliği sağlayacak biçimde kullanılmasını, hızlı ve dengeli ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesini, Ulus'un mutluluğunu ve refahını, sosyal adalet ve güvenliğin yaygınlaşmasını, tarım sektörü ile diğer sektörler arasında dengeli bir gelir dağılımını amaç edinir.

Türk Hür Teşebbüsü, mülkiyet ve miras haklarına, teşebbüs özgürlüğüne, ve insan haklarına saygılı, ulusal çıkarlar doğrultusunda ve toplum yararına çalışan, ülke ve ulusun bütünlüğünü koruyan bütün hükümetleri destekler ve bu ilkeleri benimseyen siyasal partiler arasında ayrıcalık gözetmez.

Türk Hür Teşebbüsü,

- Ulusal kaynakların değerlendirilmesinde en yüksek verimliliği sağlamanın, serbest piyasa ve rekabet kuralları içinde mümkün olacağına inanır.
- Sosyal devlet anlayışının doğal bir gereği olarak, Devletin, bu kurallar içinde ekonomik faaliyetleri yönlendirme hakkına ve görevine sahip olduğunu benimser.
- Karma Ekonomi Düzeni'ni, bu anlayışla ve ulusal gerçeklerimize en uygun bir uygulama şekli olarak kabul eder.
- Kamu İktisadi Kuruluşları'nın serbest piyasa kurallarına göre oluşturulmasını zorunlu sayar.

Türk Hür Teşebbüsü,

- Ulusumuzun bütün sosyal kesimleri arasında, karşılıklı anlayış ve hoş görüye dayanan suurlu ve devamlı bir işbirliğinin sağlanmasının ulusal çıkarlarımızın yararına olduğuna inanır.
- Hür Sendikacılığın. hür demokratik parlamenter rejimin vazgeçilmez unsuru olduğunu sayar.
- Çalışma hayatının Barış ve Sosyal Adalet içinde yürütülmesini savunur.
- İşveren ve işçi arasında, toplum yararına adaletli bir denge- nin sağlanmasından yanadır.
- Toplu Sözleşme düzenini, grev ve lokavt hakkını çalışma haya- tının vazgeçilmez demokratik hakları olduğuna inanır.
- Bu hak ve hürriyetlerin yasalar çerçevesinde kullanılmasını zorunlu sayar.
- Tarım sektörü dahil bütün sosyal kesimlerin bir an önce sosyal güvenlik imkanlarına kavuşturulmasını amaçlar.

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ'NİN YAPISI

Türk Hür Teşebbüs Kesimi, yukarıdaki temel amaçlara erişebilme- yi hızlandırmak için TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ'Nİ kurmuştur. Konsey bir dayanışma organı olup Türk Hür Teşebbüs Kesimi'nin en üst düzeyinde görüş birliğini sağlamaya çalışır.

A. KONSEYİN OLUSUMU

Türk Hür Teşebbüs Konseyi aşağıdaki kuruluş temsilcilerinden oluşur.

- Türkiye Odalar Birliğinden 30 temsilci
- Türkiye İşverenler Konfederasyonu'ndan 30 temsilci
- Ziraat Odaları Birliği'nden 30 temsilci
- Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Konfederasyonu'ndan 30 temsilci
- Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği'nden 30 temsilci

Konseyi oluşturan temsilciler yukarıda söz konusu edilen ku- ruluşların Yönetim Kurulları tarafından seçilirler. Konseye temsilci gönderen kuruluşların Yönetim Kurulu Başkanları Konseyin tabii üyesidir.

B. KONSEYİN ORGANLARI

1. Konsey Genel Kurulu

Konseyi oluşturan tüm temsilciler Konsey Genel Kurulunu teşkil ederler.

2. Başkanlar Komitesi

Başkanlar Komitesi, Konsey Genel Kurulu'nun tabii üyesi olan 5 Yönetim Kurulu Başkanından oluşur. Toplantı Başkanlığı ilk yıl Odalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı tarafından ve onu takip eden yıllarda aşağıdaki sıraya göre sıra ile yapılır.

3. Genel Sekreterler Komitesi

Genel Sekreterler Komitesi bes kurulusun Genel Sekreterlerinden oluşur. Toplantı Başkanlığı Başkanlar Komitesinin toplantı başkanlığı sırasına paralel olarak sıra ile yapılır.

C. ORGANLARIN ÇALIŞMA ŞEKLİ

1. Konsey Genel Kurulu

Kurul yılda en az bir defa toplanır. Toplantı tarihi ve yeri Başkanlar Komitesince saptanır.

Konsey Genel Kurul çalışmalarında oya başvurulmaz.

Konsey Genel Kurul Başkanlığı Başkanlar Komitesi tarafından tesbit edilecek usulde seçilir. Başkanlar Komitesi ilk yaptıkları toplantıda aşağıdaki sıraya ve usule göre Konsey Başkanlığının yapılmasını uygun görmüşlerdir.

- Türkiye İşverenler Konfederasyonu	Y.K.B.
- Ziraat Odaları Birliği	Y.K.B.
- Esnaf ve Sanatkarlar Dernekleri Konfederasyonu	Y.K.B.
- Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği	Y.K.B.
- Odalar Birliği	Y.K.B.

2. Başkanlar Komitesi

Başkanlar Komitesi yılda en az üç defa toplanır. Ayrıca, iki komite üyesinin yazılı talebi üzerine Başkan Komiteyi toplantıya çağırır.

Toplantı yeri ve tarihi Başkan tarafından saptanır.

Başkanlar Komitesi çalışmalarında oya başvurulmaz. Ne var ki, kamu oyuna veya üye kuruluşlara, Türk Hür Tesebbüs Konseyi adına yapılacak duyuru ve önerilerde Komite'yi oluşturan tüm üyelerin oy birliği zorunludur.

3. Genel Sekreterler Komitesi

Genel Sekreterler yılda en az 3 defa toplanırlar.

4. Sekreterya görevlerinin nerede ve nasıl yürütüleceği Başkanlar Komitesi'nce kararlaştırılır.

TÜRK HÜR TEŞEBBÜSÜNÜN
SANAYİLEŞME POLİTİKASINDA TEMEL İLKELER

T O S İ A D
8.4.1976

Türk Hür Teşebbüsünün hür demokratik parlamenter rejim içinde, ülkenin büyük ekonomik potansiyelini harekete geçirerek sanayileşme politikasının temel ilkeleri:

- Yurt içinde istihdam olanaklarını arttırmak.
- Gelirin bölgeler ve fertler arasında dengeli dağılımının teminine çalışmak.
 - Fiyat istikrarının teminini,
 - Dış ticaret dengesinin kurulmasını,
 - Birim maliyetlerin düşürülmesini amaç edinmek,
- Bu hedefler doğrultusunda, insan, sermaye, ham madde ve kaynaklarının rasyonel kullanımını sağlamaktır.

Bu temel ilkeler:

- Sanayi kuruluşların ekonomik büyüklükte kurulması yanında küçük kuruluşların organik gelişme ile ekonomik büyüklüğe ulaşması yolunun açık tutulmasını,
- Kurulmuş veya kurulması planlanan sanayilerin ana girdilerinin yurt içinde üretiminin gerçekleştirilmesini,
- Yurt içinde üretilen ana girdilerin dünya fiyatlarıyla üretilebilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılmasını,
- Teşvik sisteminin bu temel hedefler doğrultusunda, sağlıklı bir sanayileşmeye imkân verecek biçimde, gerçekten işler bir uygulamaya dönüştürülmesini,
- Üretim ve pazar konusunda yabancıların sahip oldukları teknoloji ve know-how'ın en iyi şekilde kullanımına imkân verecek belirli ve uzun süreli bir lisans ve yabancı sermaye politikasının uygulamasının açıklığına kavuşturulmasını,
- Türkiye'nin ithalat ikamesi konusundaki tecrübelerinin değerlendirilerek, yeni bir aşamada ara malları ve yatırım mallarında ithalat ikamesinin ve ihracata yönelik sanayileşmelerin hızlandırılmasını,

./...

- İş barışının sağlanmasını, işçilik ücretlerinde prodüktiviteye dayanan ücret fiyat dengesini,
- Türkiye'nin uzun vadeli sanayileşme stratejisinin dünyadaki ekonomik gelişmeler bütünleşmeler gerçeği dikkate alınarak tesbitini ve özellikle Türkiye AET ilişkilerinin sanayileşme politikasının temel ilkeleri istikametinde yönlendirilmesini gerekli kılmaktır.

HÖR TEŞEBBÜSÖN YATIRIM POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ ÖZERİNE GÖRÖŞLER

Feyyaz BERKER
3 Nisan 1976

1. İSTİHDAMI ARTIRMAK

- Yatırımların ekonomik kriterlere uygun biçimde teşviki
- İç pazara dönük yatırımlarda emek yoğun yatırımların teşviki için uygulanabilir tedbirler.
- Toplu sözleşmelerde istihdamı daraltıcı gelişmeleri caydırıcı, istihdamı ve üretimde verimliliği artırıcı özendirme tedbirleri
- Mevzuatda yapılması gerekli düzenlemeler (Kıdem tazminatı vs...gibi)

2. ADİL GELİR DAĞLIMINI SAĞLAMAK

- Bölgesel dengeli yatırım politikası için tedbirler
- Şirketlerin halka açılmalarını ve ortak sayılarının artmasını teşvik edici tedbirler. (Pay sahiplerine makul bir temettü dağıtımı - pay sahiplerinin yönetimde faydalı ve verimli katkılarının sağlanması)
- Vergi mevzuatında yapılması gerekli düzenlemeler.
- Toplu sözleşmelerde işe göre ve çalışanı teşvik edici bir ücret ve prim politikasını sağlayıcı tedbirler.
- İş yerinde eğitim ile ücret ve verimliliği arttırıcı tedbirler.

3. EKONOMİNİN DİŞA BAĞIMLILIĞININ AZALTILMASI

- Yerli tasarrufları özendirici ve iç finansman olanaklarını artırıcı tedbirler.
- Yatırımlarda yerli hammaddeleri ekonomik şekilde kullanmak ve yerli oranı artırıcı tedbirler.
- Enerji üretiminde yerli kaynakların geliştirilmesi.
- Yerli teknolojinin geliştirilmesi için ileri yabancı teknolojinin akıllı seçimi ve yeterli bir araştırma ve geliştirme fonu yaratılması. (Endüstride teknik eğitimi ve teknolojiyi geliştirmeyi sağlayıcı, vergi muafiyeti dahil özendirici tedbirler getirmek)

4. YABANCI SERMAYE VE TEKNOLOJİ TRANSFERİ

- Türkiye'nin ihtiyacı olan ileri teknolojiyi getirecek yeni yabancı sermaye ve teknoloji girişini özendirici ve güven verici yeni bir politikanın tesbiti.
- Yeni yabancı sermaye politikasında
 - Yüksek teknoloji,
 - İthal girdisi düşük,
 - Avrupa'nın Orta Doğu piyasalarına yönelik,
 - Ulaştırma masrafları yüksek ürünleri hedef alan projelere ağırlık vermek ve bu gibi projelerde, ithalat için gerekli dövizli yabancı sermayenin kendisinin bulması halinde bunun ihracat dövizli gelirinden indirilmesi.
- Mevcut yabancı sermayeli kuruluşlara güvencenin sağlanması
- Yabancı sermaye, teknoloji, lisans, royalty, know-how transferinde uluslararası ilkelere uymak. Bu konuda Dünya Bankası, UNIDO, Milletlerarası Ticaret Odası gibi kuruluşların kabul ettikleri ilkeler. (Yabancı ülkelerde yatırım yapanlar için kabul edilmiş ilkeler - Japonya örneği)

5. FİYAT İSTİKRARINI SAĞLAYICI TEDBİRLER

- Fiyat artışlarını önlemek amacıyla, yeni yatırımlarda yatırım ve üretim maliyetlerini düşürmeyi hedef alan tedbirler. (Gümrük ve yatırım indirimleri - İstihsal vergisi gibi çeşitli sınai üretimi caydırıcı ve maliyetleri artırıcı vergilerin kaldırılması veya azaltılması.)
- Ham madde temininde süreklilik sağlayıcı ve maliyetleri düşürücü tedbirler. (Sanayiciye ihracatta, ithal ettiği ham madde oranında gümrük vergisinin kaldırılması ve ihracatta kazandırdığı dövizden ihtiyacı kadar tahsis alabilmesi gibi.)
- Uygulamada, üretimi engelleyici etkisi görülen Fiyat Kontrol Komitesinin kaldırılması. (Uzun vadede yatırımları ve üretimi artırıcı yönüyle fiyat istikrarının sağlayacağı arz/talep dengesinin başka türlü kurulması mümkün değildir.)

6. DÖVİZ KAZANDIRICI YATIRIMLARIN ÖZENDİRİLMESİ

- İhracata dönük ve ithal ikamesi sağlayan döviz kazandırıcı yatırımların teşviki.
- İhracatta, sanayiciye kazandırdığı dövizin ihtiyaçları oranında tahsisi ve vergi iadesi uygulamasına devam edilmesi.
- İhracat kredisi ve sigortası uygulamasının süratle gerçekleştirilmesi.

- Pazar araştırması ve geliştirilmesi için sanayicilere vergi muafiyeti, bilgi derlenmesi ve zamanında duyurulması gibi teşviklerin sağlanması.
- Türkiye'nin ve Türk ihrac ürünlerinin dünyada etkili bir şekilde tanıtılması için hem kuruluşlar ve hem de devlet olarak organize olmak.
- Gerçekçi kur uygulamasında srekliiliėi sağlamak.

İŞARET VE No.

TARİHİ

27 KASIM İZMİR TOPLANTISINDA
İMZALANAN PROTOKOL

08817 - 14.2.77

Memleketimiz hür teşebbüsünü temsil eden Birliğimiz ile Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Türk İş Adamları ve Sanayicileri Derneği arasında TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ kurulmuş bulunmaktadır.

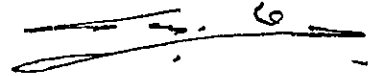
TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ; Anayasamızın öngördüğü hürriyetçi parlamenter demokratik rejime bağlı, çalışma, sözleşme ve özel teşebbüs kurma hürriyetlerini benimseyen ve bunların gereklerine uygun biçimde tarım, sanayi ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren hür teşebbüs mensuplarının bağlı bulundukları zirve kuruluşları biraraya getirmektedir. Bu suretle ülkemizin ana sorunlarına en üst düzeyde çözüm yolu aramak, ahenkli bir çalışmayı sağlamak düşüncesiyle ve tamamen ihtiyari olarak bu kuruluşlar arasında iş ve güçbirliği sağlanmış olmaktadır.

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ'nin temel ilkeleri ve yapısı ilişik metinde gösterilmiştir.

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ'nin kurulmuş olduğunu bilgilerine en derin saygılarımla arz ederim.

T Ü R K İ Y E
TİCARET ODALARI, SANAYİ ODALARI
VE TİCARET BORSALARI BİRLİĞİ

Yönetim Kurulu Başkanı

Sezai DIBLAN

Ek - 50

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

1. TEMEL İLKELER

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği olarak Türk Hür Teşebbüsünü temsil eden kuruluşlarımız, ülkemizin ana sorunlarına en üst düzeyde müşterek çözüm yollarını aramak, ahenkli bir çalışmayı sağlamak düşüncesiyle aşağıdaki temel ilkeler ve amaçlar üzerinde görüş ve işbirliği sağlamışlardır.

Anayasamızın öngördüğü hür demokratik sisteme bağlı çalışma, sözleşme ve özel teşebbüsler kurma hürriyetlerini benimseyen ve bunların gereklerini uygun biçimde tarım, esnaf, küçük sanatlar, sanayi, ticaret ve hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren tüm kuruluşlar Türk Hür Teşebbüsünü oluştururlar.

Türk Hür Teşebbüsü, Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlere ve koyduğu ilkelere sadık kalarak teşebbüs özgürlüğüne göre oluşan karma ekonomi düzeni içinde, vatanın tüm maddi ve manevi kaynaklarının en akılcı biçimde, en yüksek verimliliği sağlayacak şekilde kullanılmasını, hızlı ve dengeli ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesini, milletimizin hayat seviyesinin yükseltilmesini, sosyal adalet ve güvenliğin yaygınlaşmasını, tarım ve diğer tüm sektörler arasında dengeli bir gelir dağılımını amaç edinir.

Türk Hür Teşebbüsü, mülkiyet, miras ve insan haklarının, teşebbüs özgürlüğünün hürriyetçi, parlamenter demokratik sistemin ayrılmaz bir unsuru olduğuna içtenlikle inanır. Bu özgürlüğü tüzük, program veya uygulamalar ile dolaylı veya dolaysız olarak kısıtlama davranış ve düşüncesinde olmayan siyasi partiler ve bütün kuruluşlar arasında ayrıcalık gözetmez. Anayasada öngörülen temel hak ve hürriyetleri zedelemeyen her türlü fikir hürriyetine saygılıdır.

Hür demokratik sisteme ve karma ekonomi düzeni içinde Hür Teşebbüsün serbestçe gelişmesine karşı olan her türlü girişim, eylem ve davranışlar, karşılarında bütünlüşmüş ve şuurlu Türk Hür Teşebbüsünü bulacaklardır.

Türk Hür Teşebbüsü ulusal kaynakların en akılcı biçimde değerlendirilmesinin serbest piyasa kuralları içinde mümkün olacağına inanır.

Anayasamızda belirlenen sosyal ve laik devlet anlayışı sınırları içinde, devletin ekonomik faaliyetleri yönlendirme hakkına ve görevine sahip olduğunu benimser. Karma ekonomi düzenini, bu hak ve görevin bir sonucu ve ulusal gerçeklerimize en uygun bir uygulama şekli olarak kabul eder. Kamu iktisadi kuruluşlarının piyasa ekonomisi kurallarına göre işlemlerini zorunlu sayar. Tekelci tutum ve davranışlara karşıdır.

Milletimizin tüm sosyal kesimleri arasında, karşılıklı anlayış ve hoşgörüyeye dayanan şuurlu ve devamlı bir beraberliğin sağlanması Türk Hür Teşebbüsünün temel hedefidir. Türk Hür Teşebbüsü çalışma hayatının barış ve sosyal adalet içinde yürütülmesini ister. İşveren ve işçi arasında olumlu ilişkiler kurulmasından ve toplum yararına adaletli bir dengenin sağlanmasından yanadır. Toplu sözleşme düzeninin, grev ve lokavtın çalışma hayatının vazgeçilmez demokratik hakları olduğuna inanır ve bu hak ve hürriyetlerin yasalar çerçevesinde kullanılmasını zorunlu sayar.

2. TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ'NİN YAPISI

Türk Hür Teşebbüs kesimi, yukarıda belirtilen temel ilkelere dayalı olarak öngörülen amaçlara erişebilmek için TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ'ni kurmuştur. Konsey bir danışma ve dayanışma organı olup hür teşebbüs kesiminin en üst düzeyinde görüş ve işbirliği sağlar.

Türk Hür Teşebbüs Konseyi aşağıdaki kuruluşlardan oluşur :

1. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği,
2. Türkiye Ziraat Odaları Birliği,
3. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu,
4. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu,
5. Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

3. KONSEYİN ORGANLARI VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

Konsey aşağıdaki organlardan teşekkül eder :

3.1. Genel Kurul

Konseyi oluşturan kuruluşların yönetim kurulları tarafından seçilecek 50'şer temsilciden teşekkül eder. Konseye temsilci gönderen kuruluşların yönetim kurulu başkanları genel kurulun tabii üyesidir. Konsey Genel kurulu yılda 2 defa toplanır.

Kuruluş başkanları aşağıdaki sıraya göre Konseye 1 yıl süre ile başkanlık eder :

1. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu,
2. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu,
3. Türkiye Ziraat Odaları Birliği,
4. Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği,
5. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği

3.2. Başkanlar Komitesi

Başkanlar Komitesi, Konsey Genel Kurulunun tabii üyesi olan 5 yönetim kurulu başkanından oluşur. Gerekliğinde Başkanlar Komitesi toplantılarına başkan vekilleri ile genel sekreterler de katılır. Kuruluş başkanları 1. maddedeki sıraya göre ve 1 yıl süre ile Komiteye başkanlık eder.

Başkanlar Komitesi yılda en az 3 defa toplanır. Başkan toplantı çağrısını resen yapar. Ayrıca, 2 Komite üyesinin talebi üzerine başkan Komiteyi toplantıya çağırır.

Toplantı yeri ve tarihi başkan tarafından tespit edilir.

Başkanlar Komitesi çalışmalarında oya başvurulmaz. Ancak, kamu oyuna veya Konseyi meydana getiren kuruculara Türk Hür Teşebbüsü adına duyuru veya öneride bulunulması halinde Komiteyi oluşturan başkanların fikir birliği esastır. Bu duyuru veya öneriyi açıklamak üzere Komite kendi üyeleri arasından birini görevlendirir.

3.3 Genel Sekreterler Komitesi

Genel Sekreterler Komitesi, kuruluşlar genel sekreterlerinden teşekkül eder. Kuruluşlar genel sekreterleri yukarıdaki sırayagöre ve 1 yıl süre ile Komiteye başkanlık eder. Komite yılda en az 3 defa toplanır.

Geçici Madde

Başkanlar Komitesi 27 Kasım 1976 tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde toplanır ve en geç 3 ay içinde Konsey Genel Kurulunu toplantıya çağırır.

Türkiye Ticaret Odaları,
Sanayi Odaları, Ticaret
Borsaları Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı
SEZAI DIBLAN

Türkiye Ziraat Odaları
Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı
SADETTİN KARACABEY

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar
Konfederasyonu
Yönetim Kurulu Başkanı
HÜSAMETTİN TİYENŞAN

Türkiye İşveren Sendikaları
Konfederasyonu
Yönetim Kurulu Başkanı
HALİT NARİN

Türk Sanayicileri ve
İş Adamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı
FEYYAZ BERKER

İzmir Toplantısı Bildirgesi.

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS
KURULUŞLARI ORTAK BİLDİRİSİ

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği olarak Türk Hür Teşebbüs Kesimi'ni temsil eden kuruluşlarımız, ülkemizin ana meselelerine en üst düzeyde çözüm yolları aramak ve aralarında ahenkli bir çalışma ve dayanışmayı sağlamak için bir müddetten beri üzerinde çalışılan "Türk Hür Teşebbüs Konseyi"ni kurma hazırlıklarını tamamlamışlardır.

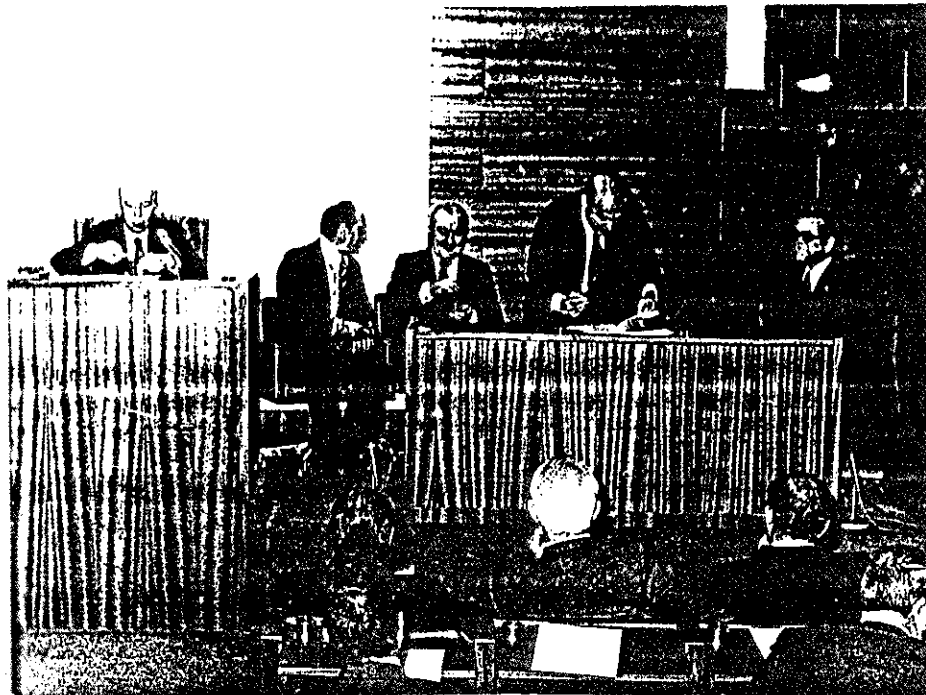
Bu maksatla yapılan toplantıda ele alınan ilk konu, ülkemizin maruz kaldığı büyük deprem felaketi olmuş ve Türk Hür Teşebbüsünün bu elim hadise dolayısıyla başlatmış bulunduğu her türlü yardım faaliyetlerinin en geniş çapta ve işbirliği içinde devam ettirilmesi karar altına alınmıştır.

Türk Hür Teşebbüs Konseyi'nin ilkeleri, organizasyonu ve öngörülen faaliyetleri hakkında ayrıntılı bilgilerin kamu oyuna en kısa zamanda duyurulması da kararlaştırılarak toplantıya son verilmiştir.

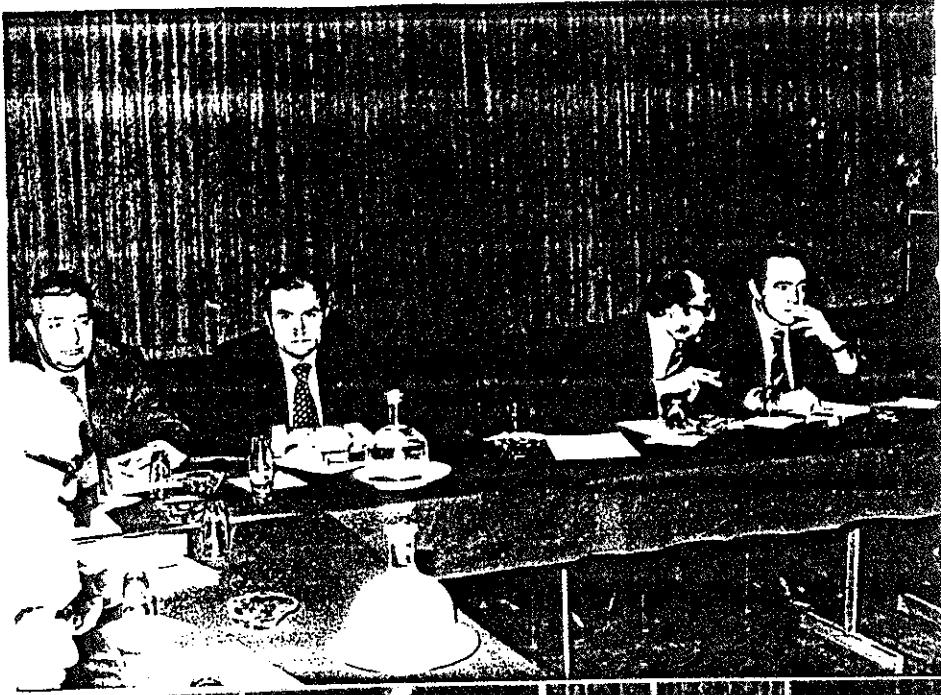
İzmir, 28 Kasım 1976

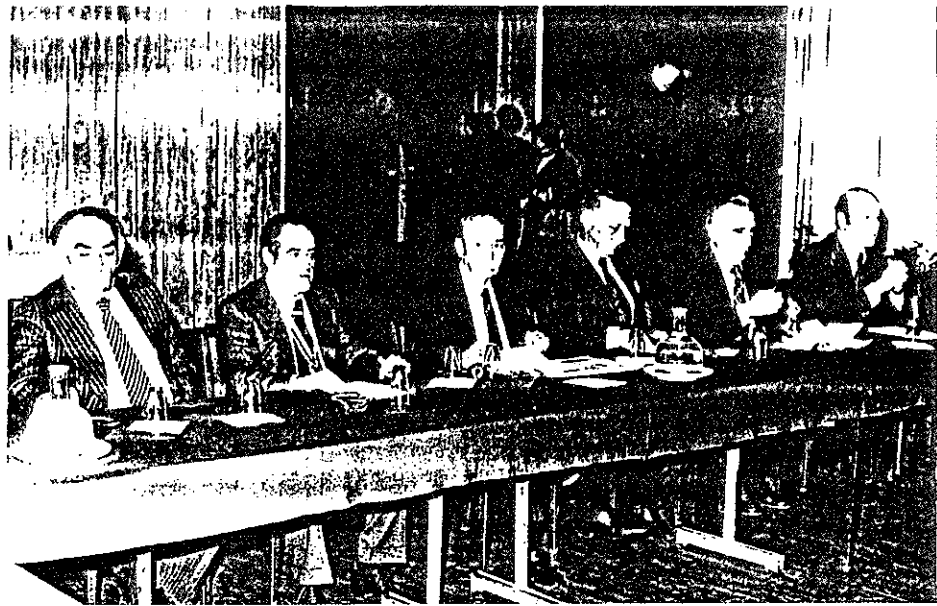
27-28 KASIM 1976 İZMİR BÖYÜK EFES OTELİ TOPLANTI SALONUNDA
HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ'NİN KURULUŞUNU SAĞLAYAN İŞBİRLİĞİ
ANLAŞMASININ İMZA TÖRENİ

(Toplantı Başkanı Vehbi Koç, TISK Başkanı Halit Narin,
Odalar Birliği Başkanı Sezai Dıblan, Esnaf Konfederasyonu
Başkanı Hüsamettin Tiyeşan, Ziraat Odaları Genel Sekreteri
Zeki Yücetürk)

27-28 KASIM 1976 İZMİR BÜYÜK EFES OTELİ TOPLANTISINA KATILANLAR

PROTOKOL SORUNU

Türk Hür Teşebbüs Konseyi'nin kuruluş çalışmalarında ve kurulduktan sonra, Konseye katılan beş kuruluşun eşitliğini sağlayacak bir protokol tesbiti en önemli sorunu teşkil etmiştir.

28 Kasım 1976 Tarihinde İzmir'de Konseyin Kurulması konusunda alınan kararı takiben 20 Ocak 1977 tarihinde Ankara'da Odalar Birliği Toplantı Salonunda yapılan ilk Konsey Toplantısı için, yukarıda örneği verilen (amblem) hazırlanmıştır.

Bu amblem, iştirakçi beş kuruluşun eşitliğini simgelemektedir.

Aynı şekilde, Konsey başkanlığının da her yıl döner şekilde bir kuruluşun başkanınca yapılması kararlaştırılmış ve ilk dönem başkanlığı sorumluluğunu Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin üstlenmiştir.

Konsey çalışmaları daha sonraki yıllarda muntazam şekilde yürütülemediğinden, başkanlıkta dönüşümü sağlamak da mümkün olamamıştır.

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ
BAŞKANI OLARAK HALİT NARİN'İN
20 OCAK 1977 TARİHİNDE
ANKARA'DA YAPILAN TOPLANTIDA
AÇIŞ KONUŞMASI

Türk Hür Teşebbüs Konseyinin Sayın Üyeleri,

Değerli Basın ve TRT Mensupları,

Dünya var olduğundan bu yana insanlık devamlı bir hürriyet mücadelesi sürdürmüştür. Bu mücadele bir yandan siyasi hayatın en hürriyetçi noktaya kavuşturulması, diğer yandan ekonomik alanda kişilere serbestçe çalışma ve teşebbüs ortamının hazırlanması için yapılmıştır. Hür Teşebbüsün bugünkü anlamını kazanması ancak siyasi ve ekonomik hürriyetin bütünleşmesi ile mümkün olmuştur.

Gerçekten dünya tarihine baktığımız zaman siyasi rejimlerin hürriyetçi istikamette gelişmesine paralel olarak Hür Teşebbüsün de ekonomik alanda geliştiğini görmekteyiz. O kadar ki, günümüzde Hür Teşebbüs, Hürriyetçi, Parlamenter, Demokratik rejimin vazgeçilmez unsuru olmuştur.

Ülkemizde de, bu tarihi gelişim aynı şekilde cereyan etmiştir. Türkiyemiz nasıl İmparatorluktan Cumhuriyete ve tek partili meclis sisteminden çok partili demokratik rejime geçmişse, Cumhuriyetin ilânından bu yana Hür Teşebbüs de ekonomik hayatımızda her geçen gün büyüyen bir ağırlık kazanmıştır. Bugün kamu ve özel sektörden oluşan Türk Hür Teşebbüsü, karma ekonomi prensibi çerçevesinde ülkemizin kalkınmasında yüklendiği görevi büyük bir inanç ve şuurla sürdürmektedir.

Bizler siyasi ve ekonomik alandaki bu tarihi gelişmeleri «hürriyet içinde refah» olarak kabul ve ilân ediyor ve amaçladığımız batı medeniyeti düzeyine ancak bu anlayış içinde ulaşılacağına inanıyoruz.

Sayın Hür Teşebbüs Temsilcileri,

Geriye döndürülmesi mümkün olmayan bu siyasi, ekonomik ve sosyal gerçeklere rağmen, son yıllarda dünyada ve Türkiye'de Hürriyetçi, Parlamenter, Demokratik Rejimi ve Hür Teşebbüsü tehdit eden ve ipotek altına almak isteyen bazı aşırı cereyanlar ortaya çıkmıştır.

Bu cereyanların uç noktasında Hürriyetçi Rejimi totaliter rejimlerle değiştirmek amacı yatmaktadır. Aşırı sol partiler ve bu görüşü paylaşan bazı kuruluşlar ve yeraltı faaliyetleri bu hedefe yönelmiştir.

Bunun yanında, bazı siyasi partiler, kuruluşlar, üniversite ve öğrenci çevreleri ve bir kısım basın öyle teklifler yapmaktadırlar ki, bunlar dikkatle değerlendirildiğinde Türk milletini rejimin geleceği bakımından endişeye sevketmektedir.

Bu çevreler son zamanlarda dünyada ve Türkiye'de çalışanların yönetime, kâra ve sermayeye katılmalarını ısrarla talep etmektedir. Bu görüşler o çevrelerin iddia ettiği biçimde uygulamaya konuldukları takdirde, serbest piyasa ekonomisini felce uğratacak ve aşırı sol rejime geçiş ortamı hazırlayacak bir nitelik taşımaktadır. Gerçek şudur ki, dünyanın bir çok ülkesinde, yönetime, kâra, sermayeye katılma gibi düşünceler bir amaç olarak ortaya konulmaktan ziyade Hür Teşebbüsü ortadan kaldırarak Hürriyetçi, Parlamenter, Demokratik rejimi eritmenin birer aracı olarak kullanılmakta ve bu niyet bir çok hallerde de açıkça ifade edilmektedir. Ülkemizde son yıllarda bütün Türk Milletini yaralayan anarşik olaylar, ideolojik amaçlı kanunsuz grevler ve bu grevlerin bir ihtilâl provasına dönüşürülme çabaları yukarıda çizmeye çalıştığım tablonun çok açık bir işaretidir.

Bu yasa dışı olaylar sadece iş hayatında çalışma barışını bozmakla ve ekonomimizde önemli üretim kayıplarına yol açmakla kalmayıp, Türkiye'nin sosyal huzurunu da büyük ölçüde zedeliyerek artık vatandaşlarımızda aşırı uçların istediği gibi gittikçe artan bir bıkınlık ve bezginlik ortamını geliştirmektedir.

Muhterem Arkadaşlarım,

Hemen belirtmek isterim ki, Hür Teşebbüs Kuruluşları olarak Anayasal haklara tecavüz noktasına varan bu zihniye-

tin ve saldırıların karşısındayız. Bu hakların Devletimizin teminatı altında olduğuna inanıyoruz. Bu güveni sarsacak ve Anayasal haklara ne suretle olursa olsun yapılacak her tecavüz bütün kuruluşlarıyla Devleti karşısında bulmalıdır. Bu milli güçler içte ve dışta düşmanlara fırsat vermiyecek kadar uyanık, zinde ve azimli olmak mecburiyetindedir.

Bununla beraber son yıllarda kanunların arkasına saklanarak ve asil Türk Milletinin müsamahasını istismar ederek yaratılan anarşik ve yasa dışı olaylarda, Devletin, Hükümetin ve Yasal Kuruluşların gereken dinamik davranışı gösterdiğini söylemek mümkün değildir.

Hukuk Devletinde, kaba kuvvet ve tehditle kanunsuz ve anarşik olaylar yaratılmasına imkân verilemez. Türk Devletinin temelini meydana getiren köklü prensiplere şüphe ile bakılamaz. Ülkemizin yüksek menfaatlerine ve millî geleneklerine ters düşen yeni modeller aranamaz. Çarpık ideolojilere hizmet ederek sonu meçhul, karanlık maceralara girilemez. Bizler inanıyoruz ki, konuşmak ve güzel sözler söylemek yerine rejime, Anayasal ve yasal haklara fiiliyatta sahip çıkmak zamanı çoktan gelmiş ve geçmektedir.

Hürriyetçi, Parlamenter, Demokratik rejim bu ülkede üzerinde tartışma kabûl etmeyen ve milletçe gönülden bağlı olduğumuz bir siyasi rejimdir. Rejimin ve Anayasanın korunması, başta Parlamento olmak üzere, hükümetin, görevli bütün mercilerin, basının ve sorumluluk taşıyan her kuruluş ve vatandaşın en önde gelen millî ödevidir. Bu millî ödevin yerine getirilmesinde en fazla sorumluluk taşıyan Türk Hür Teşebbüs

Kuruluşlarıdır. Bu kuruluşların meydana getirdiği Konsey ülkemizdeki ziraatçıları, esnaf ve sanatkârları, sanayicileri ve iş adamlarını temsil etmekte ve bu beş kuruluş ülke nüfusunun dörtte üçü adına hareket etmektedir. Takdir edileceği gibi Hür Teşebbüsü oluşturan bu 30 milyon kişinin siyasal, ekonomik ve sosyal hayatımızda büyük yeri vardır ve kuvvetli sesinin herkes tarafından dinlenmesi ve değerlendirilmesi gerekir.

Bu ülkenin kaderi bir avuç azınlığın yersiz, tutarsız ve hatta kanunsuz emel ve eylemlerine terkedilmeyecektir. Türk Milletinin ezici çoğunluğu, bütün ağırlığı ile en uygun tercih olan Hürriyetçi, Parlamenter, Demokratik rejimi uygulamaya muhakkak devam edecektir. Bu tercih hürriyet tercihidir, hürriyet içinde refah tercihidir.

«Bizim takibini muvafık gördüğümüz devletçilik prensibi, bütün istihsal ve tevzi vasıtalarını fertlerden alarak, milleti büsbütün başka esaslar dahilinde tanzim etmek gayesini takip eden sosyalizm prensibine müstenid kollektivizm yahut komünizm gibi hususi ve ferdî iktisadî teşebbüs ve faaliyete meydan bırakmayan bir sistem değildir.»

Hür Teşebbüs Konseyinin Değerli Üyeleri,

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Türk Hür Teşebbüsünün temel amacı rejime ve Anayasal haklara sahip çıkmaktır. Bu ana ilkenin ışığında, Konseyi meydana getiren kuruluşlarımızın mensupları esasen yıllardır ülkemizin ekonomik kalkınması ve sosyal refahı için tam bir inanç ve birlik içinde çaba sarfetmektedir.

Tarımsız sanayileşme olamaz.

Esnaf yarının büyük sanayicisidir

Ticaret serbest piyasa ekonomisinin vazgeçilmez hizmet fonksiyonunu yerine getirir.

Başkanı bulunmaktan şeref duyduğum Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ise iş âlemini karma ekonomi prensiplerine uygun şekilde sosyal ve sendikal alanda temsil eden yegâne üst işveren kuruluşudur ve çalışma barışı amacına dönük olarak işveren - işçi ilişkilerini dengeli bir şekilde düzenlemek için çaba gösterir. Konfederasyonumuzun bu temel fonksiyonu özellikle son yıllarda büyük bir önem kazanmıştır. O kadar ki, grev, lokavt sorunları, yasa dışı hareketler, işveren-işçi ilişkilerinde karşılaştığımız dar boğazlar, çalışma barışının ve dolayısıyla sosyal huzurun bozulması bugün ekonomik meselelerin dahi üzerine çıkmıştır. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu bu problemleri çözebilmek için, Parlamento, Hükümet, kamu oyu nezdinde azanî çabayı göstermekte, kurduğu Merkezî Dayanışma Fonu ve koyduğu Toplu Sözleşme Prensipleri ile ülkemizdeki sorumsuz işçi sendikacılığını hür rejimin selâmeti ve ülke yararları istikametinde makûl bir çizgiye getirmeye çalışmaktadır.

Türk Hür Teşebbüs Konseyi'nin Sayın Üyeleri,

Önemle belirtmek isterim ki, Hür Teşebbüs aşırı sol rejimin siyasi ve ekonomik fikirleriyle uzlaşamaz. Hür Teşebbüs

yaratıcı, üretken ve dinamiktir. İşsizliğin büyük bir sorun olduğu günümüzde her geçen gün gerçekleştirdiği yeni yatırımlarla, yeni istihdam sahaları açmaktadır. Hür Teşebbüs ülkemize yaygın refah getirmektedir.

Hür Teşebbüs katı bir merkezi plânlamaya tâbi aşırı sol rejimli ülkelerin aksine, gerçekçi ve toplum ihtiyaçlarını anında karşılamaya dönük bir mal ve hizmet yarışı içinde çalışır. Bu kaide ülke dahilinde olduğu kadar, uluslararası ticaret bakımından da geçerlidir.

Hür Teşebbüs üretim ve istihdamı arttırma yanında, iyi çalışma şartları ve beşerî ilişkiler, kaliteli mal yapımı, fiyat istikrarı, teknolojik gelişmelere uygun eğitim gibi sorunlara da eğilmekte ve çözümlerine yardımcı olmaktadır.

Konsey'imizin kurulmasıyla Türk Hür Teşebbüsü ülkemizin siyasi, ekonomik ve sosyal hayatında daha aktif bir rol oynayacaktır. Artık dağınık, koordinasyondan yoksun ve yalnız kuruluşlar değiliz. Bundan böyle Konsey'imiz büyük bir dayanışma içinde ve çok etkili bir güç olarak Türk toplumundaki temel sorunların çözümünde yardımcı olacak, sorumluluk ve görev alacaktır. Tartışmayı ve önerileri karşıt görüşlerin tekeiline bırakmamak azmindeyiz. Hür Teşebbüs Konseyi sosyal düşünce dışında kalan ve Sosyalist Devlet anlayışı istikametinde gittikçe yoğunlaştırılmak istenen Devlet kontrolü ve Meclislerden tek yanlı yasalar çıkarmak gayretleri karşısında gerekli dengeyi kuracaktır.

Sayın Konsey Üyeleri,

Değerli Basın ve TRT Mensupları,

Türk Hür Teşebbüs Konseyi Başkanı olarak, şimdi de, ana hatlarını açıklamaya çalıştığım, siyasal, ekonomik ve sosyal felsefemizin umdelerini arz etmek istiyorum.

Türk Hür Teşebbüsü, Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlere ve koyduğu ilkelere sadık kalarak teşebbüs özgürlüğüne göre oluşan karma ekonomi düzeni içinde, vatanın tüm maddi ve manevî kaynaklarının en akılcı biçimde, en yüksek verimliliği sağlayacak şekilde kullanılmasını, hızlı ve dengeli ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesini, milletimizin hayat seviyesinin yükseltilmesini, sosyal adalet ve güvenliğin yaygınlaşmasını, tarım ve diğer tüm sektörler arasında dengeli bir gelir dağılımını amaç edinir.

Türk Hür Teşebbüsü, mülkiyet, miras ve insan haklarına, teşebbüs özgürlüğünün Hürriyetçi, Parlamenter, Demokratik sistemin ayrılmaz bir unsuru olduğuna içtenlikle inanır. Bu özgürlüğü tüzük, program veya uygulamaları ile dolaylı veya dolaysız olarak kısıtlama davranış ve düşüncesinde olmayan siyasi partiler ve bütün kuruluşlar arasında ayrıcalık gözetmez. Anayasada öngörülen temel hak ve hürriyetleri zedelemeyen her türlü fikir hürriyetine saygılıdır.

Hür Demokratik sistem ve karma ekonomi düzeni içinde Hür Teşebbüsün serbestçe gelişmesine karşı olan her türlü girişim, eylem ve davranışlar karşılarında bütünleşmiş ve şuurlu Türk Hür Teşebbüsünü bulacaklardır.

Türk Hür Teşebbüsü ulusal kaynakların en akılcı biçimde değerlendirilmesinin serbest piyasa kuralları içinde mümkün olacağına inanır.

Anayasamızda belirlenen sosyal ve laik devlet anlayışı sınırları içinde, devletin ekonomik faaliyetleri yönlendirme hakkına ve görevine sahip olduğunu benimser. Karma ekonomi düzenini, bu hak ve görevin bir sonucu ve ulusal gerçeklerimize en uygun bir uygulama şekli olarak kabul eder. Kamu iktisadi kuruluşlarının piyasa ekonomisi kurallarına göre işlemesini zorunlu sayar. Tekelci tutum ve davranışlara karşıdır.

Milletimizin tüm sosyal kesimleri arasında, karşılıklı anlayış ve hoşgörüye dayanan şuurlu ve devamlı bir beraberliğin sağlanması Türk Hür Teşebbüsünün temel hedefidir. Türk Hür Teşebbüsü çalışma hayatının barış ve sosyal adalet içinde yürütülmesini ister. İşveren ve işçi arasında olumlu ilişkiler kurulmasından ve toplum yararına adaletli bir dengenin sağlanmasından yanadır. Toplu sözleşme düzeninin, grev ve lokavtın çalışma hayatının vazgeçilmez demokratik hakları olduğuna inanır ve bu hak ve hürriyetlerin yasalar çerçevesinde kullanılmasını zorunlu sayar.

Sözlerime son verirken ülkemizin Hürriyetçi, Parlamenter, Demokratik Rejim ve Hür Teşebbüsün vazgeçilmez katkıları ile en müreffeh seviyeye en kısa zamanda ulaşacağına ve «hürriyet içinde refah» anlayışını her birinizin gönülden paylaştığına olan sarsılmaz inancımı belirtir, hepinize derin saygı ve saygılarımı sunarım.

BÖLÜM II

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS DANIŞMA KURULU TEŞKİL ETME ARAYIŞLARI

Hür Teşebbüs Sistemi ve Sistemin Korunması

Bizzatihi camiamızın varlığı ve bekası ile ilgili bulunan ve iktisadî faaliyet kollarında savunduğumuz ve yürüttüğümüz politikanın mesnedi olan hür teşebbüs ve piyasa ekonomisi sisteminin korunması teşekküllerimizin bir numaralı görevini teşkil eylediği izahtan varestedir.

Bilindiği üzere hür teşebbüs ferdin hürriyetine özel mülkiyet ve ferdi teşebbüse dayanan iktisadî bir sistemdir. Diğer bir deyimle fertlerin hürriyet içinde çalışarak yarattıkları imkânlarla kurdukları istihsal ve hizmet işletmeleri manzumesidir.

Sistemin özellikleri de toplumu vücuda getiren insanların, fertlerin siyasi hürriyetini, mülkiyet hakkını, teşebbüs ve rekabet serbestisini ve piyasa ekonomisi nizamını kabullenmesidir.

Bu sistemde teşebbüsün saiki ve muharriki kazançtır. Ferdin malı üzerinde tasarruf etmesi teşebbüs kabiliyetini harekete geçirmesi müstahsil ve müstehlikin karşılıklı temayülllerine göre şekillenir ve istikâmetlenir.

Yine bu sistemde ekonominin kontrolü ve müstahsille müstehlikin ayrı ayrı istikamette aldıkları kararların koordinasyonu serbest olarak teessüs eden bir fiyat mekanizmasıyla yapılır. Sistemin felsefesi ise hürriyettir ve ferdin yaratıcı kabiliyetinin ancak hürriyet içinde geliştiğidir.

İşte kısaca tanımladığımız hür teşebbüs sistemi, dünyanın kuruluşundan bu tarafa bu nizamı kabul eden memleketlerin ekonomisine kudret katmış, hayat vermiş, istihsal faktörlerini devamlı olarak zinde tutmuş ve bu memleketleri kudret ve kuvvetlerinin şahikasına çıkarmış, insanoğlunun sayısız ve nisbette de değişik ihtiyaçlarını karşılama yolunu bilmış ve bunlara ilâveten memleketlerin ve imlletlerin, iktisadî zenginliklerinin değerlendirilmesine fertlerin daha geniş ölçüde ikti-

râk etmelerine imkân vermiştir. Hür Teşebbüs bugüne kadar olduğu gibi bundan böyle de dünyanın bir mamure haline gelmesinde insanların refah ve mutluluğa kavuşmasında yegane yaratıcı ve dinamik kudret olarak devam edecektir.

Tarihe de bakacak olursak insanların ve memleketlerin bu günkü mütekamil durumlarına bilâ istisna hür teşebbüs sayesinde kavuştuklarını görürüz. Filhakika tarihte de kendilerine iktisadî rejim olarak hür teşebbüs sistemini seçen toplumlar da insanlar mutluluk ve refaha kavuşmuşlardır. Hür teşebbüs sisteminin carî olmadığı toplumlarda ise ne hürriyet ve ne de mutluluk diye bir şey görülmemiştir. Evet bu memleketlerde de teknik sahada büyük ilerlemeler kaydolunmuştur. Fakat halk hürriyetve mutluluğun daima özlemini çekmiş ve çekmektedir.

Hal böyle iken her devrede hür teşebbüse, özel mülkiyete, özel sermayeye ve karşılıklı saygı ve sevgiye dayanan sosyal nizama karşı olanların sayıları da az değildir. Hattâ bunların adetlerinin gün geçtikçe arttığı da söylenebilir.

Üstelik bu fikri savunanlar iyi de organize olmuşlardır. Ve metodları da çok sinsidir. Taarruzları için hür teşebbüs sisteminin zayıf anlarını teşkil eden iktisadî buhran dönemlerini seçerler. Hiç bir nizamı tanımayan, iktisadî kanunları hiçe sayan, ferdin hürriyetiyle alay eden ve yegane stratejileri memleket iktisadiyatının kötüye gittiği zamanı istismandan ibaret olan ve memleket iktisadiyatının selâha gitmesi karşısında da huzursuzlaşıp hırçınlaşan bu zümrenin temel stratejisi hürriyeti ve hür teşebbüsü yıkarak yerine zulüm ve itisافتan ibaret olan kendi rejimlerini ikâmet etmektir. Sloganları da insanların hürriyet içinde ve hür teşebbüs sisteminde değil bir cehennemden farksız olan kendi sistemlerinde refaha kavuşacaklarıdır. Bu hareket görüldüğü gibi mücerret bir fikir değildir. Hatta fikir sınırını çoktan aşmıştır. Bu itibarla memleketlerin geleceği, insanların müreffeh ve mutlu olmaları milletlerin bu meseleye bulacakları hal şekline bağlıdır.

Sırası gelmişken işaret edelim ki, şimdiye kadar hiçbir topluluk ve fert bu sloganlara kapılarak hürriyetini feda etmemiştir. Zor karşısında siyasi ve ferdi hürriyetini feda eden memleketlerin hiçbirinde de halk mutluluğa kavuşmamış ve

sosyal adalette tahakkuk etmemiştir.

İşbu durum karşısında Allahın insanlara büyük bir lütfu olan teşebbüs kabiliyetine sahip bizlerin birinci vazifesi elbette bu kabiliyetimizi değerlendirme fırsatını veren hür teşebbüs sistemini korumak olacaktır. Ancak, bu mücedele ve imtihanında fertten ferde harekette bazı açıklar verilmesi de muhtemel hat doğaı bulunduğundan hür teşebbüs mensuplarının davalarını kazanmak için her zamankinden daha fazla mütesanıt ve müttehit hareket eylemeleri zorunludur.

Şayet fert, iş adamı ve teşkilât olarak hür teşebbüs sistemini korumak ve takviye etmek için gereğini yapmaksak başta hürriyetimiz olmak üzere herşeyi kaybetmemiz tehlikesi ve akibeti kapımızı çalmakta tereddüt etmeyecektir.

Bütün bunların bilinci içinde camiamız hür teşebbüs hür rejimi ve piyasa ekonomisi sistemini korumak ve onun fikrîyatını yapmak, fazilet ve meziyetlerini millete daha iyi tanıtmak, hür rejimin ve özel teşebbüsün kalkınmamızın temel unsurlarından biri olduğunu, memleketimiz iktisadiyatındaki rolünü, hizmetlerini ve memleketimizin refah ve saadeti için bütün imkânlarını kullanmakta bulunduğunu zihinlere yerleştirmek üzere faaliyeteye geçmiş bulunuyoruz.

Çalışmalarımızın birinci hedefinin hür rejimi, hür teşebbüs ve piyasa ekonomisi sistemini koruma ve dünya var oldukça onun yaşamasını temin olduğu izahtan varestedir. Bunun aynı zamanda çalışmalarımızda takip edeceğimiz yolu da tayin ettiği şüphesizdir. İşte bu temel noktadan hareket ederek camiamızın

Birinci işnin : Kendisine rejim ve iktisadî politika olarak hür rejimi, her teşebbüs sistemini seçmişolan ve bu felsefeyi savunan siyasî partiyi desteklemek, iktidara gelmesini veya iktidarda kalmasını sağlamak ve parlamento'ya hür teşebbüsün davalarına inanmış kimseleri sokmak,

İkinci işnin de: Hür rejimin ve hür teşebbüs sisteminin sosyal ve iktisadî nizamın temelini teşkil eylediği, toplumlara büyük hizmetler yaptığı, büyük bir iktisadî ve sosyal fonksiyonu olduğu, malına, işine ve sözüne her zaman güvenebileceği, sosyal adaletin en iyi şekilde hür teşebbüs sisteminde sağlandığı, ferdin hürriyetiyle bağdaşan ve ferdin yaratıcı kabiliye-

tinin gelişmesine imkân veren yegâne sistem olduğu hususlarının terkibinden oluşan özel sektör fikriyatını yaymak olacaktır.

İş fevkalâde önemli ve o nisbette de nezaket arz etmek-
te ve bu hüviyeti nedeniyle başarıya ulaştırılması her şeyden
önce;

- 1) Kuvvetli bir malî imkânı,
- 2) Hür rejimi, hür teşebbüs ve piyasa ekonomisi niza-
mına iman etmiş çok kuvvetli bir kadro,
- 3) Ve çok kuvvetli neşir vasıtalarına sahip olmayı
gerektirmektedir.

Malî kaynak : Mali kaynağın, beş kuruluşun cem'an
10 milyon dolar bile olmayan mütevazî bütçelerinden sağlanması-
nın düşünülemeyeceği, esasen bu bütçelerle yapılacak sarfiyatın
yerlerinin kanunla tayin edilmiş bulunması sebebiyle mümkün ola-
mayacağı muhakkaktır.

Bu itibarla gerekli kaynak toplantıda bir kısım hatip-
lerce de belirtildiği üzere hür teşebbüs kuruluşlarının reklâm
için tahsis ettikleri paraların muayyen bir yüzdesinin hür teşeb-
büs sisteminin bekasını koruma uğruna tahsis edilmesiyle oluştu-
rulmalıdır.

Böylece tekevvün ettirilecek kaynağın özellikleri de
konseye ve yürütme kuruluna sarfta büyük bir seyalîyet temin et-
mesi ve aynı zamanda bu masraflarda kanunî kontrolü bertaraf ey-
lemesidir. Hatta bu kaynak hür teşebbüs sistemine karşı olan ya-
yın vasıtalarına verilen reklâm paralarının sözünü ettiğimiz mak-
sada tahsis edilmesiyle de sağlanabilir ve böylece hür teşebbüs
aleyhinde olan neşir vasıtaları da beslenmemiş olur.

Kadro : Kastedtiğimiz kadro hür rejime, hür teşebbüs
ve piyasa ekonomisi sistemine samimi olarak inanmış yüksek for-
masyona sahip ve aynı zamanda kuvvetli kalem sahibi kimselerden
oluşturulacaktır. Böyle bir kadronun temini hakikaten güçtür.
Fakat temin edilemez de değildir. Bu itibarla şimdilik biz kad-
royu beş kişi olarak düşünüyoruz. Ve ümit ediyoruz ki, camiamız
belirtilen vasıflarda beş kişiyi bulmakta güçlük çekmeyecektir.

Neşriyat : Neşriyatın, hür teşebbüs sisteminin ve piyasa ekonomi sisteminin faziletlerinin zihinlerde yerleştirilmesi için başlıca yolu teşkil eylediği izahtan varestedir. Ancak biz bu neşriyatın müstakil yeni bir gazete çıkarmaktan ziyade mevcut ve hür teşebbüs sistemi yanlısı olan bir iki gazetenin desteklenmesi veya satın alınması suretiyle yapılmasının daha faydalı olacağını mütalâa ediyor ve bu yolun en isabetli ve en ucuz yol olduğuna kani bulunuyoruz .

İşlerin yürütülmesi : Hemen işaret edelim ki, işlerin yürütülmesi konumuz kadar önem taşımakta ve o nisbette kiyaset ve feraset istemektedir.

Tabiatıyla yüksek politika ve Yüksek Sevk ve İdare Konsey ve Yürütme Kurulu tarafından formüle edilecek ve beş kişilik kadronun vücade getirdiği Çalışma Grubu tarafından tatbikata konacaktır.

Takip edilecek stratejiye gelince, bunun İzmir'de imza edilen protokol ilkelerinin ve toplantıda izhar fikirleri büyük bir seyyaliyet ve yumuşaklıkla tahakkuk ettirilmesini istihdaf edeceği kuşkusuzdur. Binaenaleyh bu strateji hür teşebbüs sisteminin;

a) Tarihte olduğu gibi zamanımızda ve gelecekte de bütün memleketlerde iktisadi gelişmenin ve sosyal nizamın temelini teşkil eylediğini ve eyleyeceğini,

b) Hür toplumların ihtiyaçlarını karşılamak için en müessir ve en iyi sistem olduğunu,

c) Ferdin hürriyetiyle, insanın şeref ve haysiyetiyle bağdaşan yegâne sistem bulunduğunu,

d) İktisadî kararların sür'at ve müesseriyeti bakımından bir merkezde değil ferdlerde toplanması olanağını sağladığını,

e) Cezri ve sür'atli değişme devrelerinde lüzumlu bulunan seyyaliyete sahip bulunduğunu,

f) İktisadi kaynakların en iyi şekilde kullanılmasını mümkün kıldığını,

g) Kazanma arzusu ve rizikoyu kabullenmesi gibi nitelikleri sayesinde memleket iktisadiyatına gereken dinamizmi verdiğini ve iş sahasında isabetli kararlar alınmasını sağladığını,

h) İşine, sözüne, malına güvenilir olduğunu,

i) Her dalıyla topluma büyük hizmetlerde bulunduğunu ve büyük bir iktisadi fonksiyon ifa eylediğini,

j) Fırsatçı olmadığını ve ihtiyaçları istismar etmediğini vesair özelliklerini,

halk efkârına ulaştırmak ve zihinlerde yerleştirmek istikâmetine yöneltmek gerekmektedir. Bunun için de çalışma grubunun kullanılacağı yollar asgarî şunlar olacaktır.

EĞİTİM : Bu gün elden çıkmış görülmesine rağmen (ilk, orta ve üniversiteler dahil, yüksek tedrisatta çoğunlukla öğretim üyeleri solcu temayüllere sahip görülmektedirler) üzerinde önemle durulmaya ve faydalanmaya değer bulunmaktadır. Nitekim, Hacettepe Üniversitesi İşletme İktisadî Kürsüsünde, Amerika'da tahsil etmiş Sayın bir öğretim görevlisi özel teşebbüs fikriyatının yayılmasında ve zihinlere yerleştirilmesinde işbirliği yapmaya hazır bulunduğunu bildirmiştir.

PROPAGANDA : En müessir yollardan biridir. Bu yolla her teşebbüsün sosyal ve iktisadî nizamın temelini teşkil eylediğini, topluma büyük hizmetler yaptığını, büyük bir fonksiyonu olduğunu, malına, sözüne ve işine her zaman güvenilebileceğini vesair hususlar tatbikatından alınacak misalleri ile her fırsatta belirtilecek ve bu hususta her fırsattan faydalanılmaya çalışılacaktır.

KAMPANYA : Aktif ve pasif olarak yapılacak, her iki si de özel teşebbüsçe hareketler desteklenecek ve teşvik edilecek, özel teşebbüs karşısında olan akide, cereyan ve hareketlerin, halka reva gördükleri zulüm ve itisaf ve düşünceleri ortaya konacak ve maskeleri kaldırılacak, diğer taraftan da özel teşebbüs aleyhindeki cereyanları tutan ve teşvik edenlerin özel teşebbüse beslenmesine imkân verilmeyecektir.

NESRİYAT : Bilhassa özel teşebbüsün fikriyatını yaymak için kullanılacaktır. Bunun için de kalem sahibi ve özel teşebbüs davasına inanmış ekonomist ve diğer yazarlardan faydalanılacaktır.

KONFERANSLAR : Özel teşebbüs davasında oldukça müessir ve faydalı bir yol olduğunda şüphe yoktur. Ancak, bu nevi konferansların beklenen tesir ve neticeyi hasıl etmesi için sahasında otorite sahibi kimseler tarafından verilmesine dikkat olunması gerekir.

MİLLETLERARASI TEŞEKKÜLLERLE İŞBİRLİĞİ : Özel sektör, serbest teşebbüs sistemine karşı 19. asır ağzıyla yapılan ve bugün hakikatla hiçbir ilgisi bulunmayan hücumlar karşısında teşkilâtlanmaya başlamış ve birçok memleketlerde ezcümle Fransa, Almanya, İngiltere, Avusturya, İsviçre, Danimarka, Finlandiya ve Norveç'de özel teşebbüsün fikriyatını yaymak, ferdi hürriyetin ve yüksek hayat standardının ancak serbest teşebbüs sistemine dayanan ekonomilerde tahakkuk ettirildiğini göstermek, hülâsa serbest teşebbüs sisteminin tam muvaffakiyetinin tek bir cephe kurmakla mümkün olduğunu anlatmak için birçok teşkilât kurulmuş ve kurulmakta olan bu teşekküller tarafından zaman zaman serbest teşebbüs ve piyasa ekonomisi üzerinde milletlerarası konferanslar tertiplenmektedir.

Bu itibarla yeni kurulacak Hür Teşebbüs Konseyinin çalışmalarında sözü geçen memleketlerdeki teşekküllerle temasta bulunulması ve bu hususdaki milletlerarası konferansları yakından takip etmesi lâzımdır.

Maahaza işaret edelim ki, dava gayet nazik ve başarıya ulaşması uzun zamana muhtaçtır. Çünkü, herhangi bir memlekette devletçiliğin genişlemesi, devlet kontrolü ve devletin müesseseler kurması keyfiyetine karşı birçok memleketler bilhassa az gelişmiş memleketler bigâne kalmamaktadırlar.

Diğer taraftan bütün tecrübeler, ferdi hürriyetin ve halkı yüksek hayat standardına kavuşturmasının ancak serbest teşebbüs sistemini ekonomileri için temel olarak kabul eden memleketlerde sağlandığını göstermiş olmasına rağmen bir kısım

siyasi partilerin serbest teşebbüs sistemi yerine devletçiliği ve devlet kontrolünü ve devlet müesseselerini ikâmet gibi çok yanlış ve neticesi umumiyetle hüsrarla biten bir takım teşebbüslere giriştikleri ve bu tecrübelerin bilhassa az gelişmiş memleketlerde yaygın bir hale getirildiği, millileştirme ve merkezî plânlama ile takviye edilen devletçiliğe doğru büyük bir hızla gittikleri görülmektedir. Bu itibarla özel teşebbüs sisteminin devamı ve kuvvetlenmesi için bütün memleketlerin elele verecek çalışmalarına; özel teşebbüsün bilhassa "sözlerden ziyade hareketler belîğdir" fetvasınca hareket etmesine, kazanırken dürüstlüğü, hak ve hukuka riyaeti kendisine düstur ittihaz etmesine ihtiyaç vardır.

İzmir Toplantısında dile
getirilen hususlar ve husustaki
mülâhazalar.

I. HÜR REJİMİN VE HÜR TEŞEBBÜSÜN KORUNMASI VE YAŞATILMASI İÇİN GEREKLİ HUSUSLAR :

Hür rejimin ve Hür Teşebbüsün korunması ve yaşatılması için yapılması gereken hususlar konusunda İZMİR toplantımızda tebarüz eden fikirleri, önem ve müstaceliyet sıraları ile, şöylece özetleyebiliriz.

1. Hür Rejimin ve Hür Teşebbüsün korunması ve yaşatılması için yapılacak çalışmalarda Hür Teşebbüsün elinde iki imkân vardır. "Maddî imkân yani para" ve "Management yani Hür Teşebbüsün Yönetim Kaabiliyeti" dir.

Çalışmalarımızı başarılı bir surette yürütebilmek için çok güçlü malî imkânlarla, küçük fakat çok inançlı ve ehliyetli bir kadroya ihtiyaç vardır.

2. Hür Teşebbüs Konseyinin ve Yürütme kurulunun kararlarına camia tarafından riayet olunmalı ve bir disiplin tesis edilmelidir.

3. Parlamento ile ilişkiler tanzim edilmeli; hür teşebbüs temsilcileri Parlamento'da yer almalı ve önümüzdeki seçimde Hür Rejim ve Hür Teşebbüs felsefesini savunan siyasi Parti desteklenmelidir.

4. Basınla ve TRT ile ilişkiler tanzim edilmelidir.

5. Gençlik ile ilişkiler tanzim olunmalıdır.

6. İşçilerimizle iyi ilişkiler kurulmalıdır.

7. Dördüncü Beşyillik kalkınma plânı hakkında camianın ortak göküşü oluşturulmalıdır.

II. ÇALIŞMALARIMIZDA TAKİP EDİLECEK HAREKET TARZLARININ İNCELENMESİ

Yukarıda son derece kısa olarak özetlediğimiz hususların gerçekleştirilmesi için düşüncelerimiz şöyledir :

1. a) Para Mes'elesi :

Hür rejimin ve Hür Teşebbüsün korunması ve yaşatılması için yapılacak çalışmaların güçlü olması ve hedefine varabilmesi büyük meblâğlara ihtiyaç gösterir.

Bu iş için, mahallinde ve zamanında sarfedilmek şartı ile ne kadar çok para temin edilebilirse o kadar yeterli neticesi alınabilir.

Konseylimize dahil kanuni kuruluşların ellerindeki son derece mahdut ve devam üzere resmi kontrole tabi paralarla bu işin yürütülebileceğini sanmak çok yanlıştır.

Hür Rejim ve Hür Teşebbüs düşmanlarının ülkemizdeki demokratik rejimi yıkmak için sarfettikleri meblâğların yüz milyonların altında olduğunu düşünmek safdillikten başka birşey değildir. Rejim düşmanlarının yüz milyonlarca lira ve binlerce kimseyi kullanarak yürüttükleri bir taarruza karşı ufak paralarla mukabele etmenin imkânı yoktur,

Bugün (3) büyük gazetenin yılda almış oldukları ilân ücreti (300) milyon TL.dir. Bir büyük gazetenin yıllık kazancı (55) milyon TL.dir.

İzmir toplantısında Hür Teşebbüsün basına yılda (900)

Faaliyetimize imkân sağlamak üzere, ilk olarak, Hür Teşebbüs Kurumlarının Konsey emrine, geçen yıl yapmış oldukları ilân masraflarının yüzde ellisi kadar bir meblâğı tahsis etmeleri gerekir. Bu yıl (400) milyon TL. toplayabilmeliyiz. Eğer bu meblâğı bu yıl toplayamazsak, gelecek yıl belki de böyle bir paranın toplanmasına lüzum kalmayabilir.

Bu meblâğın toplanması, muhafazası, kullanılması (bir vakıf kurulması da dahil) Genel Sekreterlerce ayrıntıları ile tartışılmalı ve Başkanlara arz edilmelidir.

b. Kadro Mes'elesi :

Bu işte çalışacak kadroya gelince; biz şimdilik bu iş için, hür rejime ve hür teşebbüse bütün kalbiyle inanmış ve son derece ehliyetli kimselerden oluşan (5) kişilik bir kadro teklif ediyoruz.

Bu kadroyu şimdilik, beş kuruluşumuzdan birer kişi olarak veyahut herbirinin masrafı kendi kuruluşunca karşılanmak üzere sağlayabiliriz.

Bu kadroda iş bölümü şöyle olabilir :

1. Parlamento ve siyasi partilerle işbirliği için bir uzman.
2. Basın ve diğer yayın organları ile işbirliği için bir Uzman,
3. Gençlik ve Üniversitelerle ilişkiler için bir Uzman,
4. Koordinasyon(camiamızın koordinasyonu dahil) için bir uzman,
5. Para işleri için bir uzman,

Bu küçük kadronun son derece dikkatli seçilmesinin hayati önemi vardır. Bu çalışma grubunun Ankara'da resmi dairelerin kalabalığından uzak özel bir çalışma yerinde iş görmesi çok doğru olur.

1. Konsey kararlarına riayet ve bir disiplin sağlanması :

Hür Teşebbüs Konseyinin ve Başkanların kararlarına Hür Teşebbüs kurumlarınca riayet olunması sağlanmalı ve bir disiplin tesis edilmelidir.

Kimse para vermezse, herkes kendi bildiğini yaparsa nasıl iş yapılabilir?

Pek tabiidir ki, bunun için kanunî bir müeyyide koymak mümkün değildir.

Buna bir çare olmak üzere, herbakımdan sözünü geçirebilecek, Hür Teşebbüs ilderlerinden oluşan bir "Hür Teşebbüs Şeref Kurulu" kurulması düşünülebilir.

Böyle bir kurul camiaya bir disiplin getirebilir.

Hür rejim ve Hür Teşebbüs ilkeleri dışına çıkan camiamız mensuplarına karşı alınacak tedbirleri kararlaştırabilir.

Genel Sekreterler böyle bir "Şeref Kurulu"nu Başkanlara teklif eylemelidirler.

3. Parlamento ve siyasi partilerle işbirliği :

Çok önemli olan bu konunun bir an evvel ele alınması lâzımdır. Konu ilk olarak Genel Sekreterler ve Sayın Hüsamettin Tiyaşan tarafından incelenmeli ve bir programa bağlanarak Başkanlara arzedilmelidir.

4. Basınla ve TRT ile ilişkiler :

Basınımızın önemli organları İstanbul'da olduğundan bu konudaki çalışmalarımız İstanbul'da yürütülebilir.

Bunun için Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği, Sayın Kemal Ilıcak ile temas ederek bir taslak oluşturabilir. Bu taslak Genel Sekreterlerce elden geçirilerek Başkanlara arzedilir.

TRT ile ilişkiler, yeni oluşturulacak kadro tarafından ele alınabilir.

5. Gençlik, eğitim kurulları ve Üniversitelerle ilişkiler :

6. İşçilerle iyi ilişkiler kurulması :

konuları müteakip toplantılarınızda ele alınmalıdır.

7. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânı konusundaki ortak görüşler :

Evvelce Birliğimizce bu konuda bir çalışma yapılmış ve bir kitap basılmıştır. Sayın Genel Sekreterler uygun görürlerse elimizdeki bu dokümandan da yararlanmak yerinde olur.

III^a TEKLİFLER :

1. a) Para mes'elesi :

Hür Teşebbüs kuruluşları Konsey emrine, geçen yıl yaptıkları ilân masraflarının da ilk yarısı kadar bir meblâğı tahsis etmelidirler.

b) Kadro mes'elesi :

Hür Teşebbüse inanmış çok ehliyetli kimselerden oluşan (5) kişilik bir kadro kurulmalıdır.

c) Çalışma yeri :

Bu kadronun çalışması için her kuruluşun binaları dışında bir yer bulunmalıdır.

2. Konsey kararlarına riayet ve disiplin :

Bir "Hür Teşebbüs Şeref Kurulu" tesis olunmalıdır. Bu hususu temin için adet ve şahsiyetler bir teklif yapabilirler.

3. Parlemento ve siyasi partilerle ilişkiler :

Genel Sekreterler bu konuyu Sayın Hüsabettin Tiyanşan ile plânlayacaklardır.

4. Basınla ilişkiler :

Bu konu da Sayın Kemal Alıcak ile görüşülerek programlanacak ve Türk Sanayici ve İş Adamları Derneğinin basınla olan iyi ilişkilerinden yararlanılacaktır.

5. Dördüncü Beşyıllık Kalkınma Plânı için Ortak görüşler :

Birlikçe hazırlanmış olan metin Genel Sekreterce tetkik olunacak gelecek toplantıda görüşülebilir. (Alternatif bir teklif varsa tartışılabilir)

6. Diğer Konular :

Mütcakip toplantılarda incelenebilir.

TEŞKİLATLAMA ÖNERİLERİ

HÜR TEŞEBBÜS DANIŞMA KONSEYİ (HÜRKON)Hür Teşebbüs Kuruluşları

HÜRKON' a dahil kuruluşlar şunlardır:

1. Odalar Birliği
2. İşveren Sendikaları Konfederasyonu
3. Esnaf ve Sanatkarlar Teşkilatları Konfederasyonu
4. Ziraat Odaları Birliği
5. TUSİAD

Hür Teşebbüs Danışma Konseyi (HÜRKON)

HÜRKON, Hür Teşebbüs Kuruluşlarından gelecek, bu kuruluşlarca tesbit edilecek 20' şer temsilciden teşekkül eder.

Bu 20" şer temsilcinin biri mutlaka , ait oldukları hür teşebbüs kuruluşunun başkanıdır.

HÜRKON yılda en az iki kere olmak üzere HÜRBAK'ın göreceği lüzüm üzerine HÜRBAK Başkanlık divanının çağrısı ile toplanır.

HÜRKON'a hür teşebbüs kuruluşlarının kendi camılarını içinden tanınmış- sevilen bir kişi bir yıl süre ile başkanlık eder. HÜRKON başkanlığı için HÜRBAK Başkanlık divanınca aday gösterilir. Seçim HÜRKON toplantısında yapılır. Oy çoğunluğu esastır.

Hür Teşebbüs Kuruluşları Başkanlar Konseyi (HÜRBAK)

Beş Hür Teşebbüs Kuruluşunun başkanlarından teşekkül eder" HÜRBAK' da başkan seviyesinde temsile esastır. Ancak, HÜRBAK'a dahil hür teşebbüs kuruluşlarında başkanlık makamının boş bulunması halinde başkan vekili HÜRBAK'a katılabilir. Başka özürlerde vekil başkanı temsil edemez.

Uygun görülmesi halinde, uygun görülen toplantılara başkan ile birlikte başkan vekilleri ve genel sekreterler katılabilirler.

HÜRBAK'ın tabii başkanı Hür Teşebbüs Kuruluşlarının kamuni üst organı Odalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanıdır. Bir yıl için kalan 4 üye arasından bir başkan yardımcısı seçilir.

Çalışma Esasları

Sekreteryaya hizmetlerini Odalar Birliği üstlenir.

HÜRBAK'ın kamu oyuna Türk Hür Teşebbüsü görüşü olarak yansıyacak kararlarında oybirliği esastır. İki kuruluşun karşı olduğu kararlar kamu oyuna duyurulmaz. Bir kuruluşun karşı olduğu kararlar- karşı kuruluşun mutabakatı halinde - karşı oy belirtilerek kamu oyuna duyurulabilir.

**TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ
GENEL SEKRETERLER KOMİTESİ
BAŞKANLIĞI VE ÜYELERİNE**

Bilindiği üzere, uzunca bir aradan sonra, Türk Hür Teşebbüs Konseyi (Başkanlar Komitesi ile Genel Sekreterler Komitesi) müştereken 26 Haziran 1979 tarihinde Ankara'da, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Mehmet Yazar'ın talebi üzerine toplanmış ve müteakiben 27 Haziran 1979 tarihli Başkanlar Bildirisiyle de, çalışmalarının devam ettirildiği kamu oyuna açıklanmıştır.

Bu cümleden olarak, (Türk Hür Teşebbüs Konseyi Genel Sekreterler Komitesi)de, 26 Temmuz 1979 günü Ankara'da, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Borsaları Birliği Genel Sekreterliği makamınca davet edilerek, yeni dönemde ilk içtimainı aktetmiş ve böylece, (Türk Hür Teşebbüs Konseyinin İkinci Genel Kurulu) toplantı hazırlıklarını tamamlamak üzere faaliyetini tazelemiş bulunmaktadır.

Türk Hür Teşebbüs Konseyi Genel Sekreterler Komitesinin, anılan tarihteki toplantısında alınan prensip kararlarından olarak; (Türk Hür Teşebbüs Konseyinin çok yönlü tanıtılmasına dair bir kitap neşredilmesi, Türk Hür Teşebbüs Konseyi İşbirliği anlaşması değişiklik teklifleri, ikinci genel kurul gündem taslağı önerileri ve ikinci genel kurul protokol işleri ile organizasyon faaliyetleri hakkındaki teklifler ve ikinci genel kurul çalışmaları sonucunun değerlendirilmesiv.s.) konuları üzerinde, Hür Teşebbüs Konseyini meydana getiren kuruluşların Genel Sekreterliklerince yazılı görüşlerin 6 Ağustos 1979 tarihli ikinci toplantıya, müzakere konusu yapılmak üzere getirilmesi öngörülmüştür.

Nitekim, 6.Ağustos.1979 tarihinde Ankara'da Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Borsaları Birliği Genel Sekreterlik Toplantı Salonunda yapılan mevzubahis çalışmalar esnasında, bu meselelere değinilmiş ve neticede; (İkinci Genel Kurulun Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Borsalar Birliği toplantı salonunda, "13-20 Eylül" tarihleri arasında, Organizasyon görev ve hizmetlerinin de aynı kuruluş tarafından yerine getirilmesi) münasip bulunarak, bir ön karara varılmıştır.

Bununla birlikte , bazı konularda ittifak meydana getirilmesi yönünden, Genel Sekreterler Komitesi çalışmalarının sürdürülmesi de, uygun mütalaa edilmiştir.

İşte kısaca açıkladığımız yeni çalışma dönemi bakımından, Türk Hür Teşebbüs Konseyi ile alakalı durumda, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreterlik makamınca önemli görülen bir kaç konu hakkında yazılı tekliflerimizin müzakere edilmesini dilemekteyiz. Şöyleki;

1) Türk Hür Teşebbüs Konseyi bünyesinin hukuki ve fiili niteliğinin, çalışma metodlarının tartışılması ve tayini yeterince belirlenmediği ve de yapılamadığı için, ayrıca Konsey için bir merkezi büro kurulamaması ile beraber, finansman imkanlarının da sağlanması kanalları edilemediği için ve nihayet, Konsey kararlarının nasıl uygulanacağı ve benimsetileceği yönünden açıklık kazandırılmadığı için, ortak protokolün gözden geçirilmesi ve yeniden düzenlenmesi icap etmektedir.

Çünkü, dile getireceğimiz (Türk Hür Teşebbüs Konseyi Nedir? Hangi amaçla ve nasıl kurulmuştur ? Ne yapmak istenmektedir ? Nasıl yapacaktır ve Ne olacaktır ?) tarzındaki daha bir çok benzer sualler gerek kişiler ve gerekse kuruluşlar tarafından ayrı ayrı değerlendirilmekte ve bu nedenle de, Türk Hür Teşebbüs Kuruluşları Birliği andlaşması üzerine çeşitli gölgeler düşmektedir.

İşbu durum karşısında, Genel Sekreterler Komitesinin çalışmalarının birinci hedefi, Hür. Teşebbüs Konseyi statüsünün yeniden tertip ve tanzim edilmesi olmalıdır.. Bu durum aynı zamanda, bütün çalışmalarda takip edilecek yolu da belirleyebileceği cihetle, (Türk-İş ve Basın kuruluşları) gibi, protokolün temel ilkelerini benimseyecek diğer kuruluşların da, Türk Hür Teşebbüs Konseyi camiası içerisinde yer almasını da hazırlayacak ve de kolaylaştıracaktır.

Aksi takdirde, bütün iyi niyetli tutum ve davranışlara rağmen, protokol metnindeki büyük boşluklar, (örneğin; Konseyin yapısıyla beraber, Genel Kurul, Başkanlar Komitesi, Genel Sekreterler Komitesi bölümlerine ait yetersiz tarifler) Hür Teşebbüs Konseyini çatısı olan ve fakat temeli ve duvarları bulunmayan bir ev tanımı halinde mülahaza ettirecektir. Nitekim, kuruluşundan bugüne kadar geçen çok uzun bir süreye rağmen konsey çalışmaları yeterince başarılı olamamıştır. Halbuki, pek çok Başkanlar Komitesi ve Genel Sekreterler Komitesi çalışmaları yapılmış, bildiri dahil pek çok neşriyat kamu oyuna intikal ettirilmiştir. Özellikle, çalışma protokolleri yönünden de faydalı ve verimli dokümanlar da hazırlanmış durumdadır.

Buna rağmen, Hür Teşebbüs Konseyi Çalışmaları yönünden. bugün varılan sonuç, işin başındaki görüş ve kanaatlerin aksini ortaya koyacak görünüştedir. Bu bakımdan, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreterlik Makamınca, Türk Hür Teşebbüs Konseyi Statüsü hakkında değişiklik tekliflerimiz yazılı olarak ekte sunulmuştur.

2) Türk Hür Teşebbüs Konseyi İkinci Genel Kuruluna sunulacak (Tanıtma Kitabı) dizpozisyonu ve (Toplantı gündemi) hakkında da Genel Sekreterler Komitesinin müştereken tertip ve tanzim edeceği metinlerinin taraflarca imzalanarak, Başkanlar Komitesine takdim edilmesini ve onayını takiben de, hazırlıkların bu istikamette geliştirilmesini lüzumlu ve zorunlu görmekteyiz. Çünkü, Komiteyi oluşturan Genel Sekreterlerin bu türlü çalışmalarda fikir birliği esas olmaktadır.

Bu cihetle, fikri beraberliği sağlamayı amaçlayan kuruluşumuz, açıkladığımız konularla ilgili durumda yazılı tekliflerini, önümüzdeki günlerde yapılacak ilk Genel Sekreterler Komitesine sunacaktır.

3) Türk Hür Teşebbüs Konseyi ikinci genel kurul toplantısı na ait protokolün tertip ve tanzim şekli üzerinde Genel Sekreterler Komitesinin, Başkanlar Komitesi ile beraber müşterek bir toplantı ile neticeye varmasını münasip görmekteyiz. Bu şekilde, gerek misafirlerin davet şekli ve gerekse konuşmacıların isimlendirilmesi daha isabetli ve daha kolay olacaktır.

Bahusus, ikinci genel kurula iştirak ettirilmesi kararlaştırılan konukların tesbiti dışında, Türk Hür Teşebbüs Konseyi camiasına katılabilmesi uygun mütalaa edilen kuruluşların da (Gözlemci Üye) tanımı ile davetlerinin yapılması hususu da, bu tür çalışmalar bakımından bir diğer önemli konu olarak müzakeresiyle sonuçlandırılmalıdır.

4) İkinci Genel Kurul çalışmaları ile ilgili (Genel Kurul kararlarına ait taslaklar) Başkanlar Komitesine hazırlanarak sunulmalı ve müteakiben Konseyi meydana getiren kuruluşların Yönetim Kurullarının da bu istikamette alacakları benimseme kararları ile, ikinci genel kurulun içtihat kararına zemin hazırlanmalıdır.

Hakeza, Genel Kurul esnasında iştirak eden üyeler tarafından Başkanlık Divanına verilecek veya konuşmalar esnasında beyan edilecek genel bir karara müteveccih konuların da kıymetlendirilmesinde, Genel Sekreterler Komitesi öncelikle hizmet ve görev yapabilmeli ve bu görüş istikametinde Başkanlar Komitesinin nihai kanaatleri ile Genel Kurul Divan Başkanlığı oluşturma mekanizmasını çalıştırarak, Genel Kurul kararlarını ortaya çıkarmalıdır.

HÜR TEŞEBBÜS KURULUŞLARI
İŞBİRLİĞİ ANLAŞMA
TASLAĞI

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİ
İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

BÖLÜM 1

TEMEL AMAÇLAR VE İLKELER

Madde 1- Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Bor-
naları Birliği, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkar-
lar Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türk Sana-
yecileri ve İşadamları Derneği olarak, Türk Hür Teşebbüsünü temsil eden ku-
ruluşlarımız, Ülkemizin ana sorunlarına en üst düzeyde müşterek çözüm yol-
larını aramak, ahenkli bir çalışmayı sağlamak düşüncesiyle aşağıdaki temel
ilkeler ve amaçlar üzerinde görüş ve işbirliği sağlamışlardır.

Anayasa'mızın öngördüğü hür, demokratik, parlamentar, cumhuriyetçi
sisteme bağlı, insanın ana haklarına, kişinin haysiyet ve değerine, erkek
ve kadınlar için olduğu gibi, geleceğin nesillerini korumağa inançlı ve ça-
lışma, sözleşme ve özel teşebbüsler kurma hürriyetlerini benimseyen ve bun-
ların gereklerini uygun biçimde tarım, esnaf, küçük sanatlar, sanayi, tica-
ret ve hizmetler sektörlerinde faaliyet gösteren tüm kuruluşlar, Türk Hür Te-
şebbüsünü oluşturmurlar.

Türk Hür Teşebbüsü, Atatürk'ün gerçekleştirdiği devrimlere ve koy-
duğu ilkelere sadık kalarak, teşebbüs özgürlüğüne göre oluşan karma ekonomi
düzeni içinde, vatanın tüm maddi ve manevi kaynaklarının en akılcı biçimde
en yüksek verimliliği sağlayacak şekilde üretilmesini ve kullanılmasını, hız-
lı ve dengeli ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesini, milletimizin hayat
seviyesinin yükseltilmesini, sosyal adalet ve sosyal güvenliğin yaygınlaşma-
sını, tarım ve diğer tüm sektörler arasında dengeli bir gelir dağılımını amaç
edinir.

Türk Hür Teşebbüsü, Aile, mülkiyet, miras ve tüm insan haklarının,
teşebbüs özgürlüğünün, hürriyetçi, parlamentar, demokratik, cumhuriyetçi
sistemin ayrılmaz bir unsuru olduğuna içtenlikle inanır. Bu özgürlüğü, ka-
nun, kararname, tüzük, plan, program veya uygulamalar ile dolaylı yahut do-
laysız olarak kısıtlama davranış ve düşüncesinde olmayan siyasi partiler ve
bütün kuruluşlar arasında ayrıcalık gözetmez. Anayasa'da öngörülen temel hak
ve hürriyetleri zedelemeyen her türlü fikir hürriyetine saygılıdır.

Hür , demokratik, parlamenter, cumhuriyetçi sisteme ve karma ekonomi düzeni içinde Hür Teşebbüsün serbestçe gelişmesine ve özellikle adaletin muhafazasına ve de sosyal ilerlemenin kolaylaştırılması ile daha büyük bir serbestlik içinde, daha iyi yaşama ve çalışma şartları ihdas edilmesine karşı olan her türlü girişim, eylem ve davranışlar, karşılarında bütünleşmiş ve şuurlu Türk Hür Teşebbüsünü bulacaklardır.

Türk Hür Teşebbüsü, ulusal kaynakların en akılcı biçimde ve en verimli şekilde değerlendirilmesinin serbest piyasa kuralları içinde mümkün olacağına inanır. Bununla beraber, Anayasa'mızda belirlenen milli, demokratik, sosyal ve laik bir hukuk devleti anlayışı sınırları içinde, Devletin ekonomik faaliyetleri yönlendirme, tarımın ve çiftçinin korunması hakkına ve görevine sahip olduğunu benimser. Karma ekonomi düzenini, bu hak ve görevin bir sonucu olarak ulusal gerçeklerimize en uygun bir uygulama şekli olarak kabul eder. Kamu iktisadi kuruluşlarının piyasa ekonomisi ve rekabet kurallarına göre işlemesi zorunlu sayar. Tekelci tutum ve davranışlara karşıdır.

Milletimizin tüm sosyal kesimleri arasında, karşılıklı anlayış ve hoşgörüye dayanan şuurlu ve devamlı bir beraberliğin sağlanması Türk Hür Teşebbüsünün temel hedefidir. Türk Hür Teşebbüsü çalışma hayatının barış ve sosyal adalet içinde yürütülmesini ister. İşveren ve işçi arasında olumlu ilişkilerin kurulmasından ve toplum yararına adaletli bir dengenin sağlanmasından yana- rır. Toplu sözleşme düzeninin, grev ve lokavtın çalışma hayatının vazgeçilmez demokratik hakları olduğuna inanır ve bu hak ve hürriyetlerin yasalar çerçevesinde kullanılmasını zorunlu sayar.

Türk Hür Teşebbüsü, hür kooperatifçilik ilkelerine göre, kooperatifliğin geliştirilmesini ve köylerin kalkındırılması ile beraber, imkan, fırsat ve kültür eşitliğinin de yaygınlaştırılmasını uygun görür.

Madde 2- Türk Hür Teşebbüs Konseyini meydana getiren kuruluşlar ve üyeleri, birinci maddede açıklanan temel amaç ve ilkelere ulaşmak için, aşağıdaki diğer ilkelere uyarak hareket ederler:

Konsey, bütün üye kuruluşların egemen eşitliği prensibi üzerine kurulmuştur.

Konseyin üyeleri, üyelik sıfatından doğan hak ve menfaatlerden, her birinin faydalanmasını sağlamak için, işbu anlaşma müfredatı gereğince herlerine aldıkları bütün veçibeleri iyi niyetle yerine getirirler.

Konsey üyesi kuruluşlar, mesleki mahiyetteki uyumsuzluklarını, Hür Teşebbüs Birliğini tehlikeye koymayacak şekilde, barış yolları ile çözerler.

Konseyi meydana getiren kuruluşlar ve üyeleri, işbu anlaşma hükümleri gereğince, Konseyin giriştiği herhangi bir teşebbüse her türlü yardımda bulunurlar. Ve Konseyce, aleyhinde önleyici veya zorlayıcı tedbir alınan kuruluş veya şahıslara yardım etmekten kaçınırlar.

Konsey, Hür Teşebbüsleri Kuruluşları Birliği üyesi olmayan diğer kuruluş ve şahısların, işbu esaslara uygun olarak hareket etmesini sağlar.

İşbu anlaşmanın hiçbir hükmü, ne özü itibariyle üye kuruluşların yetkisi ve görevi içinde bulunan işlere, Hür Teşebbüs Konseyinin karışmasına cevaz verir ve ne de, kuruluş ve üyeleri bu gibi işleri, işbu anlaşma gereğince bir çözüm tarzına bağlamaya icbar eder.

Konsey, üye kuruluşların kendi özel kanunlarında yazılı esaslar dahilinde, meslek hizmetlerini görebilmelerini muhafaza eder.

Konsey, bütün üye kuruluşların ve üyelerinin mesleki ahlak ve tesadüdünün ahenkli ve verimli bir tarzda gelişmesine gayret gösterir.

Konsey, ekonomik, sosyal, kültürel ve insani mahiyetteki ulusal sorunların çözümünde, tutarlı ve dengeli ortak görüşleri belirler ve ilişkili bulundukları çevrelere duyurur.

Konsey, insan haklarına ve ana hürriyetlerine karşı, saygıyı geliştirir, teşvik eder ve Türk Milletinin bu müşterek amaçlara doğru sarfettikleri gayretlerin ahenkleştiği bir merkez olarak çalışır.

BÖLÜM 2

TÜRK HÜR TEŞEBBÜS KONSEYİNİN YAPISI

Madde 3- Türk Hür Teşebbüs Konseyi, yukarıda belirtilen temel ilkeler ile diğer ilkelere dayalı olarak öngörülen amaçlara erişebilmek için, bir danışma ve dayanışma organı hüviyetinde aşağıdaki kuruluşlardan oluşur:

1. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği,
2. Türkiye Ziraat Odaları Birliği,
3. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu,
4. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu,
5. Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği.

İşbu anlaşma vecibelerini kabul edip, bunları yerine getirmeye muktedir ve istekli olduklarına Konseyce hükmedilen bütün diğer kuruluşların üyeliğe kabulü, Genel Kurul kararı ile olur.

İşbu anlaşmada beyan olunan temel amaç ve ilkeler ile diğer ilkelere, devamlı şekilde ihlal etmekte ısrar eden Konsey üyesi kuruluş, Başkanlar Komitesinin tavsiyesi üzerine, Genel Kurulca Konseyden ihraç edilebilir. İşbu hak ve imtiyazların yeniden kullanılmasına da Genel Kurul müsaade edebilir.

BÖLÜM 3

KONSEYİN ORGANLARI VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

Madde 4- Türk Hür Teşebbüs Konseyi aşağıdaki organlardan teşekkül eder:

1. Genel Kurul,
2. Başkanlar Komitesi,
3. Genel Sekreterler Komitesi.

Gerekli görülecek tali organlar, işbu anlaşmaya uygun olarak, Genel Kurul kararı ile ihdas edilir.

Madde 5- Genel Kurul:

Konseyi oluşturan kuruluşların Yönetim Kurulları tarafından seçilecek 50'şer temsilciden teşekkül eder. Konseye temsilci gönderen kuruluşların Yönetim Kurulu Başkanları Genel Kurulun tabii üyesidir. Konsey Genel Kurulu, yılda 2 defa toplanır.

Kuruluş Başkanları aşağıdaki sıraya göre Konseye 1 yıl süre ile başkanlık eder:

1. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu,
2. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu,
3. Türkiye Ziraat Odaları Birliği,
4. Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği,
5. Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği.

Genel Kurul, işbu anlaşma çerçevesine giren veya işbu anlaşmada der-
piş edilen organlardan herhangi birinin yetki ve görevlerini ilgilendiren, her türlü mesele ve işleri görüşebilir. Ve işbu mesele veya işler hakkında, Türk Hür Teşebbüs Konseyi kuruluşları ve üyelerine, Başkanlar Komitesine, Genel Sekreterler Komitesine tavsiyelerde bulunabilir.

Genel Kurul, Türk Hür Teşebbüs Konseyinin muhafazası hususunda-
ki işbirliğinin temel amaç ve ilkeleri ile diğer ilkelerini tekkik ve bu
ilkeler hakkında ya Konsey üyesi kuruluşlara veya işbu anlaşmada belirtilen
organlardan herhangi birine tavsiyelerde bulunabilir.

Türk Hür Teşebbüs Konseyinin, temel amaç ve ilkeleri ile diğer
prensiplerini beyan eden işbu anlaşma hükümlerinin ihlalden doğan durum-
lar da dahil olmak üzere, Genel Kurulca, kamunun iyiliğine zarar verecek ve-
ya Türk Hür Teşebbüs Konseyi kuruluşları arasındaki iyi münasebetleri tehli-
keye koyacak mahiyette görülen, menşei ne olursa olsun, herhangi bir durumun,
barış yolu ile düzeltilmesini sağlayacak tedbirler tavsiye olunabilir.

Genel Kurul, Konseyin tüm organlarının raporlarını kabul eder ve
inceler.

Genel Kurul, Konsey'in bütçesini ineler ve tasvip eder. Konseyin
giderlerini, Genel Kurulun yaptığı taksim gereğince üye kuruluşlar üzerlerine
alırlar.

Genel Kurul, hazır bulunan ve oy veren üyelerin üçte iki çoğunluğu
ile karar verir. Olağanüstü toplantılar, Başkanlar Komitesinin isteği üzerine
Genel Sekreterler Komitesinin daveti ile yapılır.

Madde 6- Başkanlar Komitesi:

Başkanlar Komitesi, Konseyi meydana getiren üye kuruluşların, Yö-
netim Kurulu Başkanlarından oluşur. Gerekteğinde, Başkanlar Komitesi toplantı-
larına Başkan Vekilleri ile Genel Sekreterler de katılır. Kuruluş Başkanları,
1. maddedeki sıraya göre ve 1. yıl süre ile komiteye başkanlık ederler.

Başkanlar Komitesi yılda en az 4 defa toplanır. Başkan, toplantı
çağrısını re'sen yapar. Ayrıca, 2 komite üyesinin talebi üzerine Başkan, Ko-
miteyi toplantıya çağırır. Toplantı yeri ve tarihi Başkan tarafından tesbit
edilir.

Başkanlar Komitesi çalışmalarında oya başvurulmaz. Ancak, kamu oyuna
veya Konseyi meydana getiren kuruculara Türk Hür Teşebbüsü adına duyuru veya
öneride bulunulması halinde Komiteyi oluşturan Başkanların fikir birliği esas-
tır. Bu duyuru veya öneriyi açıklamak üzere Komite kendi üyeleri arasından bi-
rini görevlendirir.

Konseyin çabuk ve tesirli hareketinin temini için, üye kuruluşlar, Başkanlar Komitesinin görevlerini yerine getirirken, kendi adlarına hareket ettiğini kabul ederler.

Bu görevlerin yapılmasında, Başkanlar Komitesi, Türk Hür Teşebbüs Konseyinin temel amaç ve ilkeleri ile diğer ilkelerine uygun olarak hareket eder. Ve aynı zamanda, Genel Kurulun incelemesine 3 aylık ve icabı halinde özel raporlar sunar.

Başkanlar Komitesi, görevlerinin yapılabilmesi için, gerekli görüldüğü yardımcı organları vücuda getirebilir. Başkanlar Komitesi üyelerinin süreleri, kendi kuruluşlarındaki Yönetim Kurulu üyeliği ile sınırlıdır.

Madde 7- Genel Sekreterler Komitesi:

Genel Sekreterler Komitesi, Konseyi oluşturan kuruluşların Genel Sekreterlerinden teşekkür eder. Üye kuruluşların Genel Sekreterleri, yukarıdaki sıraya göre, ve bir yıl süre ile Komiteye başkanlık eder. Komite yılda en az 4 defa toplanır.

Genel Sekreterler Komitesi, Genel Kurulun, Başkanlar Komitesinin kendisine yükletilen görevleri yapar. Konseyin çalışması hakkında Başkanlar Komitesine ve Genel Kurula, 3 aylık raporlar ile diğer özel raporları sunar.

Konsey üyesi her kuruluş, Genel Sekreterler Komitesinin görevlerinin yerine getirilmesinde, yardımcı olmaya ve saygı göstermeye, çalışmayı taahhüt eder. Genel Sekreterler Komitesi Başkanlığına atanan şahsın, kendi kuruluşunun memur ve hizmetlileri, tüm çalışmalarda başarılı hizmetler vermeyi esas görevlerinden sayar.

Madde 8- Yüksek Danışma Kurulu :

Yüksek Danışma Kurulu, işbu anlaşmanın başlangıç kısmındaki metinde açıklanan temel amaç ve ilkeler ile diğer ilkelerin tahakkuku bakımından, ve de Türk Hür Teşebbüs Konseyinin muhafazası cihetinden, Başkanlar Komitesinin tavsiyesi ve Genel Kurulun kararları ile mesleklerinde en yüksek itibarı haiz bulunan şahıslar ile yine aynı usul dairesinde diğer kuruluşlardan seçilecek temsilcilerden müteşekkil bir heyettir.

Yüksek Danışma Kurulunun, temsilci adedi, çalışma esasları, görev ve yetkileri Başkanlar Komitesinin tavsiyesi istikametinde, Genel Kurulca belirtilir.

BÖLÜM 4

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 9- İşbu anlaşma, imza eden üye kuruluşlar tarafından, her birinin özel statülerindeki kaideler gereğince, tasdik olunur.

Türk Hür Teşebbüs Kuruluşları, gerek milli seviyede, gerekse bölgesel, il ve ilçe seviyelerinde, Danışma ve Dayanışmayı sağlamakla görevlidirler.

Geçici Madde - Başkanlar Komitesi 27 Kasım 1976 tarihinden itibaren en geç 1 ay içinde toplanır ve en geç 3 ay içinde Konsey Genel Kurulunu toplantıya çağırır.

Türkiye Ticaret Odaları
Sanayi Odaları, Ticaret
Borsaları Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı
Mehmet YAZAR

Türkiye Ziraat Odaları
Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı
Sadettin KARACABEY

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar
Konfederasyonu
Yönetim Kurulu Başkanı
Hüsamettin TİYENŞAN

Türkiye İşveren Sendikaları
Konfederasyonu
Yönetim Kurulu Başkanı
Halit NARİN

Türk Sanayicileri ve
İşadamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı
Feyyaz BERKER

BÖLÜM III

BİRLİKTE HAREKET İÇİN YAPILAN ÖN ÇALIŞMALAR

1971 YILINDA İŞBİRLİĞİ
ÇABALARI

TÜRK
SANAYİCİLERİ
VE
İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ

İstanbul, 4 Kasım 1971

Sayın

Ref : 21 Ekim 1971 Tarihli Yazımıza

12 Kasım 1971 Tarihinde Divan Otelinde yapılacak toplantı gündemi hakkındaki Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneğinin görüşleri ilişikte sunulmuştur.

Çok mahdut olan görüşme zamanını değerlendirme bakımından sayın iştirakçilerimizin fikirlerini tesbit etmede yardımcı olacağı kanısındayız.

Gündem maddelerinin tümünün zaman darlığı nedeniyle tartışılmasına ve karara bağlanmasına imkân bulunamayacağı tabiidir. Ancak toplantıdan bir sonuç elde edebilmek için ana maddeler üzerindeki belirli düşüncelerin tesbit edilmesinin de faydalarına inanmaktayız.

Sayın iştirakçilerimizin teşriflerini tekrar rica eder bilvesile saygı ve başarı dileklerimizi sunarız.

Yönetim Kurulu Adına,

FEYYAZ BERKER
Yönetim Kurulu Başkanı

MEA/gb

**TÜRK SANAYİCİLERİ ve İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'nin
ÇALIŞMA SAHASI VE DİĞER MESLEKİ KURULUŞLARLA VE BUNLARIN
BİRBİRLERİYLE İŞBİRLİĞİ DURUMLARININ MEYDANA ÇIKARILMASI**

1 - Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, görüşlerini kamu oyuna açıklayarak toplum hayatımızda etkili sosyal ve ekonomik bir örgüt olarak ortaya çıkmaktadır. Gelişmiş Ülkelerdeki benzerlerine paralel olarak ekonomik ve sosyal yapımızın özelliklerinin gerektirdiği fonksiyonları icra edip memlekete faydalı katkılarda bulunmayı amaç saymaktadır.

2 - Dernek, Türkiye'de bir Anayasa müessesesi olan karma ekonomiyi ve onun bir parçası olan Hür Teşebbüsü kuvvetlendirerek Devlet yapısının sağlam ve güçlü bir müessesesi haline getirmeyi ön gören çalışmalarını istikrarlı, güvenilir bir ortam içersinde yürütebilmek için Hür Teşebbüsün bütün meslekî kuruluşlarının da iş ve güç birliğinin zarureti inancıyla bulunmaktadır.

Ancak Hür Teşebbüsün gelişip büyüyeceği ortamın tesbitini de önemli bir başlangıç noktası saymaktadır.

Son tadilleriyle yürürlüğe konmuş bulunan 1961 Anayasası, Hür Teşebbüsün sağlam temeller üzerinde gelişme olanaklarını bünyesinde getirmektedir. İnanmaktayız ki:

Bu Anayasa ile rejimimizin Batı Uygarlığı düzeyine süratle erişmesinin asgarî şartları sağlanmış bulunmaktadır :

- a) Halk iradesine dayanan parlamenter demokrasimizin yapısı güçlendirilmektedir,
- b) Hukuk hakimiyetine dayanan güçlü devlet ve bu devletin tarafsız işleyen güçlü müesseselere sahip bulunması olanakları yenileştirilerek ve geliştirilerek sağlanmaktadır,
- c) Siyasal ve ekonomik ortamda huzur ve istikrar için güvenilir şartlar getirilerek sağlanmış bulunmaktadır,
- d) Karma ekonomi düzeni yeni Anayasa ile daha da güçlülük kazanarak Millî bünyemizin ayrılmaz esaslı bir unsuru haline getirilmiş bulunmaktadır,
- e) Toplum huzurunu bozan aşırı uçlara mensup anarşik olayların sebep ve neticeleri kesin olarak tasfiye edilmekte, uzun vadede güven ve huzur ile çalışma şartları sağlanmış bulunmaktadır,

3 - Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği varlığını Hür Teşebbüsün meslekî kuruluşlarının tamamlayıcı bir parçası kabul ederek çalışmasını bu yönde sürdürmede kararlı bulunmaktadır.

Türkiye'nin önünde açılan bu yeni güvenilir ortamda Milletçe yapacağımız gelişme atılımlarına Hür Teşebbüs olarak en faydalı ve en tesirli yollardan nasıl , ne zaman ve ne şekilde katılabileceğimizin yollarını araştırarak bu hedefe ulaşmayı amaç saymaktadır.

4 - Türkiye'nin az gelişmişlikten kurtularak gelişen ülkeler arasına katılmasında Hür Teşebbüsün tesirliliğine inanmış ve bunu memleketimiz için ağır ve ciddi bir sorumluluk kabul etmiş olarak yapacağı faydalı katkıların neler olacağının tesbit edilmesini zaruri görmektedir.

Demokratik yollardan plânlı bir şekilde kalkınmayı hedef alan Türkiye'nin Hür Teşebbüsü, kendini bu plânın bir parçası kabul ederek tesirlilik kazanma imkânlarını araştırması lâzımdır. Bu yönde hem plânın hazırlanmasından ve hemde genel ekonomik politikanın tesbitinden başlamak üzere gerçekleştireceği görevleri olacaktır.

Şöyleki :

- a) Plânların hazırlanmasında, memleket gerçeklerine uygun düşmediğine inandığı ekonomik ve sosyal problemler üzerinde uyarma görevi icra etmek,
- b) Plânların tatbikatından doğan aksaklıklar üzerinde ilgili otoriteler nezdinde uyarıcı görevler icra etmek,
- c) Alınacak ekonomik kararlardan tatbiki mümkün olmayanlar ya da zararlı olanlar üzerinde gerekli otoriteler nezdinde düzenleyici ve geliştirici, yapıcı teşebbüslerde bulunmak,
- d) Dış pazarlara açılma ve Ortak Pazar şartlarına intibak etme yönünde Devlet çapında ve kendi sektörü içersinde reorganize olarak tesirlilik ve verimlilik kazanma yollarını ve şartlarını araştırmak ve gereken otoriteler nezdinde teşebbüslerde bulunmak,
- e) Sanayi Sektörünün ve iş çevrelerinin ekonomik, teknik ve hukukî problemlerini bilimsel açıdan ele alarak tartışmak ve bir sonuca bağlamak,
- f) Teknolojik gelişmeleri izleyerek kendi sahasına şâmil olanları tesbit etmek ve bünyesi içersinde yeni şartların gerektirdiği reorganizasyonları gerçekleştirmek,
- g) İçersinde bulunduğumuz sosyal, siyasal ve ekonomik reform çalışmalarını ve hareketlerini izleyerek görüşlerini tesbit etmek ve bu görüşleri kamu oyuna ve ilgili otoritelere duyurmak,
- h) Sanayi Sektörü ve iş çevreleri ile diğer kendi kuruluşları bünyelerini güçlendirecek tedbirleri tesbit ederek gerçekleştirmek,

5 - Hür Teşebbüsün bağımsız kuruluşlarının Devlet Sektörüyle yapacağı çalışmaların ahenklilik ve birbirlerini tamamlayıcılık niteliği taşıması yanında Hür Teşebbüsün

kendi iç bünyesindeki çalışmalarının da müşterek maksatlar ve hedefler üzerinde netice arayıcılık niteliği taşıması zarureti vardır.

5590 Sayılı Kanunla kurulmuş ve görev, yetkiler belirtilmiş bulunan meslekî teşekküllerin yüklü çalışma konuları arasında, kadro ve zaman tahsisi imkânı bulamadığı konuları vardır. Hür Teşebbüsün tümüne şâmil olan bu konuların bir kısmının tesbit edilerek Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği aracılığı ile ele alınarak kovuşturulmasının faydalı olacağına inanmaktayız. Hür Teşebbüsün bu çalışmalarının verimli olabilmesi için daha başlangıçta çalışma olanaklarının tesbit edilmesi ve uygulanacak müşterek formüllerin bulunması zarureti âşikârdır.

Biz bir tedbir olarak buraya katılan Hür Teşebbüsün değerli kuruluş ve müesseselerin temsilcilerinin katılacağı bir " KOORDİNASYON KOMİTESİ " nin kurulmasını uygun görmekteyiz.

KOORDİNASYON KOMİTESİ :

Hür Teşebbüsün meslekî, kanuni kuruluşlarının yada diğer kuruluş ve derneklerinin ihtiyaç gördüğü zamanlarda, ihtiyaç duyduğu mevzular üzerinde izlenecek müşterek politikanın anahatlarını tesbit etmek üzere toplanacak ve verilecek kararlara göre takip edilecek yolu kararlaştırarak uygulama safhasına aktaracak bir teşekküldür.

Koordinasyon Komitesinin sekreterliğini, Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği tedvir etmekle görevlendirildiği takdirde bunu memnuniyetle karşılayacaktır.

Böyle bir Komitenin çalışması, Hür Teşebbüsün meslekî teşekkülleri içersinde görevlerin sürdürülmesi, duplikasyonları önleyecek, tesirliliği ve verimliliği arttıracaktır.

Hür Teşebbüsün müşterek bir strateji etrafında birleşerek meselelerine tam bir fikir birliği ve beraberliği halinde sahip çıkmasını ve savunmasını sağlayacaktır.

Takdim ettiğimiz kuruluş şaması tabiatıyla kesin değildir. Bu şama içersine Hür Teşebbüsün diğer kuruluşlarının katılmaları da mümkündür. Aynı zamanda mevzuun gösterdiği ihtiyaçlara göre koordinasyon komitesinin teşekkül tarzının elâstiki olması da gerekmektedir. Bu takdirde Koordinasyon Komitesinin aslî bir kadrosu ve sekreterliği yanında muvakkat ve her konuya göre değişen elâstik bir kadrosunun da bulunması gerekecektir.

Aslî Kadroda yer almasını uygun gördüğümüz meslekî teşekküller şunlardır :

- a) Odalar Birliği ,
- b) Sanayi Odaları ,
- c) Ticaret Odaları ,
- d) İş Verenler Konfederasyonu,
- e) İktisadî Kalkınma Vakfı,
- f) Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

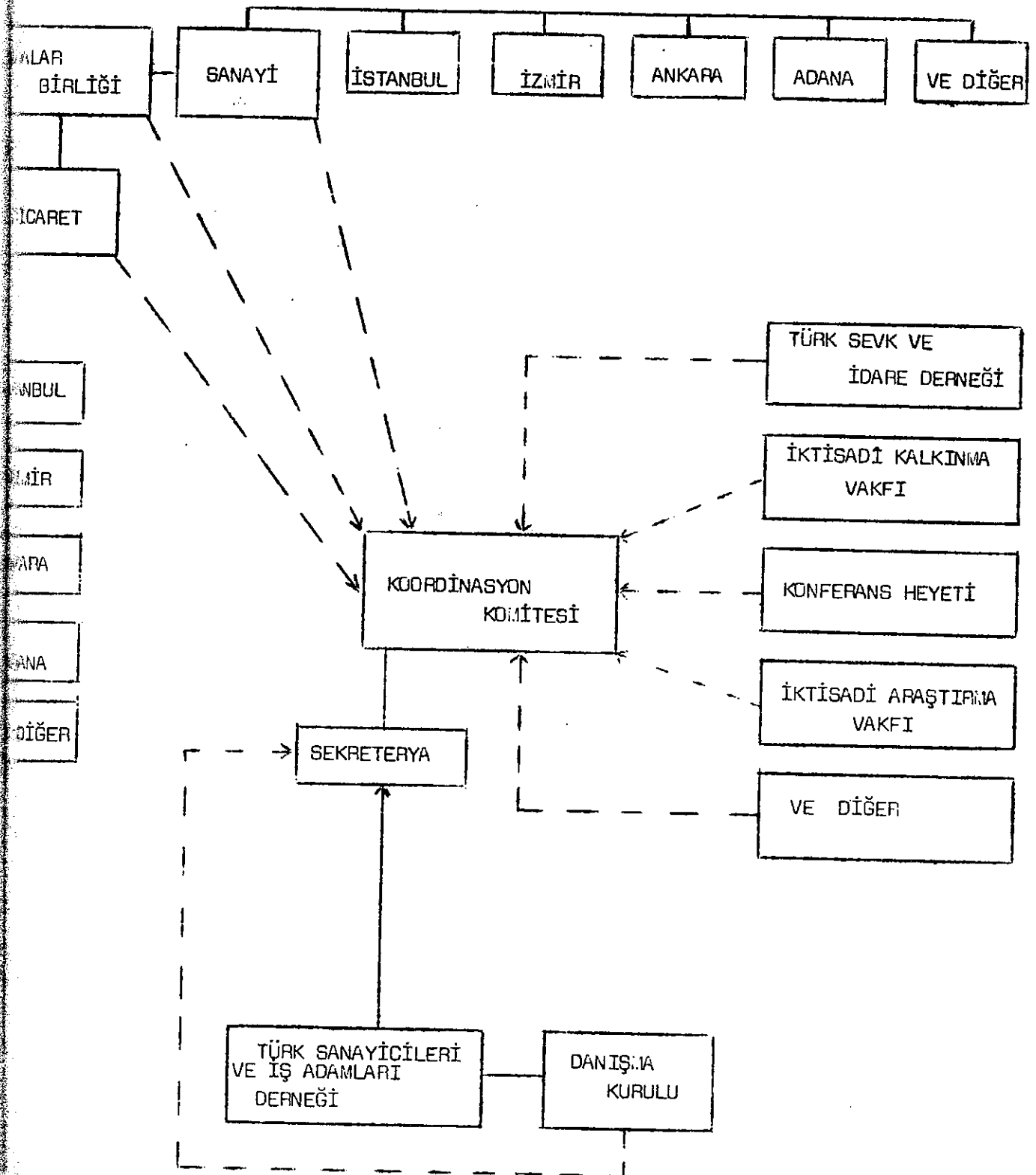
6 - Bunlardan başka şimdiye kadar birbirleriyle geliştirilmiş bir rutin temas içersine girememiş olan bütün teşekküller arasında prensiplere ait kararların duyurulması ve genel yürütmenin şekli hakkında bilgi teati etmek üzere yokdiğerleri arasında sıkı irtibat ve koordinasyonların sağlanmasına da lüzum görmekteyiz.

Bu koordinasyonun 2 şekilde temini mümkün görölmektedir :

a) Hür Teşebbüsün böyle bir çalışma içersine girecek her müessesesi, diğer müesseselerin bilgisine sunmayı uygun gördüğü faaliyetleri hakkında aylık özel bir bülten hazırlayarak bu müesseseler arasında sirküle edebilir.

b) Her müessese, koordinasyon komitesi sekreteryasına aktarılmasını uygun gördüğü aylık bilgileri sunar ve bu bilgiler komitece birleştirilerek Üyelere ulaştırılır.

HÜR TEŞEBBÜS TEŞEKKÜLLERİNDE KOORDİNASYON TEŞKİLAT ŞANASI

HÜR TEŞEBBÜS KURULUŞLARININ İŞBİRLİĞİ YAPACAKLARI ÇEŞİTLİ BELİRLİ
KONULARIN TESPİT EDİLMESİ

- 1 - Genel Ekonomik kararlar üzerinde Hür Teşebbüsün izliyeceği politikanın tesbit edilmesi,
- 2 - Özel Ekonomik kararlar üzerinde Hür Teşebbüsün düşündüğü ve alınmasını uygun ve zaruri gördüğü tedbirlerin tesbit edilmesi,
- 3 - Reform çalışmaları hakkında ilgili otoriteler nezdinde zamanında yapılacak uyarma görevleri,
- 4 - Ortak Pazar konusunda Devlet katında yapılacak teklif ve uyarılar, Sanayicilerin kendi bünyeleri içersinde yapacakları çalışmalar ve hazırlıkların tesbit edilmesi,
- 5 - Sanayi Sektörü ve iş çevrelerinin iç problemleri ve bu problemlerin halli için varılacak prensip kararlarının tesbiti :
 - a) Güvenlik konuları,
 - b) Eğitim konuları,
 - c) İşçi/İşveren münasebetlerini iyileştirerek geliştirme tedbirleri,
 - d) Propaganda konuları,

ALINACAK KARARLARIN KAMU OYUNA VE/VEYA DEVLET SEKTÖRÜNE

DUYURULMASI VE KOVUŞTURULMASI ESASLARININ TESBİT EDİLMESİ

Koordinasyon Komitesinde alınacak kararların yada teklif edilecek tedbirlerin kamu oyuna duyurulmasının şekli yine Komitece karara bağlanır.

Bu merceğin konunun ilgi derecesine göre Hür Teşebbüsün hangi teşekkülüne verileceği yada bir kaç kuruluşu tarafından gerçekleştirilmesi uygun görülmüş ise bu hususlar tesbit edilerek ilgililere bildirilir.

Başın, TRT aracılığı ile veya Hükümet ve ilgili Devlet Kuruluşları nezdinde şifahi yada yazılı müracaatlar şeklinde yürütülür.

Koordinasyon Komitesi konunun özelliğine göre duyurma görevini başarı ile en doğru ve en tasirli şekilde nasıl yapabileceğini her konu için ayrı ayrı tesbit ederek kendi kuruluşlarına intikal ettirir ve o kuruluşlarca gerçekleştirilmesini izler.

İŞBİRLİĞİ USULLERİNİN PRATİK ESASLARA GÖRE TESPİT EDİLMESİ :

Gündemin birinci maddesinde teklif ettiğimiz çözüm yolu kabul edildiği takdirde :

- c) Hür Teşebbüsün her kuruluşu değişen durumlara göre uygun gördüğü ve alınmasını önerdiği kararlar üzerindeki görüşlerini tesbit ederek yazılı olarak Koordinasyon Komitesine bildirir,
- d) Koordinasyon Komitesi bu görüşleri kendi görüşleriyle birlikte komitenin daimi yada konunun özelliğinin icap ettirdiği muvakkat üyelerine ulaştırır,
- e) Mezkûr konu üzerinde bir görüşme zarureti hasıl olursa tarihi tesbit edilerek yada müstacel hallerde telefonla mütabık kalınarak Koordinasyon Komitesi toplantıya davet edilir ve bu toplantıda konu tartışılarak bir karara varılır,
- f) Alınan kararların gerçekleştirilme mercileri de bu toplantıda tesbit edilerek yürürlüğe konulması sağlanır .

İÇERİSİNDE BULUNDUĞU İZ SİYASAL, SOSYAL VE EKONOMİK DURUM
ŞARTLARINA GÖRE ÖZEL SEKTÖRÜN ACİLEN ELE ALINMASI GEREKEN KONULARI VE BU
KONULAR ÜZERİNDE GÖRÜŞLERİN MEYDANA ÇIKARILMASI

- 1 -- Reform Konuları
- 2 -- Ekonomik Durgunluk
- 3 -- İşçi/İşveren İlişkileri
- 4 -- Ortak Pazar Meseleleri

T O P L A N T I Z A P T I

TOPLANTININ KONUSU: Hür Teşebbüs Kuruluşları Koordinasyon
Sekreteryası Çalışmaları

G Ü N D E M

- 1 - Hür Teşebbüs Kuruluşları Koordi-
nasyon Sekreteryasının Genişletil-
mesi
- 2 - III. Beş Yıllık Kalkınma Planı
- 3 - Basın Konusu
- 4 - Sosyal Sigorta Sistemi Konusu

TOPLANTI TARİHİ

: 18 Mayıs 1972. Saat : 14.

TOPLANTI YERİ: Türk Sanayicileri ve İş Adamları
Dernek MerkeziOTURUM BAŞKANI

: Feyyaz BERKER (T.S.İ.A.D.)

TOPLANTIYA KATILANLAR

:

Baylar :

Aydın	AKBIYIK	: T. İlâç End. İşv. Sendk.
Şekip	ALTAY	: T.S.İ.A.D.
Ömür	BABAOĞLU	: T.S.İ.A.D.
Aydın	DENİZ	: T.İşv. Sendk. Konf.
Necdet	ESEN	: Ank. Tic. Od. Bşk.
Nihat	GÖKYİĞİT	: İkt. Araşt. Vakfı
Rafet	İBRAHİMOĞLU	: T.İşv. Sendk. Konf.
Güray	KORUYAN	: İst. San. Od.
Raif	ONGER	: T. Odalar ve Borsalar Birl. Bşk.
Faiz	POROY	: T. Sevk ve İd. D. Genl.
Hüsamettin	TIYANŞAN	: T. Esnaf ve San. Konf. Bşk.
Dr. Selâhattin	TUNCER	: İkt. Araşt. Vakfı
İlhan	UÇKUN	: İst. Tic. Od.
Zeki	YÜCETÜRK	: T. Zir. Od. Bir. Genl. Sek.

TOPLANTI KARARLARI ÖZETİ

I - Gündemin 1. maddesi ile ilgili kararlar :

- 1 - Hür Teşebbüs Kuruluşları Koordinasyon Sekreteryası görevlerinin T.S.İ.A.D. tarafından yürütülmesi kararlaştırıldı.

- 2 - Daha önce T. Odaları Birliği, T. Ziraat Odaları Birliği, T. Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu, T. İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreterlerinin katıldıkları konu ile ilgili toplantıda hazırlanan rapor ve çalışmaların T.S.İ.A.D.'ne intikal ettirilmesi kararlaştırıldı.

3 - Koordinasyon Sekreteryasının Türkiye çapında teşkilâtlanması öngörüldü.

4 - Koordinasyon Sekreteryasına dahil kuruluşların;

A-

a) 1972 ve daha sonraki yıllar için hazırladıkları çalışma programlarını, düzenledikleri seminer, konferans, toplantıların konu ve tarihlerini ve 1972 yılı öncesi Faaliyet Raporlarını,

b) imkânlarını,

c) Temsil ettikleri kuruluşların dökümünü, 20 Haziran 1972 tarihine kadar T.S.İ.A.D.'ne göndermeleri,

B-

a) T.S.İ.A.D.'nin bu bilgilerin envanterini yapması, tasnif etmesi,

b) Neticeleri ilgili kuruluşlara intikal ettirmesi,

c) Tüm bilgilerin Koordinasyon Sekreteryası toplantısında değerlendirilmesi,

Kararlaştırıldı.

5 - Hükümetin güvenoyu almasından sonra, Koordinasyon Sekreteryasına dahil kuruluşların, Hükümet programı, reformlar, Plan konusundaki görüşlerini ihtiva eden bir muhtıranın Hükümet başkanı'na sunulması kararlaştırıldı

Bu arada ilgili kuruluşlar temsilcilerinin yapacakları çalışmalar ile üzerlerinde ortak görüş tesbit edilebilecek konuların saptanması kararlaştırıldı.

II. Gündemin 2. maddesi ile ilgili kararlar :

1 - III. Beş Yıllık Kalkınma Planı Millî Kollokyum'unun Haziran 1972 ayının ikinci yarısında veya Temmuz 1972'de yapılması kararlaştırıldı.

2 - Plan çalışmalarına Tarımsal Planlamanın geniş ölçüde dahil kararlaştırıldı.

III. Gündemin 3. maddesi ile ilgili kararlar

Basınla ilişkilerde amacın, daima Türkiye'nin yüksek menfaatlerini gözönünde bulundurmak ve Hür Teşebbüs'ün Sosyo-ekonomik

hizmetlerinin tanıtılması olduğu kararlaştırıldı ve 16 Mayıs 1972 tarihli Dernek-Basın temsilcileri toplantısında öngörülen, Derneğin "Bilgi Kontrol Sistemi" kurulmasının yerinde ve faydalı olduğu görüşü benimsendi.

IV- Gündemin 4. maddesi ile ilgili kararlar:

- 1°- Sosyal Sigorta Sistemi konusunun incelenmesi ile ilgili çalışmalarda bulunabilecek ihtisaslaşmış kimselerin Koordinasyon Sekreteryası'na dahil kuruluşlarda mevcut olduğu müşahade edilerek, ilgili kuruluşlardan bu konuda bilgi istenmesine ve bir yabancı uzmanın da iştirak edeceği ihtisaslaşmış heyet tarafından konunun etüd edilmesi kararlaştırıldı.

Z A B I T

- 1- Toplantıyı, Oturum Başkanlığını yapan Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yürütme Kurulu Başkanı Feyyaz BERKER, daha önceki 12 Kasım 1971 tarihinde yapılan Koordinasyon Sekreteryası toplantısının özetini yapan bir konuşmayla açtı. Ve, Gündemin 1. maddesinde yer alan "Hür Tesebbüs Kuruluşları Koordinasyon Sekreteryasının Genişletilmesi" konusuna geçildi.

- 2- Söz alan Türkiye Odalar Birliği Başkanı Raif ONGER, daha önceki toplantıda bulunamadığından dolayı özür diledi ve çalışmaların müşterek yapılmasında yarar olduğunu, ortak çalışmalarda geç bile kalındığını, sol cephenin kamuoyundaki etkisinin sebebini bu geç kalınış olduğunu belirtti.

Bunun yanı sıra, daha önce Hür Tesebbüs Kuruluşları Koordinasyonunu sağlamak için Ankara'da bir ön toplantı yapıldığını, bu toplantıda Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Odalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreterlerinin ortak bir çalışma programı hazırlamaları için toplanmalarının karar altına alındığını, ancak bunların bir defa toplanabildiklerini belirtti.

Dolayısıyla, derhal işbirliği yapıp sonuca varmak gerektiğini sözlerine ekledi.

Türkiye Odalar Birliği Başkanı Raif ONGER, "Kuruluşlar arasında paralellik kurma ve birleştiricilik işini T.S.İ.A.D. yaparsa, biz memnun oluruz" diyerek görüşlerini bu ana teklifle belirtti.

- 3- T.S.İ.A.D. Yürütme Kurulu Başkanı Feyyaz BERKER, bahse konu Genel Sekreterlerin hazırladıkları raporun incelenmesini, hangi

kuruluş bu koordinasyon işini en iyi yapabilecekse görevin o kuruluşu verilmesi gereğini savundu.

- Söz alan Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı Hüsamettin TİYANŞAN, Konfederasyonun çok geniş temsil kabiliyet gücü olduğunu ifade etti. Türkiye Odalar Birliği'nin işbirliği konusunda Konfederasyon'a el uzatmasının bir ümit ışığı olduğunu belirtti. Belirli tehlikelerin Hür Teşebbüs kuruluşlarını biraraya getirdiğini ifade ederek, Konfederasyonun bütün gücüyle Koordinasyon teşkilâtını destekleyeceğini ifade etti.
- Ankara Ticaret Odası Başkanı Necdet ESEN, Koordinasyon toplantılarının herşeyden evvel, Hür Teşebbüs'ün kendi kendini yıpratmasını önleyeceğini, Hür Teşebbüs'ü içinden parçalamak isteyenlere karşı en keskin bir engel teşkil edeceğini belirtti, çeşitli Hür Teşebbüs kuruluşları arasında olagelen olaylardan bazı örnekler vererek, "İlk önce biz bir teşkilâtla kendi bün-yemizi kuvvetlendirelim, Türkiye çapında bir koordinasyon kuralım" diyerek, sözlerini tamamladı.
- İstanbul Sanayi Odası temsilcisi Güray KORUYAN, Derneğin, şimdiki faaliyetleri ile koordinasyon çalışmalarını başarılı bir şekilde yürüttüğünü, birliğin mutlaka kurulması gerektiğini ve ilgili kuruluşların derhal yardıma koşacaklarını belirtti.
- Türk Sevk ve İdare Derneği Genel Sekreteri Faiz POROY, profesyonel Sevk ve İdarecilerin sömürme gayesi gütmediklerini, Dr.Ş. Şahap KOCATOPÇU'nun konuyla ilgili çalışmalar yapılması gereği üzerinde durduğunu, işbirliğine çok inanan bir kişi olarak her türlü yardımı yapacaklarını belirtti.
- İktisadî Araştırmalar Vakfı adına görüşlerini belirten Nihat GÖKYİĞİT, Vakfın, işbirliğine çok önem verdiğini ve inandığını, bu işbirliğinde Vakfa düşen görevin mutlaka yerine getirileceğini belirtti.
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreteri, Zeki YÜCETÜRK, Birliğin 25 milyon çiftçiyi temsil ettiğini, çalışmalarında metod olarak ikna ve telkin metodunu seçtiklerini, çiftçilerin yalnız demokratik sistemde başarılı olduklarını ve Koordinasyon Sekreteriyasına davet edilmelerinden minnettarlık duyduklarını belirterek, Türk Çiftçilerinin çeşitli düşüncelerini açıkladı, "Hür Teşebbüs Teşkilâtı içinde yer almak istiyoruz, bize düşen görevleri yapacağız, mesele sadece Hür Teşebbüs'ün değil, rejimin, Türkiye'nin meselesidir" dedi ve Koordinasyon çalışmaları için Derneğin kurmuş olduğu sekreteriyaya bundan sonraki çalışmalarında bütün imkânlarla yardımcı olacaklarını ifade etti.

./...

- İstanbul Ticaret Odası Temsilcisi İlhan UÇKUN, yaptığı konuşmada Koordinasyonun şart olduğunu ancak bunu bir sisteme bağlamak gerektiğini ifade etti.

Bir çözüm yolu olarak; Kordinasyon Sekreteryasına dahil olan kuruluşların yıllık iş programlarını bir araya getirmelerini, bahse konu programların beraberce gözden geçirilmesini teklif etti ve böylelikle düplikasyonların önlenebileceğini belirtti.

Bu arada Sekreterya'nın olayların önünden gitmesini temenni ederek Koordinasyon çalışması konularının sunlardan meydana gelebileceğini belirtti.

- (1) Plan
- (2) Ortak Pazar
- (3) Vergi Tedbirleri
- (4) Karma Ekonomi İlkeleri
- (5) Teşvik Tedbirleri
- (6) Sermaye Piyasası
- (7) İktisadî Konjonktür
- (8) İç ve Dış Ticarette tekelciliğin önlenmesi
- (9) Bankalar Konusu

Neticede, Koordinasyon'un gereğine İstanbul Ticaret Odasının da samimiyetle katıldığını ve Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği'nin çok faydalı ve hayırlı bir teşebbüs içinde bulunduğunu belirtti.

- Türkiye İşveren Sendikaları Genel Sekreteri Rafet İBRAHİMOĞLU, Koordinasyon çalışmalarına büyük bir memnuniyetle katıldıklarını belirtti.
- Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yürütme Kurulu ve Toplantı Oturum Başkanı Feyyaz BERKER, ilgili kuruluş temsilcilerine fikir birliğinde olmalarından dolayı teşekkür ve tebrik etti ve yapılan görüşmeleri ve teklifleri üç ana noktada topladı:

a . Genel Sekreterler raporunun değerlendirilmesi,

b . Koordinasyon Sekreteryasına dahil olan her teşkilâtın

- (1) Faaliyet raporunu ve çalışma programını
- (2) İmkânlarını
- (3) Temsil ettiği kuruluşların dökümünü

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneğine göndermesi,

c. Düplikasyonların önlenmesi,

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yürütme Kurulu Başkanı, yukardaki 3 kararın gerçekleştirilmesi için Derneğin, bu bilgilerin envanterini yapması, tasnif etmesi ve neticenin ilgililerce değerlendirilmesi gerektiğini belirterek alınan kararların çerçevesini çizdi.

- Odalar Birliği Başkanı Raif ONGER, çeşitli kuruluşların düzenledikleri seminer, toplantı ve konferans v.s. zaman ve konu açısından bir düzene sokulmasının gereği üzerinde durdu.

- Oturum Başkanı bu düzenin gerçekleştirilmesi için ilgili kuruluşların çalışma programlarını 20 Haziran 1972 tarihine kadar envanteri yapılmak üzere Derneğe göndermelerini teklif etti.

- Türkiye Ziraat Odaları Genel Sekreteri Zeki YÜCETÜRK, tarımın Hür Teşebbüs sektörleri arasında gerçek yerini almasının ve Hür Teşebbüs Kuruluşlarının birbirlerini iyi tanımalarının gerektiğini belirtti ve Koordinasyon Sekreteriyasının başlıca amacının, Hür Teşebbüs'ü belli bir amaca götürmek için belli bir stratejinin tesbit edilmesi olduğunu ifade etti ve daha sonra yapılacak toplantı gündemlerinde tarım sektörüne gerekli yerin verilmesini temenni etti.

Oturum Başkanı Feyyaz BERKER, yapılan tekliflerin ve tenkitlerin değerlendirileceğini belirtti ve Hür Teşebbüs mefhumunun bütün sektörleri ve kuruluşları kapsadığını sözlerine ilâve ederek gündemin ikinci maddesine geçilmesini teklif etti.

T.S.İ.A.D. Yürütme Kurulu Başkanı Feyyaz BERKER, III.Baş Yıllık Kalkınma Planı Millî Kollokyum'u toplantısının, günün ağır siyasi şartları dolayısıyla ve ilgililerin talebiyle ertelendiğini ancak bahse konu Kollokyum'un Haziran 1972 ayının ikinci yarısında yapılabileceğini, ilgili dokümanların Koordinasyon Toplantısına katılan kuruluşların yetkililerine gönderileceğini belirtti. Kollokyum'un amacının Plan çalışmalarına olumlu, objektif ve yapıcı katkıda bulunmak ve daha önce Dernek bildirisi ile ortaya konan Plan eleştirilerinin, derinlemesine incelemesini sağlamak olduğunu ifade etti.

Bunun yanı sıra çeşitli kuruluşlarda mevcut bu konu ile ilgili çalışma ve bilgilerin, Koordinasyon Sekreteriyasına intikal ettirilmesini istedi.

İstanbul Ticaret Odası temsilcisi İlhan UÇKUN, Kollokyum çalışmalarının anlaşılır olması gerektiğine işaret ederek, verilecek tebliğlerin teknik terimlerden arınmış olmasını temenni etti ve Kollokyum'un Parlamento üyelerine geniş bir şekilde açık tutulmasını talebetti.

Türkiye Ziraat Odaları Genel Sekreteri Zeki YÜCETÜRK, III.Baş Yıllık Kalkınma Planında Tarımsal Planlamaya az yer

verildiğini belirtti, tarım konusunda bir tebliğin de yer almasının ve tarım sektörünün temsilcilerinin Kollokyum'a davet edilmesinin faydalı olacağını söyledi.

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu Başkanı Hüsamettin TİYANŞAN, Hükümet Programı, Reformlar ve Plan v.s. konularında Hükümete bir muhtıranın verilmesini ve Kollokyum'un mutlaka yapılmasını talep etti. Hükümete verilecek deklarasyonun kamuoyuna açıklanmasında fayda gördüğünü ifade etti.

Istanbul Ticaret Odası Temsilcisi İlhan UÇKUN, muhtıranın kamuoyuna açıklanmasında mahzurlar olabileceğine işaret ederek, kamu sektöründeki Hür Teşebbüs talepleri konusunda mevcut olan tutuma değindi.

T.S.İ.A.D.'den Şekip ALTAY, verilecek muhtıra ile "Hür Teşebbüs istedi de Hükümet yaptı" imajının yaratılmasından çekinilmemesini, Hür Teşebbüsün bir an evvel gereksiz çekingenlik ve sebep-siz suçluluk psikolojisinden kurtulmasının gerektiğini belirtti. "Hür Teşebbüs elbette ki ülkenin menfaatlerine uygun olan tedbiri, programı savunacak, ama toplumun çeşitli kesimlerine zarar getirebilecek kararı, programı da eleştirecektir" diyerek Hükümete muhtıra verilmesini ve sonra da muhtıranın kamuoyuna açıklanmasını talep etti.

Istanbul Ticaret Odası Temsilcisi İlhan UÇKUN, mevcut çekingenliğin Hür Teşebbüsde olmayıp Yürütme Organlarında görüldüğünü ifade etti.

Oturum Başkanı Feyyaz BERKER, Hükümete belli konularda (Reformlar, Plan, v.s.) Koordinasyon Sekreteryasının görüşlerinin belirtilmesinin karara bağlandığını ifade etti.

Bu arada da ilgili kuruluşların genel sekreterlerinin yapacakları çalışma ile üzerlerinde ortak görüş tesbit edilebilecek konuların saptanması öngörüldü.

Oturum Başkanı Feyyaz BERKER, gündemin 3. maddesini teşkil eden Basın konusu hakkında genel bilgi verdi ve bu arada 16 Mayıs 1972 Dernek Merkezinde Basın temsilcileri ile yapılan "Demokrasinin Korunmasında Hür Teşebbüs ve Basının Sorumluluğu" konulu toplantının izlenimlerini nakletti.

Bunun yanı sıra toplantı neticesinde alınan kararları özetledi ve Derneğin Basına muhatap olarak "Bilgi Kontrol Sistemi"nin kurulmasının kararlaştırıldığını belirtti.

Yapılan görüşmeler neticesinde Basınla olan ilişkilerde amacın, memleketin yüksek menfaatlerinin korunması ve bunun yanı sıra Hür Teşebbüsün tanıtılması olduğu belirtildi.

./...

- 27 - Oturum Başkanı Feyyaz BERKER, gündemde yer alan sonuncu maddeye geçilmesini teklif etti ve Sosyal Sigorta Sistemi konusunda Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Rafet İBRAHİMOĞLU ve Aydın DENİZ geniş bilgi verdiler ve konunun ülkemiz uygulaması yönünden incelenmesi gerektiğine işaret ederek, bir yabancı uzmanın da yer alacağı bir komisyonun, konuyu ivedilikle incelemesi gerektiğini belirttiler.
- 28 - Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreteri Zeki YÜCETÜRK, çiftçilerin de sosyal güvenliğe kavuşturulması gerektiğini ileri sürdü. Konuşmasında Mansholt'un fikirlerine yer vererek sistemin bir an evvel Sosyal Güvenlik kurumu haline getirilmesini temenni etti.
- 29 - İstanbul Ticaret Odası Temsilcisi İlhan UÇKUN, konunun iki noktada mütalâa edilebileceğini belirterek, bu iki noktanın;
- a) Dertlerin tesbiti,
 - b) Deva bulmak,
- olduğunu ifade etti.
- Ülkemizde bu konuda mevcut olan ihtisaslaşmış uzmanlara dikkati çeken İlhan UÇKUN, örnek olarak, Türkiye Odalar Birliği Genel Sekreteri Muammer OBUZ, Adana Sanayi Odasından Nihat YÜKSEL'i gösterdi ve Ege bölgesinde de konu ile ilgili değerli müşavirlerin varlığından bahsetti.
- 30 - Feyyaz BERKER, maksadın işbirliğini gerçekleştirmek ve konuları çözümlmek olduğunu belirtti, Sosyal Sigorta sistemi konusunda ihtisaslaşmış kişilerden ve bahse konu yabancı uzmandan meydana gelecek bir heyetin toplanması kararına işaret ederek ilgili kuruluşlara yazıyla, konu ile ilgili düşüncelerin sorulmasınının kararlaştırıldığını ifade etti.
- 31 - Toplantı saat 18 'de sona erdi.

ŞA/gb

Türk
Sanayicileri
ve
İş Adamları
Derneği

REKLAM HARCAMALARI
KONUSUNDA BİR TEŞEBBÜS

Istanbul, 12 Temmuz 1976

Hür Teşebbüsün reklâm harcamalarının firmaların özel amaçları ve hür teşebbüs camiasının genel yararı doğrultusunda yapılmasında teşebbüsler - reklâm ajansları ve yayın organları arasında sürekli bir diyalogun sağlanması amacıyla 15 Temmuz 1976 tarihinde yapılan ilk toplantıdan sonra 26 Ağustos 1976 tarihinde tekrar toplanılması kararlaştırılmış idi.

Hür Teşebbüs Kuruluşlarının önde gelen yöneticileri bu tarihte İstanbul'da bir başka toplantıya katılma zorunluluğunda olduklarından ikinci toplantı 25 Ağustos 1976 tarihinde TUSİAD binasında yapılacaktır. Katılmanızı rica ederiz.

Saygılarımızla,

FEYYAZ BERKER
Yönetim Kurulu Başkanı

<u>T O P L A N T I</u>	GÜNÜ	: 25 Ağustos 1976
	YERİ	: TUSİAD Cumhuriyet Cad. 18/2 Elmadağ/Istanbul

Lütfen, TUSİAD Sekreterliğine katılmanızı telefonla teyit ettiriniz. 46 24 12 - 40 12 05

İLK TOPLANTI VE ÖN ÇALIŞMALAR SONUCU BELİRLENEN ORTAK İLGİ ALANLARI

- 1 - TV karşısında Yazılı Basının reklâm gelirlerindeki düşmeyi önleyecek çalışmalar.
- 2 - Yazılı Basının normal gelir kaynaklarında olumsuz etki gösterecek gelişmeler. (Örnek: Hür Tesebbüsün reklâm harcamalarını kısıtlamayı hedef alan tasarı çalışmaları)
- 3 - Risturn konusunda farklı uygulamaya dayalı rekabeti zedeleyici girişimler karşısında Reklâm Ajanslarının bir ortak politika oluşturmaları ve bu kararın reklâm verenlere benimsetilmesi.
- 4 - Hür Tesebbüsün reklâm yanında PR çalışmalarına ağırlık vermesi.
- 5 - Hür Tesebbüs imajını kamu oyunda "olduğu gibi" göstermeye yönelik çalışmalar - projeler.
- 6 - TÜSİAD'ın Hür Tesebbüse ilişkin haberlerde ve özellikle ekonomik konularda basın için yapabileceği danışmanlık hizmeti.
- 7 - Reklâm verenlerin , reklâm ajanslarının ve reklâm alanların katılacakları toplantılar düzenlenmesi.
- 8 - Bu konuda ortak sorunları ele alacak, diyalogu sürdürecekt üçlü bir devamlı komite teşkili.

TOPLANTIYA ÇAĞRILAN KURULUS TEMSİLCİLERİ

AJANSLAR	BES BÜYÜK YAYIN ORGANI REKLAM MÜDÜRLERİ	EN FAZLA REKLAM VEREN KURULUŞLARIN BASIN-HALKLA İLİŞKİLER MÜD.
GRAFİKA-MAYA	HÜRİYET	KOÇ
İLANCILIK	MİLLİYET	PROFİLO
RADAR	GÜNAYDIN	ECZACIBAŞI
MORAN	TERCÜMAN	SABANCI
ARTIŞ	CUMHURİYET	TURYAĞ
FULMAR		YAŞAR HOLDİNG
AJANSTÜR		
İSTANBUL		
PARS		
YENİ AJANS		
MANAJANS		
CFN AJANS		
ANKARA REKLAM		
SAN ORGANİZASYON		

**Türk
Sanayicileri
ve
İş Adamları
Derneği**

TOSİAD BAŞKANININ
1976 YILINDA BİR
AÇIKLAMASI

BASIN HABERİ

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı Feyyaz Berker'in
2 Nisan 1976 Cuma günü Ankara'da Türkiye
İşveren Sendikaları Konfederasyonu Genel
Kurulu Toplantısında yaptığı konuşma:

REFAH VE YATIRIM AMAÇLARI

Türkiyemizde yaşayan 40 milyon kişiye insanca yaşama koşullarının sağlanması hepimizin amacıdır. Bu amaca ulaşmak için hızla kalkınmak ve bu nedenle yeni yatırımları süratle gerçekleştirmek zorundayız. Yatırım politikasının temel amaçlarını,

- Yeni istihdam yaratmak
- Adil gelir dağılımını sağlamak
- Fiyat istikrarını korumak
- Dış ödemeler açığını kapatmak

şeklinde özetleyebiliriz.

Bu amacı gerçekleştirmekte işçi ve işveren kesimine büyük sorumluluklar düşmektedir.

İNSAN YAPIMIZ

- Bu amaca ulaşacak insan yapımızı gözden geçirirsek:
 - 40 milyon nüfusumuzun 16 milyonu ekonomik bakımdan faal nüfustur.
 - Faal nüfusun 10 milyonu tarımda,
 - 4.1 milyonu hizmet sektöründe
 - 1.9 milyonu Sanayi kesiminde

çalışmakta bunun ise 870.000'i Sendikalı işçi bulunmaktadır.

- İşçi-İşveren ilişkilerinde bugün ortaya çıkan durum mevcut ve yeni yatırımları ve ekonomiyi uçuruma doğru sürüklemektedir. Dikkatinizi bilhassa şu noktaya çekmek istiyorum. Bu tartışmalara konu olan sendikalı işçi sayısının Türkiye'nin tüm ekonomik faal nüfusu içindeki yeri % 6'dan azdır.
- Kavga 900 kadar işçi Sendikası içinde toplanan 870.000 sendikalı işçi ile 1000 kadar Sanayi İşletmesi arasında sürüp gitmektedir.

- Bir Türk vatandaşı olarak, bir işveren olarak sendikali kardeşlerimizin her toplu sözleşmede daha fazla ücret almalarını ve sosyal haklarının devamlı olarak iyileşmesini istememiz kadar tabii bir şey olamaz. Ancak, unutmayalım ki:
- Sadece 1968 yılından bugüne kadar kurulan şirketlerde ortak sayısı sendikali işçi sayısını geçmiştir.
- Dolayısıyla bugünün işçi ve işveren yöneticileri yalnız işçi ve personelini düşünmekten öteye bu pay sahiplerini, müşterilerini, daha önemlisi tüketicinin ve tüm toplumun yararlarını düşünmek zorundadır.

İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ MANZARA

- Bugün içinde bulunduğumuz manzara şudur:
Ücretler ve yan ödemeler ölçüsüz artmakta, üretimde tersine verimlilik süratle düşmekte ve fiyat artışları önüne geçilmez bir zorunluluk olmaktadır.
- Prodükktivite artışlarının çok üzerinde ücret taleplerini kabul ederek tehlikeli örnekleri başlatan ve işçi sendikaları kadar güçlü saydığımız işverenlerimiz vardır.
- Grev ve lokavtlar, yasa dışı direnisler, azaltılan çalışma gün ve saatleri, Toplu Sözleşmelerin uzayan süreleri, üretimi teşvik edici uygulamaların kaldırılması ve sevk ve idarenin yönetimdeki disiplin ve etkinliğinin "Yönetime Katılma" sloganı altında felce uğratılması prodükktiviteyi ciddi şekilde düşürmektedir. Bunun neticesi işletmelerde kişi başına verimlilik süratle düşmekte ve daha az üretim için daha fazla ücret ödenmektedir. Bu durum yatırım kararlarını etkilemekte ve işçi yoğun yerine sermaye ve teknoloji yoğun yatırımlara geçmeyi zorunlu kılmaktadır. Nitekim, son yapılan araştırmalarda işçi başına düşen yatırım miktarları süratle artarak emek yoğun sanayilerde örneğin Gıda Sanayiinde 327.000 TL'sine, Teknoloji Yoğun Sanayilerden Kimya Sektöründe 1.209.000 TL.'sine çıkmıştır.

-
- 1/ TÜSİAD'ın 3.4.1976 tarihinde yayınlanacak "Tevsik Belgesi Alan Yatırımların Gerçekleşmeleri ve Sorunları"Raporundan
 - 2/ TÜSİAD'ın 3.4.1976 tarihinde yayınlanacak "Tevsik Belgesi Alan Yatırımların Gerçekleşmeleri ve Sorunları"Raporundan.

- Kıdem tazminatı uygulaması ergeç hem kamu hem de Hür Te-sebbüs işletmelerini iflasa sürükleyecektir. Bu ise Türk Ekonomisinin iflası demektir. Son aylarda sadece Madeni İmalat Sanayii dalında her ay ortalama iki fabrika Toplu Sözleşmelerdeki bu gibi aşırı talepler yüzünden kapanmış-tır. Ayrıca 30 kadar işyerinde kapanma ile sonuç verebi-lecek direnişler devam etmektedir. Bunlara yenilerinin ekleneceği muhakkaktır.

- İşveren Kıdem Tazminatında fon teşkili ve amortisman pa-yı ayırmanın süratle yasalastırılmasını beklemektedir.

İŞVEREN SORUMLU SAYILMAKTADIR

- Bu şartlar altında dahi işverenin yatırım yapması ve ve-ni istihdam yaratması başta gelen görev ve sorumluluğu sayılmaktadır.
- İşveren ucuz ve kaliteli mal ve hizmet üretmek ve tüketi-cinin menfaatlerini korumak zorundadır.
- İşveren işyerinde disiplini ve barışı korumak, verimlili-ği arttırmak zorundadır.
- İşveren dış ödemeler açığını kapatmak için ihracatını ar-tırmak zorundadır.
- İşveren üretim maliyetlerini Ortak Pazar ve Dünya piyasa-ları ile rekabet edebilir seviyelere getirmek zorundadır.
- İşveren fiyat istikrarını korumak için ücret artışlarını prodüktivite artışları ile dengeli tutmak zorundadır.
- İşveren vergilerini tam ve zamanında ödemek zorundadır.

Günümüzde bütün bu ve daha pek çok sorumluluklar işve-renden beklenmektedir.

Değerli Misafirler,

- Bu sorumluluklardan işçi sendikalarına düşen pay yok mudur?
- Hükümetlerin bu sorumluluklarda rolü nedir? Ne olmalıdır?

./...

- Çabamız işçilerimizi daha ucuza çalıştırmak değildir. Önemli olan ele geçen ücretin satın alma gücünü korumaktır. İşçi ve işveren elele vererek üretkenliği artırmak ve tüketicinin satın alma gücünü düşürmeyecek şekilde maliyet ve fiyat artışlarını önlemektir.

Değerli Misafirler,

- Kamu ve Hür Teşebbüs İşverenleri işsizlerin, tüketicinin, işçisinin ve hissedarlarının menfaatlerini adil şekilde korumak için müşterek bir dayanışma içinde olmalıdır. Çağımızda tüketici ihmal edilmemesi gereken çok güçlü bir sosyal kesim olmuştur. Nitekim Birleşik Amerika'da tüketiciler o derece bilinçlenmişler ve örgütlenmişlerdir ki işçilerin yönetime katılmasına kendilerine karşı işçi-işveren cephesinin teşkiline mani olmak için karşı çıkmaktadırlar.
- Karşı karşıya bulunduğumuz hakiki tehlike problemlerimizi geçmişin reçeteleri ile tedavi etmeye çalışmamızdır. Akademik konuşmaları bırakıp pratik uygulanabilir kararlar ve tedbirler almak zorundayız. Belirli prensip ve hedefler Konfederasyon bünyesindeki İşveren Sendikalarınca benimsenmeli ve kamu oyununda açıkça savunulmalıdır. İşverenler haklı oldukları davalarda, dayanışma ve direniş nedenlerini kamu oyuna, parlamentoya ve basına çok açık ve sarıh olarak izah edebilmelidir.
- İşverenler dost ellerini işçi Sendikalarına açık tutmaya devam etmelidirler. İşçi Sendikalarımız bu problemlerin çözümünde kendilerini işverenler kadar sorumlu saymalıdırlar. Aksi halde yalnız Türk Ekonomisi iflasa doğru sürüklenmeyecek fakat aynı zamanda sosyal adalet ve sosyal güvenlik mefhumu ve demokratik idare tarzı da yara alacaktır.